

Činjenice

Hrvatska je prošloga tjedna obilježila Dan državnosti i svoju punoljetnost. Središnje proslave bile su u Zagrebu i Vukovaru, a svečanim prijamom obilježili su ga i Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu i Generalni konzulat u Subotici. Po prvi puta ove godine, a na suvremenoj bini, koja je zahvaljujući donaciji Republike Hrvatske i Grada Zagreba postala vlasništvo Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« u Subotici, djelić hrvatske tradicijske kulture iz Vojvodine prezentiran je u Beogradu pred brojnim uzvanicima iz političkog, javnog i kulturnog života Srbije. Članovima Hrvatskog kulturnog centra to je bila velika čast i priznanje, a nadamo se da je uzvanicima približila činjenicu da veliki broj Hrvata živi i u Srbiji i predstavlja jednu značajnu nacionalnu manjinu po svojoj brojnosti, kulturi i potencijalima. Druga je stvar znamo li na pravi način, na dobrobit hrvatske zajednice, kao i društva u kojemu živimo, iskoristiti tu činjenicu.

U Subotičkoj biskupiji otvoreno je protekloga vikenda Bogoslovno sjemenište i pastoralni centar Augustinianum. Ova jedinstvena katolička institucija na području Srbije, osim što će kao bogoslovno sjemenište omogućiti budućim svećenicima elementarnu duhovnu formaciju, kao pastoralni centar želi unaprijediti dijalog najprije u samoj Katoličkoj crkvi, budući da na području Srbije postoje različite biskupije, različiti jezici i obredi, a onda i s ostalim kršćanima te ostalim vjerama. Istodobno, to je i prvi korak prema otvaranju Teološkog fakulteta u Subotici.

Razdoblje između dvaju izdanja našeg tjednika obilježio je i raskol u vladajućoj koaliciji Skupštine Subotice, neki predviđaju raspad sadašnje i formiranje nekih novih koalicija.

A sam dan zatvaranja tjednika obilježila je ostavka hrvatskog premijera Ive Sanadera. Pravi razlozi još nisu poznati a njega će na tom mjestu, prema njegovoj želji, zamijeniti Jadranka Kosor.

J. D.

INTERVJU

István Pásztor, potpredsjednik Izvršnog vijeća APV i predsjednik SVM-a

NISMO BEZUVJETNO DIO PARLAMENTARNE VEĆINE.....12,13,14

SUBOTICA

Zaoštavanje odnosa koalicijskih partnera DS-a i SVM-a

PARK PALIĆ DRMA GRADSKU KOALICIJU.....16-17

Jasmin Šečić, pomoćnik gradonačelnika Subotice

PRVI KORACI MASTER PLANA.....18

Islamska zajednica u Subotici

MINARET IZMEĐU ISTOKA I ZAPADA.....20

DOPISNICI

U »Novom glasu komune« iz Apatina tekstovi i na hrvatskom jeziku

ŠIRI SE HRVATSKI MEDIJSKI PROSTOR.....22

Iseljeni Hrtkovčani obilježili dan svog nebeskog zaštitnika

HRTKOVAČKO PETROVO.....27

Proslava Dana državnosti Republike Hrvatske u Beogradu

VIŠE OD OBIČNIH BILATERALNIH ODNOSA.....29

SPORT

Ines Glasnović i Ana Lončar veslačice Iktusa

DOĆI ĆEMO I DOGODINE BRANITI OSVOJENI NASLOV....47

SADRŽAJ

AKTUALNO

Dužijanica i dalje u središtu hrvatsko-bunjevačkih sporenja

PLAKAT KAO POVOD.....6

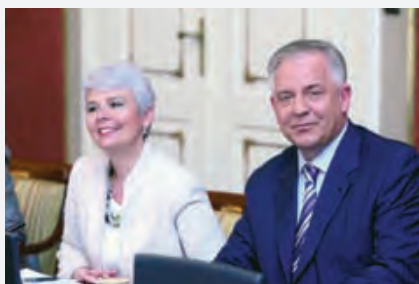
Provaljeno u dopisništvo »Hrvatske riječi« u Somboru

UKRAĐENO RAČUNALO I SKENER.6

Promjene na čelu Vlade Republike Hrvatske

SANADER PODNIO OSTAVKU NA SVE DUŽNOSTI.....7

TEMA

U subotičkoj biskupiji otvoreno bogoslovno sjemenište i pastoralni centar

AUGUSTINIANUM - PROSTOR ZA EDUKACIJU I DIJALOG.....10-11

DUŽIJANCA I DALJE U SREDIŠTU HRVATSKO-BUNJEVAČKIH SPORENJA

Plakat kao povod

Pitanje plakata ovogodišnje Dužijance i dalje je aktualno, te »Bunjevci od gradonačelnika Subotice Saše Vučinića traže da se s gradskih ulica sklone sramni plakati o obilježavanju blagdana bunjevačke nacionalne manjine Dužijance u organizaciji Grada i Hrvatskog kulturnog centra 'Bunjevačko kolo', a uz sponzorstvo Vukovarsko-srijemske županije iz Republike Hrvatske, što ukazuje na to da je Dužijanca hrvatski blagdan, te da se na svim budućim plakatima, pozivnicama i ostalim materijalima, koji se pripremaju u ime grada, 15. kolovoza – dan Dužijance označava njegovim službenim imenom kao blagdan bunjevačke nacionalne manjine u Srbiji u skladu s odlukom Vijeća za nacionalne manjine Republike Srbije«.

Predsjednik Organizacijskog odbora Dužijance Davor Dulić kaže kako nema neki poseban komentar na izjave predsjednika i člana Bunjevačkog nacionalnog vijeća – Nikole Babića i Mirka Bajića, objavljene u Subotičkim novinama, jer »to nisu ljudi s kojima mi iz Organizacijskog odbora Dužijance imamo dijalog o pripremi ove manifestacije. Ja ne želim ulaziti u to što se događa u bunjevačkoj zajednici, jer mi, kao i do sada, razgovaramo i pregovaramo o ovome pitanju s članom počasnog odbora Dužijance ispred bunjevačke zajednice Brankom Francišковиćem. Ne vidim zašto bi na plakatu nekome smetao bilo koji sponzor manifestacije, a po pitanju njihovog nacionalnog blagdana isto tako ne vidim zašto bi Dužijanca reklamirala bilo čiji nacionalni blagdan. Tijekom trajanja Dužijance ima i nekoliko blagdana hrvatske zajednice, pa ih nismo reklamirali, te ne vidim zašto bi reklamirali bunjevački. Mi jesmo u početku otisnuli plakat u kojemu smo istaknuli taj dan, 15. kolovoza, kao blagdan bunjevačke zajednice, a onda smo to uz dogovor s Francišковиćem i gradonačelnikom povukli. Meni se čini da to samo pojedinci iz Bunjevačkog nacionalnog vijeća pokušavaju osvojiti neke političke poene u svojoj zajednici, odnosno profitirati od dnevne politike. Mi i dalje radimo i dogovoramo neophodno s Francišковиćem. Pokušavamo jedni druge ne osporavati i ono što nam je zajedničko, uraditi zajedno«, zaključio je Dulić.

Gradonačelnik Saša Vučinić je o aktualnom problemu rekao kako je želja Grada bila da »Dužijanca dobije okvir okupljanja oko žetvenih svečanosti svih građana, te da ne bude mjesto i tema razdavanja«, dodavši, kako se on osobno založio da u Organizacijskom odboru Dužijance i na samoj manifestaciji bude što više sudionika i pripadnika Bunjevaca. Budući da dva predstavnika Bunjevačkog nacionalnog vijeća upućuju optužbe i na njegov račun, gradonačelnik Saša Vučinić je rekao da su one neosnovane i kako ne želi sudjelovati u »kampanji pojedinaca pred izbore za nacionalna vijeća«.

D. D.

DEMOKRATSKA ZAJEDNICA HRVATA USPOSTAVILA SURADNJU S HRVATIMA U BELGIJI

Razmjena mišljenja i iskustava

Demokratska zajednica Hrvata će u povodu obilježavanja druge obljetnice svojega postojanja, danas, 3. srpnja, u vremenu od 18 do 21 sat organizirati svečani domjenak u Domu DZH, u Ulici Age Mamužića broj 5.

Inače, čelnici Demokratske zajednice Hrvata bili su krajem lipnja tjedan dana u posjetu hrvatskoj zajednici u Belgiji, te u priopćenju za javnost izražavaju zadovoljstvo glede uspostavljanja suradnje i prvog službenog kontakta između DZH i hrvatske zajednice iz Antwerpena. Ovaj susret u inozemstvu ostvaren je zahvaljujući aktivnostima pojedinih članova Predsjedništva DZH i Hrvata iz Belgije.

»Zahvaljujući činjenici da Hrvati iz Vojvodine i Hrvati iz Belgije imaju slične želje i težnje, lako je došlo do uspostavljanja komunikacije naših dviju organizacija«, stoji u priopćenju. Na održanim susretima i sastancima tijekom proslave Dana državnosti Republike Hrvatske u Antwerpen u Belgiji, domaćini tročlanom izaslanstvu DZH, kojega su činili predsjednik Đorđe Čović, dopredsjednik Dragan Hupko i član Predsjedništva

Izaslanstvo DZH u Belgiji

Mirko Vidić, bili su predsjednik Udruge Hrvata Antwerpena Ilija Lončar i član Stipan Miković.

»Uspostavljanjem suradnje, dogovorene su određene aktivnosti u područjima koja su bitna za opstojnost i boljitak u životu i radu naših sada već zajedničkih interesa u cilju daljnjeg promoviranja i uspješnijeg djelovanja obiju zajednica. Brojna pitanja i nedoumice koje otežavaju rad naših udruga bila su jedna od tema o kojima su razmijenjena mišljenja, iskustva i prijedlozi o daljnjim aktivnostima

Demokratska zajednica Hrvata pozdravlja najavljene aktivnosti koje će pridonijeti boljoj komunikaciji i razumijevanju u hrvatsko-hrvatskim odnosima dijaspor. S obzirom da je DZH uvijek bila konstruktivna i uvijek je težila razumnim prijedlozima, rješenjima i smjernicama, nadamo se da će konačno i položaj hrvatske manjinske zajednice u Srbiji biti razmatran u duhu pozitivnih zakonskih propisa koji su sukladni regulativi i zakonodavstvu EU. Demokratska zajednica Hrvata smatra da će uspostavom čvršće suradnje izvan granica naše zemlje s hrvatskim udrugama u dijaspori uspjeti u svojim namjerama, da se težnjama hrvatske manjine u Srbiji dosegnu visoki manjinski standardi i prava kao što to imaju sve manjinske zajednice u razvijenim europskim zemljama«, stoji u priopćenju Demokratske zajednice Hrvata, te se navodi kako je prigodom ovog boravka u Belgiji uspostavljena suradnja i s Hrvatima iz Nizozemske, te je dogovoren i susret s njima.

PROVALJENO U DOPISNIŠTVO HRVATSKE RIJEČI U SOMBORU

Ukradeno računalo i skener

Dopisnik Hrvatske riječi iz Sombora Zlatko Gorjanac, koji uređuje i vodi emisiju na hrvatskom jeziku Radio Sombora obavijestio nas je da je u srijedu oko 9 i 30 sati, po dolasku u prostorije dopisništva koja se nalazi u zgradi HKPD 'Vladimir Nazor' u Somboru vidio da je provaljeno i da je ukradena kompletna oprema osim telefona. Radi se o jednom novom računalu i skeneru u vrijednosti od oko 57.000 dinara. Dopisništvo se nalazi na prvom katu a ulaz je iz dvorišta. Policija je obaviještena i u vrlo kratkom vremenu je izišla na uviđaj i očekujemo da će u najskorije vrijeme pronaći počinitelje i vratiti ukradenu opremu. Emitiranje naše emisije time neće biti dovedeno u pitanje« kaže o aktualnoj provali direktor NIU »Hrvatska riječ« Ivan Karan.

Član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća Mato Groznica osudio je ovo kazneno djelo i izrazio nadu da će se počinitelji ubrzo pronaći i procesuirati.

ODGOVOR DSHV-A NA PROZIVKU KOMUNISTA SUBOTICE

Lokalna samouprava nema ovlasti u gospodarstvu

»Demokratski savez Hrvata u Vojvodini sa zaprepaštenjem je primio izjašnjenje Komunisti Subotice da radnici u Subotici gladiju zbog ponašanja Saveza vojvođanskih Mađara i Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, koji su u Subotici bili na vlasti do 2008. godine«, stoji u priopćenju DSHV-a koje je potpisao predsjednik *Petar Kuntić*. »Ne upuštajući se u razdoblje 'vlasti' ove dvije stranke u tada Općini Subotica, želimo istaknuti kako bi Komunistima Subotice trebalo biti poznato da za čitavo vrijeme 'vlasti', lokalna samouprava propisima države Republike Srbije nije imala apsolutno nikakve ovlasti u domeni gospodarstva, pa je potpuno jasno kako lokalna samouprava nije mogla imati utjecaj na sadašnje katastrofalno stanje u gospodarstvu, koje nije ovakvo samo u Subotici, već i u državi. Lokalna samouprava također nije imala nikakve ovlasti radi upliva u rad Agencije za privatizaciju države Srbije, što bi Komunisti Subotice svakako morali znati.«

U priopćenju se dalje navodi kako »Komunisti Subotice dobro znaju tko je imao u spornom razdoblju apsolutnu nadležnost radi donošenja propisa u svezi s gospodarstvom i njegovom privatizacijom, te iznedađu da se komunisti sada javljaju, kada su radnici ostali bez posla i sredstava za život, a do sada su šutjeli i kada su tvornice pozatvarane uz nama potpuno nepoznate uvjete privatizacije svih subotičkih tvrtki, optužujući Demokratski savez Hrvata u Vojvodini za stanje u gospodarstvu nad kojim lokalna samouprava proteklih gotovo dvadeset godina nije imala nikakve nadležnosti.

Bilo bi logično da Komunisti Subotice objasne građanima Subotice u čemu se sastoji nepoštovanje propisa države Srbije od strane lokalne samouprave koji su doveli do sadašnjeg stanja u gospodarstvu, a ne da na ovaj način kleveće Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, želeći sebi pribaviti jeftine poene među ojađenim i poptuno obespravljenim radnicima.«

HNV-OV POZIV UDRUGAMA

U rujnu novi seminar

Rangiranje projekata prema prioritetu, a po raspisanom natječaju od strane Ministarstva za kulturu Republike Srbije, bilo je jedina točka na dnevnom redu sjednice Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća održane 24. lipnja. Na spomenutom natječaju uvjete su ispunile četiri hrvatske udruge sa sedam projekata, te su one ušle u redovitu raspodjelu sredstava.

Radi potpunijeg uvida predsjednica Izvršnog odbora HNV-a *Slavica Peić* uputila je poziv svim udrugama, čiji su projekti odbijeni po ovome natječaju, da HNV-u dostave preslike odbijenica koje su dobili od Ministarstva kulture Republike Srbije.

Kako stoji u priopćenju, planira se u rujnu održati seminar na kojemu će, između ostalog, biti razgovora i o aktualnoj problematiki o pitanju apliciranja na natječaje.

D. D.

HRVATSKA I SRBIJA POTPISALE SPORAZUM O GOSPODARSKOJ SURADNJI

Poticaj daljnjem razvoju međusobnih odnosa

Robna razmjena između Hrvatske i Srbije od 830 milijuna eura u prošloj godini značajna je za gospodarstva obiju zemalja, ali još ima prostora za veću i bolju gospodarsku suradnju čemu bi trebao pridonijeti i Sporazum o gospodarskoj suradnji između dviju država, naglasili su potpisnici tog sporazuma potpredsjednik hrvatske Vlade i ministar gospodarstva, rada i poduzetništva *Damir Polančec* i potpredsjednik

srbijanske Vlade i ministar gospodarstva i regionalnog razvoja *Mladen Dinkić*. Sporazum je potpisan u Zagrebu 24. lipnja, nakon hrvatsko-srbijanskih razgovora o bilateralnim pitanjima i brojnim temama, koje su oba potpredsjednika vlada u izjavi za novinare po završetku razgovora ocijenili konstruktivnim i pragmatičnim. Istaknuvši kako je Sporazumom predviđeno osnivanje zajedničkog gospodarskog odbora, što će značiti i intenzivniju suradnju u brojnim područjima, potpredsjednik Polančec pritom je posebno označio turizam (pozivajući srbijanske turiste da dođu u Hrvatsku i uživaju u Jadranu).

Izrazivši neslaganje s nedavno donesenim Zakonom o zaštiti domaće proizvodnje u Bosni i Hercegovini, i Polančec i Dinkić su kazali kako je to neprihvatljivo i štetno za obje države dodajući kako će zajednički definirati način reagiranja na uvođenje carina na uvoz u BiH poljoprivrednih

vrednih proizvoda iz Hrvatske i Srbije. Naglasili su i da će se dugovanje Željeznica Srbije prema Hrvatskim željeznicama riješiti tako da se u Srbiji proizvedu i isporuče vagoni za Hrvatske željeznice. Na inicijativu potpredsjednika Dinkića raspravljalo se i o imovini i potraživanjima hrvatskih poduzeća u Srbiji i srbijanskih u Hrvatskoj, pri čemu je Dinkić predložio da se taj problem pokuša riješi posebnim bilateralnim sporazumom odnosno reciprocitetom kako bi svi imali koristi.

On smatra i kako je suradnja dviju država itekako potrebna u regiji i u vremenu krize te da se u tom smislu treba više okrenuti budućnosti, pri čemu se nada kako će uskoro s Hrvatskom potpisati sporazum o suradnji u zračnom prometu. Tome je dodao i da osim direktne linije Beograd-Pula JAT želi direktnu vezu i s Dubrovnikom, za što također očekuje odgovor iz Hrvatske.

PROMJENE NA ČELU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Sanader podnio ostavku na sve dužnosti

Hrvatski premijer *Ivo Sanader* podnio je 1. srpnja ostavku na dužnost predsjednika Vlade i mjesto predsjednika HDZ-a. Na tim će ga pozicijama zamijeniti potpredsjednik Vlade *Jadranka Kosor*. Pronijela se i vijest da je Sanader izvijestio zastupnike HDZ-a o svojoj želji da stranački kandidat na predsjedničkim izborima bude *Andrija Hebrang*. Prema navodima, razlozi za ove ostavke su osobne naravi.

BIH USVOJILA ZAKON O ZAŠTITI DOMAĆE PROIZVODNJE TE UGROZILA ODNOS SA SUSJEDNIM ZEMLJAMA

Na pomolu trgovački rat BiH protiv Hrvatske i Srbije

»Sada smo u jako rizičnoj situaciji, jer se možemo suočiti s protumjerama susjednih država, što može dovesti do trgovinskog rata«, rekao je Pierre Mirel

Piše: Arijana Beus

Bosna i Hercegovina je nedavno usvojila Zakon o zaštiti domaće proizvodnje, čime je uvela carine na uvoz preko 900 prehrambenih proizvoda iz Hrvatske i Srbije. Zbog toga će BiH trpjeti nesagledive posljedice i neprocjenjivu štetu, smatraju mnogi ekonomski stručnjaci. Na ovu odluku stigle su odmah i prosvjedne note iz Hrvatske i Srbije, ali i reakcija Europske komisije, koja je upozorila da BiH ovim krši Sporazum o slobodnoj trgovini središnje Europe (CEFTA) te da su takvi potezi neprihvatljivi.

Direktor Uprave za Zapadni Balkan u općoj upravi EK-a za proširenje Europske Unije *Pierre Mirel* ocijenio je kako bi kršenje CEFTA-e i uvođenje carinskih barijera prema Hrvatskoj i Srbiji moglo biti rizično za BiH te da bi primjenom novoga zakona najviše mogli biti kažnjeni građani ove zemlje.

trgovinskog rata. A što je još gore, kao rezultat ovoga zakona proizvodi će u ovoj zemlji postati još skuplji, što je dodatni udar na građane«, rekao je Mirel nakon susreta s ministrom financija i riznice BiH *Draganom Vrankićem*. Mirel je do-

Tonči Staničić

Hrvatske, te treba pričekati njihovu reakciju, jer se radi o vrlo ozbiljnom udarcu za ukupne bilateralne odnose Hrvatske i BiH, a ne samo na gospodarske.

»Velika je šteta što je do toga došlo, jer će BiH vrlo brzo trpjeti nemjerljive štete. S druge strane, po mom mišljenju, neće imati ni kratkoročnih pozitivnih učinaka od ovog zakona«, kazao je veleposlanik Staničić.

Prema njegovim riječima, u ovom zakonu ima mnogo unutarnje nelogičnosti s obzirom da se on odnosi samo na Hrvatsku i Srbiju, a ne za druge članice CEFTA-e i za 27 članica EU iz kojih je uvoz poljoprivrednih proizvoda potpuno slobodan u BiH.

»Sve članice CEFTA-e unaprijed su upozoravale da se to ne radi, jer će biti prinuđene kao organizacija poduzeti vrlo oštre mjere prema BiH«, naglasio je Staničić. Isto tako, on navodi kako je i Europska

Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

»Isto tako, prekinut će se pregovori Svjetske trgovinske organizacije s BiH«, istaknuo je Staničić. »Ova mjera se može nazvati gotovo neprijateljskim aktom, te će vrlo ozbiljno navesti Hrvatsku da razmisli što dalje i koliko ozbiljna BiH može biti kao partner«, naglasio je Staničić.

POSKUPLJENJE PROIZVODA

Osim otvorenog sukoba u koji je BiH ušla s Hrvatskom i Srbijom nakon donošenja Zakona o zaštiti domaće proizvodnje, jedna od posljedica će zasigurno biti i poskupljenje proizvoda na koje se uvozi carina.

Tako mnogi predviđaju kako bi prehrambeni proizvodi iz Hrvatske i Srbije mogli biti skuplji za čak 70 posto kada na snagu stupi spomenuti zakon.

Veliki broj ekonomskih stručnjaka, ali i političkog vrha BiH, odmah po donošenju ovog zakona najavili su znatna poskupljenja, a slične najave dolaze i iz hrvatskih i srpskih tvrtki. *Jerko Lijanović Ivanković*, zastupnik u Zastupničkom domu državnog Parlamenta i predlagatelj ovog zakona, naglasio je kako nema nikakvog razloga za poskupljenja, jer se ovim zakonom sprečava ekstra profit uvoznika u BiH. »Ukoliko tvrtke iz Hrvatske i Srbije žele i

Oštre reakcije političara

Naime, još uvijek stižu oštre reakcije političara iz cijele BiH. »Ovaj zakon odgovara jedino Lijanoviću. Ovih dana razgovarao sam s konzulima Srbije i Hrvatske u Banjaluci i rekli su mi kako njihove vlade razmatraju novonastalu situaciju. Srbija i Hrvatska su prije nekoliko dana u Zagrebu potpisale sporazum o ekonomskoj suradnji i vjerujem da će zajedničkim mjerama oštro odgovoriti na usvajanje ovog zakona«, rekao je ministar trgovine i turizma Republike Srpske *Predrag Gluhaković*. Iako Hrvatska i Srbija, kao ni zemlje potpisnice CEFTA-e još uvijek nisu uvele nikakve protumjere, sudeći prema najavama i to bi se moglo dogoditi u skoro vrijeme.

VRLO OŠTRE MJERE PREMA BIH

»Sada smo u jako rizičnoj situaciji, jer se možemo suočiti s protumjerama susjednih država. Imajući na umu i ekonomsku situaciju koja se i dalje pogoršava, to može dovesti do

dao kako BiH mora preispitati svoje odluke te se pridržavati međunarodnih obveza.

Veleposlanik Hrvatske u BiH *Tonči Staničić* je kazao novinarima kako će odluku o daljnjim koracima te zemlje i eventualnim protumjerama donijeti Vlada Republike

Ugrožen put prema EU?

Europska komisija u BiH također je izrazila zabrinutost zbog usvajanja Zakona o zaštiti domaće proizvodnje. »Ovim se krše obveze BiH unutar CEFTA-e i suprotno je obvezama BiH unutar Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Kako je taj sporazum prolaz za stjecanje statusa kandidata za članstvo u EU, ovo predstavlja ozbiljno pitanje«, navodi se u priopćenju. Osim toga, Europska komisija zabrinuta je i za obične građane, jer će ovo značiti poskupljenje osnovnih prehrambenih proizvoda. Zbog toga pozivaju BiH na konzultacije sa svojim susjedima i drugim CEFTA partnerima, kako bi izbjegli štetu i nepotreban trgovački spor.

dalje zadržati ekstra profit, tada će doći do poskupljenja«, smatra Lijanović.

Ukoliko bi i do toga došlo, Lijanović smatra kako će se građani okrenuti domaćim proizvodima što je dobro i za građane i cijelu državu.

BURNJE REAKCIJE NA IZNENADNI POSJET SRBIJANSKOG PREDSJEDNIKA BANJALUCI

Dobrosusjedski odnosi?!

BiH dužnosnici iz redova bošnjačkog i hrvatskog naroda negativno ocijenili sastanak predsjednika Republike Srbije samo sa srpskim predstavnicima, uz zaobilazanje službenog Sarajeva

Piše: Arijana Beus

Iznenadni posjet srbijanskog predsjednika *Borisa Tadića* Bosni i Hercegovini, odnosno Banjaluci, koji je prema ocjeni političkih analitičara uslijedio kako bi se smirile tenzije kod dužnosnika Republike Srpske nakon što je visoki predstavnik u BiH *Valentin Inzko* poništio zaključke Narodne skupštine RS o prijenosu nadležnosti, izazvao je burne reakcije čelnika u Federaciji. Iz Stranke demokratske akcije su tako poručili kako je Boris Tadić svojim govorima podržao antidaytonsko djelovanje. »Posjet srbijanskog predsjednika Banjaluci bio je u funkciji podrške samo jednoj politici – srpskih političkih stranaka iz RS-a«, navedeno je u priopćenju iz SDA.

Naime, Tadić je poručio kako Srbija, kao jamac Daytonskog sporazuma, poštuje teritorijalni integritet i suverenitet BiH, ali da je nametanje bilo kakvih rješenja u BiH za Srbiju neprihvatljivo. Sbjanski predsjednik izjavio je kako je nakon poništavanja zaključaka u BiH nastala nova situacija zbog koje se nitko ne osjeća dobro. On je ocijenio da treba ući u komunikaciju i razgovore koji jedino vode do razvoja, jer, kako je rekao, Srbija ne prihvaća nametanje rješenja, nego samo ono što odgovara svim konstitutivnim narodima.

MIJEŠANJE U UNUTAR- NJE POSLOVE BIH

Potpredsjednik Narodne skupštine RS-a *Šefket Hafizović* ocijenio je kako je neprihvatljiv potez srbijanskog predsjednika da se prilikom posjeta Banjaluci sastane samo s predstavnicima srpskog naroda te upozorio da je Tadićev dolazak bio mimo državnog protokola BiH, što je, u najmanju ruku, diplomatski incident.

Posjet predsjednika Srbije *Borisa Tadića* član Predsjedništva BiH iz reda hrvatskog naroda *Željko Komšić* ocjenjuje kao klasično nacionalističko miješanje u unutarnje poslove BiH.

Predsjednik Srbije Boris Tadić u Banja Luci

Arogancija Sarajeva prema Srbiji

Predsjednik Vlade Republike Srpske *Milorad Dodik* izjavio je kako predsjednik Srbije *Boris Tadić* nije došao ni da ih umiruje, ni da radi protiv BiH. »On nam je pomogao da poredamo prioritete i da se krećemo prema njima. Ali, vidim pojačanu aroganciju Sarajeva prema Srbiji. Slažem se da na aroganciju ne treba odgovarati arogancijom. Ali, sve ima mjeru. Ukoliko to dugo traje, onda gubite dostojanstvo«, istaknuo je Dodik.

»Time je Tadić samo potvrdio da nije daleko odmakao od planova Srpske akademije nauka i umjetnosti i projekta velike Srbije«, navedeno je u Komšićevoj poruci.

I član Predsjedništva BiH iz reda bošnjačkog naroda *Haris Silajdžić* osudio je izjave predsjednika Srbi-

je *Borisa Tadića* te istaknuo kako je njima »grubo narušio suverenitet i teritorijalni integritet BiH«. *Silajdžić*, pak, kaže kako je Tadić je otišao tako daleko da tvrdi da je »Srbija jamac suvereniteta i teritorijalnog integriteta BiH«.

»Tadić to tvrdi iako su suvere-

nitet i teritorijalni integritet BiH potvrđeni još 1992. godine. Taj suverenitet i teritorijalni integritet su, kao u slučaju svake druge države, zajamčeni Poveljom UN-a i drugim normama međunarodnog prava, koje Srbija u slučaju Bosne i Hercegovine kontinuirano krši – od agresije na našu zemlju do sadašnjih izjava *Borisa Tadića*«, poručio je *Silajdžić*.

On smatra kako je ova Tadićeva tvrdnja nastavak nelegitimnih stavova Srbije da je ta zemlja garant Daytonskog mirovnog sporazuma.

TADIĆ I SANADER NISU PROBLEM, NEGO RJEŠENJE

Na sve spomenute optužbe protiv predsjednika Srbije odgovorio je predsjedavajući Predsjedništva BiH, inače član Predsjedništva iz reda srpskog naroda *Nebojša Radmanović*. On ističe kako bez dobrosusjedskih odnosa BiH ne može u NATO i EU. »Nažalost, kada god pomislimo da smo na tom planu učinili korak naprijed dogode se teške riječi, optužbe i to samo zato što je Tadić došao u Banjaluku. A kada hrvatski premijer *Ivo Sanader* posjeti Mostar, a ne Sarajevo, onda o tome nitko ništa ne kaže«, objašnjava *Radmanović*.

»Prije dva mjeseca *Sulejman Tihić* je sjedio u kabinetu kod *Borisa Tadića* u Beogradu i nitko iz RS nije postavio pitanje zašto je on išao kod predsjednika Srbije. Taj isti *Tihić* sada govori kako Tadić posjetom negira BiH. Treba li podsjetiti kako je Tadić na početku svoga mandata posjetio Sarajevo i išao u Srebrenicu? To je čovjek koji radi i poziva na pomirenje. On je istinski prijatelj BiH i nije nikako zaslužio da ga neki iz BiH napadaju. Doista je bilo neprimjerenih i iznenađujućih izjava«, kazao je *Nebojša Radmanović*. On ističe da je najvažnije u svemu što *Boris Tadić*, a i *Ivo Sanader*, nisu problem, nego su rješenje za Zapadni Balkan.

»To vide u Washingtonu, Bruxellesu, Moskvi, ali, nažalost, ne vide u Sarajevu. Moj cilj jest da i mi u BiH budemo dio rješenja, a ne problem. Moram kazati kako je vidljivo da neki hoće i poremetiti odnose s Hrvatskom. Potrebno je uistinu više mudrosti i tolerancije i političari u ovim teškim trenucima moraju biti na potrebnoj razini«, kazao je *Nebojša Radmanović*.

U SUBOTIČKOJ BISKUPIJI OTVORENO BOGOSLOVNO SJEMENIŠTE I PASTORALNI CENTAR

Augustinianum – prostor za edukaciju i dijalog

Svečanosti je prisustvovao kardinal iz Washingtona Theodore Mc Carrick

U povodu otvorenja Bogoslovnog sjemeništa i pastoralnog centra Augustinianum u Subotici, u petak 26. lipnja održana je svečana akademija u Velikoj vijećnici Gradske kuće, a sljedećeg dana euharistijskim slavljem te blagoslovom i službeno je otvorena nova zgrada smještena u dvorištu biskupije. Augustinianum je jedinstvena katolička institucija na području

Srbije, koja će kao bogoslovno sjemenište omogućiti budućim svećenicima elementarnu duhovnu formaciju, a kao pastoralni centar služiti će za organiziranje seminara i tečajeva, najprije za trajne dakone kako bi stekli iskustvo zajedničkog života i bolje poznavanje Crkve.

Beogradski nadbiskup i metropolit mons. Stanislav Hočevar ističe kako se putem pastoralnog centra posebice želi unaprijediti

dijalog najprije u samoj Katoličkoj crkvi, budući da na području Srbije postoje različite biskupije, različiti jezici i obredi, a onda i s ostalim kršćanima te ostalim vjerama.

»Tu su onda kulturni krugovi dijaloga i osobito socijalno pitanje. Naime, Katolička crkva ima posebno razvijen socijalni nauk, što možda istočne crkve nemaju tako dobro definirano, i tu je sada prilika da se upravo na tom

Promicanjem kulture i jačanjem dijaloga pomaže se ovom dijelu Europe da se brže integrira u cjelinu u europsku zajednicu, a time i da se prevladaju sve poteškoće iz prošlosti, te da se dođe do mira, pomirenja i većeg jedinstva, pa i veće kulturne visine. U tom smislu mislim da ovo sjemenište ima iznimno veliku zadaću, kaže mons.

Stanislav Hočevar

području vodi dijalog. Ujedno, mi sada imamo naše profesore vani, u Mađarskoj, Italiji, Hrvatskoj, a njihovim povratkom omogućilo bi se da se naša mjesna crkva, ali i čitavo duštvo, malo podignu na višu razinu i da se čitava kultura unaprijedi i jača dijalog. Po mom mišljenju to jako pomaže da se i ovaj dio Europe brže integrira u cjelinu u europsku zajednicu, a time i da se prevladaju sve poteš-

U Velikoj vijećnici Gradske kuće održana je svečana akademija

koće iz prošlosti, te da se dođe do mira, pomirenja i većeg jedinstva, pa i veće kulturne visine. U tom smislu mislim da ovo sjemenište ima izuzetno veliku zadaću.»

Pozdravljajući nazočne prigodom svečane akademije kardinal *Teodore Mc Carrick* iz Washingtona također je istaknuo važnost i posebnost nove institucije.

»Smatram da je to veoma velik dar za sve koji su se trudili uložiti snagu i svoju vjeru zajedno s biskupom da bi ovaj projekt bio ostvaren. Stoga razumijem zašto su svi ljudi koji su bili zamoljeni za pomoć i odgovorili tom pomoći, jer ovaj projekt se bavi pitanjima na koja svi žele odgovor, a to je – naša egzistencija i pitanje našeg života. Augustinianum će nam kao ustanova biti važan zbog toga što na ovom mjestu možemo postići ono što je esencija našega života, a naša pitanja su zajednička bez obzira na vjeru koju ispovijedamo i bez obzira na mišljenja koja su u nama. Ako i ne dobijemo odgovore na sva naša pitanja, ipak ćemo imati priliku postaviti ih, a to daje divotu ovom projektu«, rekao je kardinal McCarrick.

Izražavajući radost zbog ovog povijesnog i jedinstvenog događaja za Subotičku biskupiju, grad Suboticu, ali i za područje cijele Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda, subotički biskup *mons. Ivan Penzeš*

rekao je kako ovaj događaj providonosno pada upravo u vrijeme završetka Godine sv. Pavla i na početku Godine svećenika, te istaknuo kako je u korijenu osnutka bogoslovije prije 15 godina osnovan Teološko-katehetski institut, na kojemu se pripremaju katehete i katehistice za školski

vjeronauk, a koji će predavanja ubuduće slušati u ovom novom prostoru. Otvaranje bogoslovije prvi je korak prema otvaranju Teološkog fakulteta u Subotici na čijem se osnutku i pribavljanju akreditacije paralelno radi, što će omogućiti obrazovanje budućih

Otvorenju Augustinianuma prisustvovali su brojni gosti

svećenika koji trenutačno odlaze na studij u Hrvatsku, Mađarsku i Slovačku.

Svečanostima su prisustvovali brojni gosti među kojima su bili: barski nadbiskup *mons. Zef Gashi*, zrenjaninski biskup *mons. László Németh*, biskup srijemski *mons. Đuro Gašparović*, umirov-

Segedina, brojni svećenici, redovnici i redovnice. U ime Srpske pravoslavne crkve gost je bio episkop bački *Irinej Bulović*, a u ime Evangeličke crkve superintendent *Arpad Dolinsky*. Misi su bili nazočni i predstavnici republičkih, pokrajinskih i gradskih vlastih te predstavnici generalnih konzulata

Beogradski nadbiskup *mons. Stanislav Hočevar* blagoslovio je nove prostorije

Mons. Ivan Penzeš: Augustinianum je prvi korak do Teološkog fakulteta

S. Mamužić

ISTVÁN PÁSZTOR, POTPREDSJEDNIK IZVRŠNOG VIJEĆA APV, POKRAJINSKI TAJNIK ZA GOSPODARSTVO I PREDSEDNIK SVM-A

Nismo bezuvjetno dio parlamentarne većine

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

István Pásztor je od 2000. do danas u Izvršnom vijeću AP Vojvodine obnašao dužnosti vezane uz procese privatizacije, poduzetništva i gospodarstva. Po osnovnoj je struci pravnik, od 1995. godine poduzetnik, a od 1997. do 2000. godine bio je savezni i pokrajinski zastupnik. Od 2000. do 2004. bio je potpredsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine i ujedno i pokrajinski tajnik za privatizaciju, poduzetništvo, mala i srednja poduzeća. Od 2004. do 2008. godine bio je pokrajinski tajnik za privatizaciju, poduzetništvo i mala i srednja poduzeća. Izabran je 2007. godine za predsjednika najveće i najutjecajnije stranke mađarske zajednice u Srbiji, Saveza vojvođanskih Mađara, nakon što je stranku punih 11 godina predvodio József Kasza. Svoju ambiciju da SVM bude stranka koja će zastupati šire interese od isključivo nacionalno-manjinskih, lider ove stranke je pokazao i na proteklom predsjedničkim izborima kada se kandidirao za predsjednika Srbije.

HR: Potpredsjednik ste Izvršnog vijeća AP Vojvodine i tajnik za

gospodarstvo. Kako se globalna ekonomska kriza odrazila na vojvodansko gospodarstvo?

Govorilo se kod nas kako bi srpsko gospodarstvo trebalo biti pod manjim negativnim udarom svjetske ekonomske krize zbog toga što smo mi manje integrirani u svjetske ekonomske tokove. Ali i taj manji udar je bio značajan u odnosu na veoma oslabljeno i krhko srpsko gospodarstvo i unutar toga i na vojvodansko. Na osnovi svakodnevnih susreta s gospodarstvenicima koji su važili za uspješne mogu reći kako su oni u velikim problemima. U problemima su zbog sužavanja tržišnog prostora, kao i zbog problema koje su imali njihovi poslovni partneri, što se lančano povezuje, pa negativna posljedica na početku ili kraju lanca na kraju dođe do svakoga u tom lancu.

Što se tiče financijskog sektora mislim kako je on na prvi pogled manje uzdrman iako je iz bankarskog sektora, koji se nalazi uglavnom u rukama stranih banaka, izvučen financijski potencijal radi spašavanja matičnih banaka, i veli-

Ako želite kao manjinski političar biti krajnje obazrivi i krajnje racionalni, onda u odnosu na sve moguće političke opcije morate imati istu blizinu ili daljinu. I ne smijete se prikloniti niti jednoj strani i ne smijete niti jednoj dopustiti da toliko steže lanac na vratu da se ne može disati

ki je problem u tome što su banke zaustavile plasman financijskih sredstava prema realnom gospodarstvu. Treći krak posljedica odnosi se na proračunski sustav. Proračun Republike Srbije je prije nekoliko mjeseci bio na koljenima i tada je uzet kredit od Međunarodnog monetarnog fonda u visini od 3 milijarde eura. Uzimanje takvog kredita znači istodobno i prihvatanje određenih pravila ponašanja koje određuje MMF. Rezultat tih pregovora jest maksimaliziranje proračunskog deficita na razini od 3 posto bruto društvenog proizvoda, što je dovelo do toga da se moraju raditi veoma značajni koraci prema smanjivanju proračunskog deficita na državnoj, pokrajinskoj i općinskim razinama, odnosno mora se sabiti opća potrošnja. Kao posljedicu toga doživjeli smo da se u pokrajinskom proračunu nalazi mnogo više novca nego što imamo pravo potrošiti. Tako mi danas imamo više od 16 milijardi dinara koji mjesecima stoje na računu, to je novac iz privatizacije NIS-a, koji ne smijemo taknuti. Jer, kada bismo to počeli trošiti onda bismo probili za nas utvrđeni okvir proračunskog deficita. I tu se zatvara krug. Imate realan problem u realnom gospodarstvu, imate prilično ograničenu aktivnost financijskog bankarskog sektora i imate načelnu mogućnost da se iz proračunskih okvira kroz fondove i kroz programe pojedinih tajništava eventualno pomogne tom realnom sektoru da prebrodi ovu situaciju u kojoj se nalazi. Ali, zbog ograničavanja tog proračunskog deficita, i pokraj toga što vam stoji novac na računu, ne možete pomoći. I dosta je teško u takvoj situaciji biti pokrajinski tajnik za gospodarstvo. Da imate proračun od blizu milijardu dinara, da znate kako na

proračunskom računu imate novca, a ne možete pomoći ljudima zbog toga što nemate pravo trošiti taj novac.

HR: Kad će se moći koristiti taj novac?

Negdje dogodine, ili kada se promijene uvjeti. Mi se trudimo izdejsstvovati promjenu tog okvira kako bismo mogli pomoći realnom gospodarstvu, kako bi se mogli financirati započeti projekti u Fondu za kapitalna ulaganja i neki novi projekti, jer je velika potreba i u odnosu na izgradnju infrastrukture i u izgradnju različitih sadržaja - popravke škola, zdravstvenih ustanova, crkava, zgrada kulturno-umjetničkih društava. Ukupan taj zaostatak od proteklih dvadeset godina trebao bi biti nadoknađen kako bi se moglo živjeti u normalnijim okolnostima, ali, na žalost, ne možemo tako brzo povlačiti poteze kao što smo očekivali.

HR: Utječu li nedefiniran status Vojvodine i odugovlačenje s usvajanjem Statuta na loš gospodarski položaj?

U ovom momentu možemo reći da ne utječu. Da je republička skupština usvojila Statut prije tri mjeseca stanje ne bi bilo korjenito drugačije nego sada. Ali, gledajući s pozicija neke perspektive, sigurno je da postoji relacija između autonomnosti i oslobađanja regionalne inicijative i regionalne brige ili nedostatka toga. U Vojvodini smo u proteklih 7-8 godina na nizu primjera dokazali kako smo u stanju nositi se sa značajnim zadacima i da smo u stanju osnovati i držati u funkciji veoma efikasne sustave koji se naslanjaju na realna očekivanja

i realne potrebe ljudi. Prije svega Fond za razvoj Vojvodine, koji je okrenut gospodarstvu i koji je za 6 mjeseci okončao 40 različitih natječaja i plasirao u više od 7000 projekata. Zatim, Fond za razvoj poljoprivrede, Garancijski fond, Fond za privlačenje stranih investicija, Centar za strateška ekonomska istraživanja i niz drugih institucija, koje smo osnovali upravo zato da uspostavimo mehanizme za pokretanje gospodarskog i društvenog razvoja. S druge strane, kada pokrajina proizvodi 42-43 posto ukupnog društvenog proizvoda Srbije a dobija na jedvite jade 7 posto i to u katastrofalnoj strukturi, pri čemu nikada nismo uspjeli vidjeti računicu koliko se poreza odavde isplaćuje, koliko se doprinosa uplaćuje, koliko se doprinosa za socijalno osiguranje i za zdravstveno osiguranje uplaćuje i koliko novca dolazi nazad u naš zdravstveni sustav, čovjek doživljava tu realnost s gorčinom u ustima. Čim se kriju neki podaci to znači da su ti podaci s negativnom konotacijom u odnosu na onog koji krije. Mislim da je ta priča oko Statuta, to odugovlačenje te priče, potvrda toga da po pitanju doživljaja države nije napravljen diskontinuitet s Miloševićevim vremenom i da, na žalost, i Demokratska stranka doživljava Republiku Srbiju kao centraliziranu državu na isti način kako ju je doživljavao i Milošević. Nije došlo do diskontinuiteta ni u smislu ozbiljnosti izgovorene javne riječi. I to je strašno velik problem za kompletno društvo. Ako se prije godinu dana na sva usta govorilo o europskoj Srbiji, europskoj Vojvodini, europskoj Subotici, onda se tu ne radi samo o ambicijama izgovorenim kroz rečenice, nego se te ambicije moraju prepoznati kroz konkretne korake onih koji su te rečenice izgovarali. A proteklih godinu dana iza tih rečenica nema niti jednog jedinog koraka.

HR: Mediji su nedavno objavili kako je postignut dogovor u vladajućoj koaliciji oko Statuta.

To su tvrdnje koje s realnostima nemaju nikakve veze. To su igre koje se plasiraju preko medija da bi se zabavljao narod i da bi se zamaglila čitava priča. Kao što je slična informacija od prije desetak dana kako je postignut dogovor da će se Statut i Zakon o nadležnostima u srpnju ili kolovozu naći na dnevnom redu. Nema od toga ništa. Da su ozbiljne namjere i ozbiljne ambicije onda se to ne bi rješavalo preko novinskih stupaca, nego bi se sjelo za stol i za nekoliko sati bi se

stvari dogovorile i čitava priča bi bila otkočena, ali toga nema

HR: Nedavno je predsjednik Srbije i predsjednik Demokratske stranke Boris Tadić ponovio kako Statut mora biti u skladu s Ustavom i kako neće dopustiti da Vojvodina bude paradržava.

Sa sadržajem tog priopćenja se slažem, samo je problem u tome da je promašena tema. Statut je usuglašen prije usvajanja u pokrajinskoj skupštini s kabinatom predsjedni-

ka Tadića i ekspertima koje je on imenovao, to je bio dogovoreni preduvjet za usvajanje Statuta u pokrajinskoj skupštini. Nakon toga je krenula čitava hajka od strane Srpske pravoslavne crkve, tzv. neovisnih itelektualaca i desno orijentiranih političkih snaga i napravljeno je javno mnijenje u srpskom društvu u kome su Statut i svi oni koji se zalažu za njegovo usvajanje sotonizirani. I to je okolnost s kojom se predsjednik Tadić danas suočava. On očito nema dovoljno hrabrosti reći ono što smo govorili, da je to u interesu cijele republike, i što je dogovoreno i što je zapisano u Statutu. To nije na štetu bilo koga. To je u interesu svih zbog toga što efikasniji i brži razvoj bilo koje regije nije od interesa samo za tu regiju već za cijelu državu. Očito u toj dosta delikatnoj situaciji u kojoj se nalazi s jedne strane kao predsjednik države, a s druge strane kao

predsjednik stranke, on ne može taj težak zadatak tako riješiti kako mi od njega očekujemo i kako je on u više navrata i slučajeva izgovarao. Zadnji put na Paliću, kad smo slavili 15 godina postojanja SVM-a, poprilično sam se iznenadio tom njegovom rečenicom, onda sam u drugom trenutku shvatio kako je to u suštini dobra poruka za tu večer, ali da iza toga u suštini nema ništa.

HR: Najavili ste kako ćete možda napustiti vladajuću koaliciju i uskratiti podršku ovoj Vladi

nakon rezultata razgovora s predsjednikom Tadićem, koji je dugo najavljivan ali još nije do njega došlo?

Nije došlo, ali mi smo se tom prigodom na Paliću a zatim i u Novom Sadu dogovorili kako bi do tog sastanka trebalo doći uskoro. Ovih dana istječe godinu dana od formiranja republičkog parlamenta i republičke Vlade. Mi smo dio te parlamentarne većine, a postali smo dijelom te parlamentarne većine tako što smo potpisali jedan sporazum o tome što su naše zajedničke ambicije, koje želimo realizirati tijekom četverogodišnjeg mandata. Mi nismo postali »an block«, bez uvjeta, dogovora i sadržaja, dio parlamentarne većine, nego smo dogovorili što je zajednička ambicija svih nas. I njih i nas. I tu smo u tom dokumentu definirali ne samo ambiciju, već i rokove za reali-

zaciju tih ambicija. U odnosu na niz definiranih ambicija rokovi još nisu istekli, ali u odnosu na dosta značajan broj tih definiranih ambicija su istekli, pa se moramo suočiti zajednički s tim što se od toga uspjelo uraditi. Kad pogledam taj papir onda mogu konstatirati kako skoro ništa od toga nije realizirano. Nismo uspjeli promijeniti granicu upravnog okruga, iako je za to bila potrebna samo odluka Vlade, rok za to je bio 31. kolovoza prošle godine. Do konca prošle godine je trebao biti usvojen Statut i Zakon o nadležnostima, zakon kojim bi se lokalnim samoupravama vratila imovina i Zakon o nacionalnim vijećima. Ništa od ovih stvari nije urađeno. To je činjenica koja se ne može trpati pod tepih. Tu su okolnosti kojim se mogu pravdati – nije se moglo zbog ovog ili onog, ali je to činjenica s kojom se moramo suočiti i vidjeti ima li šanse da se to korigira, ima li ambicija da se u roku od dva tjedna nakon tog razgovora nešto desi od onog što se već davno trebalo desiti. Ako za to ima realne šanse, onda ima opravdanja, ima političke racionalnosti u tome da se bude dio parlamentarne većine, a ako se to ne desi, onda mislim da ne treba statirati. Onda jednostavno ne vidim zašto biti dijelom parlamentarne većine kada ništa od onoga što je za nas značajno ne predstavlja nešto što je značajno za one koji su naši politički partneri. Tu se ne radi samo o interesima SVM-a, nego o mnogo značajnijim i širim interesima nego što su to nacionalni interesi i jedne nacionalne zajednice. To su stvari o kojima bih ja volio s njim razgovarati i da nakon tog razgovora oba vladajuća razgovora i sa svima ostalima koji su akteri na političkoj sceni, pa poslije toga da donesemo odluku. Svjestan kako ta odluka nije bezazlena i da ona može dovesti do destabilizacije političkih prilika u zemlji zbog toga što neće postojati parlamentarna većina eventualnim našim istupanjem. Ali, mislim da to nije okolnost o kojoj samo mi trebamo voditi računa, nego o toj okolnosti trebaju voditi računa i oni koji su značajniji igrači unutar te parlamentarne većine.

HR: Mnoge je iznenadilo što na proslavi 15. obljetnice SVM-a nije bio predsjednik Lige socijaldemokrata Vojvodine Nenad Čanak, a bio je predsjednik Srpske napredne stranke Tomislav Nikolić.

Obojica su bili pozvani, kao i svi oni koji su danas značajni igrači

na političkoj sceni, osim Srpske radikalne stranke. I bili su pozvani i oni koji danas nisu aktivni u politici, ali su u proteklih 15 godina imali nekakvih značajnijih dodirnih točaka sa SVM-om. S gospodinom Čankom sam se sreo prije neki dan i on je rekao kako je iz osobnih razloga izostao s proslave. Što se tiče gospodina Nikolića ja sam bio svjestan da će njegov dolazak i njegovo obraćanje dovesti do različitih komentara. Ja sam tu opasnost svjesno prihvatio. To ne znači zaboravljanje proteklog vremena, to ni u kom slučaju ne znači prelazak preko njih, to ni u kom slučaju ne znači poruku da između SVM-a i njegove stranke ne postoje značajne razlike, ali je to svakako jedna gesta koja govori o tome da se ovoj političkoj opciji mora pružiti šansa da se dokaže, jer u civiliziranoj politici, bez obzira na značajne razlike, mora postojati komunikacija. Gospodin Nikolić je predsjednik jedne relativno mlade stranke, ona se treba u sljedećem razdoblju dokazati i ako se bude dokazivala tako da se to podudara sa sadržajem rečenica koje je te subote izgovarao na Paliću, onda mislim da će to biti dobro za ukupnu političku scenu Republike Srbije. Ako se dokaže da iza tih rečenica ima drugačijih postupaka, onda će to biti poučno za nas. Biti u manjinskoj politici je jedna specifična pozicija. Specifična je zbog toga što nikada vaša zajednica neće imati dovoljno snage da izglasuje takvu parlamentarnu većinu koja je po njenom ukusu, uvijek je većinska zajednica ta koja opredjeljuje političke opcije unutar jedne zemlje. Ako želite kao manjinski političar biti krajnje obazrivi i krajnje racionalni, onda u odnosu na sve moguće političke opcije morate imati istu blizinu ili daljinu. I ne smijete se prikloniti niti jednoj strani i ne smijete niti jednoj dopustiti da toliko steže lanac na vratu da se ne može disati. Iz tog razloga sam prihvatio opasnost da poziv gospodinu Nikoliću izazove ove komentare. Mislim da su protekla dva tjedna dokazala kako je taj poziv bio mnogo značajniji, nego što je sudjelovanje na proslavi SVM-a, mislim da su s govornice upućivane veoma značajne poruke, ne samo prema nama nego i prema nazočnima i nenazočnima i na taj način je SVM pokazao i dokazao svoju osnovnu ambiciju da se bavi ne samo manjinskim pitanjima nego generalnim pitanjima u srpskom društvu.

HR: Na prošlim izborima došlo je do raskida dugogodišnje koa-

licije s Demokratskim savezom Hrvata u Vojvodini, koja je godinama funkcionirala, pogotovu u Subotici. Kakvi su vaši kontakti danas?

Sporadični i veoma prazni. Mislim da je to sve posljedica njihove odluke. U onom momentu kada su oni prihvatili poziciju predizbornog koalicijskog partnera DS-a, u tom momentu je prostor političkog manevra sveden na minimum. I na taj način je ne samo stranka, nego čitava hrvatska zajednica, dovedena u poziciju mase u redovima. U toj poziciji je manevarski prostor DSHV-a praktički jednak nuli. I na taj način mi, na žalost, nemamo

u suštini o čemu razgovarati. Ja sam u nekim ranijim razgovorima govorio čelnicima DSHV-a o tome kako mislim da bi za hrvatsku zajednicu bilo bolje da oni očuvaju politički integritet, jer je hrvatska zajednica toliko brojčano i toliko intelektualno jaka da jednog republičkog zastupnika u bilo kojem trenutku može proizvesti. I u tom slučaju to je rezultat njene volje i njene političke snage, a ne nečiji poklon. Ali, odluka nije naša po prirodi stvari, nego je njihova, i posljedice takve odluke, bez obzira na to koliko su one u odnosu na nas problematične, moramo prihvatiti i snalaziti se u okolnostima kako možemo. Ali generalno, mislim da je to loše za hrvatsku zajednicu, iako možda nemam pravo tako nešto izgovoriti, ali kao manjinski političar ja ću se do zadnjeg atoma snage truditi da očuvam politički identitet mađarske zajednice i SVM-a zbog toga što je to jedini način da se slobodno mogu definirati ambicije. A, ako smo s tim ambicijama nekom prihvatljiv

politički partner, onda smo tu, a ako nismo i onda je u redu.

HR: Zalažete se za zajamčene mandate. Je li to i danas vaš politički cilj?

Jest. Mi smo se zalagali i zalažemo se i danas unutar tih pravila koja su vezana uz autonomiju. Jer to nije samo pitanje autonomije Vojvodine, to nije samo pitanje personalne autonomije kroz nacionalna vijeća, to nije samo pitanje eventualno nekakve teritorijalne autonomije kad se za to stvore okolnosti i prilike, nego je to i pitanje zajamčenih parlamentarnih mjesta, to je isto tako i pitanje razmjerne

kvog smisla. Mi nemamo ambicije i ja osobno nemam ambicije upravljati odnosima unutar hrvatske zajednice. Hrvatska zajednica treba iznijeti jednu ili pak dvije stranke ili treba pokazati ima li snage za to ili nema. Nije naše da to činimo, imamo mi dovoljno posla i obveza sa svojom zajednicom i sa svojim dnevnim izazovima.

HR: Magyar szó je najavio štrajk. Često se na različitim tribinama novinarskih udruga čuju kritike kako je prenošenje osnivačkih prava nad manjinskim medijima sa Skupštine Vojvodine na nacionalno-manjinska vijeća loše rješenje i da treba tražiti drugo?

Drugo rješenje za manjinske medije je da većinski narod ili većinska politika upravljaju njima. To smo vidjeli u proteklih 50-60 godina. Radi se o suštinskim, koncepcijskim razlikama. Potpuno je prirodno da o manjinskim institucijama vode računa manjinske zajednice kroz nacionalna vijeća. Na kraju krajeva, to su institucije koje su prije svega nama značajne. Nisu one značajne za većinske zajednice, bar ne u toj mjeri kao za manjinske. Ne vidim da su problemi nastali u jednom ili drugom mediju zbog toga što je osnivačko pravo preneseno sa Skupštine na nacionalna vijeća, niti vidim problem u tome da su nacionalna vijeća sada bahata ili neodgovorni »vlasnici« tih medija. Problemi su nastali zbog struktura koje su naslijeđene, zbog ukupnih odnosa financiranja i poslovanja, zbog toga što je u odnosu na Magyar szó permanentno dolazilo do opadanja tiraže i da imate situaciju da se tijekom tjedna, običnim tjednim danom list pojavljuje u sramno malom broju primjeraka, koji ne može osigurati ni u kom slučaju ekonomično poslovanje poduzeća. Suočavamo se s problemom koji se pojavljuje kao posljedica utapanja dijela zajednice u te proeuropske snage, pa onda ljudi više ne čitaju na svom materinjem jeziku nego čitaju beogradske ili novosadske listove i jednostavno se gubi tiraža. Međutim, održavanje manjinskih medija na nogama nije proračunsko niti financijsko pitanje nego je društveno i civilizacijsko pitanje. Iz tog razloga mislim da će se bez obzira na poteškoće koje pokrajinski proračun ima, morati naći sredstva da ne propadne ni Magyar szó, da ne propadne ni Hrvatska riječ, da ne propadne niti jedan drugi medij čiji je osnivač Skupština, a čije je osnivačko pravo preneseno na nacionalna vijeća.

STOP plastičnim vrećicama!

Plastične vrećice se u prirodi razgrađuju od nekoliko stotina do 1000 godina.

One se slabo recikliraju, jer je proces iznimno skup. * Mnoge zemlje su zabranile proizvodnju plastičnih vrećica * Godišnje se za flaširanje vode potroši 2.700.000 tona plastike, a više od 86 posto plastičnih boca završava u prirodi.

Kada krenete u prodavaonicu ponesite sa sobom platnenu torbu jer ćete tako za tjedan dana uštedjeti deset plastičnih vrećica, što je u prosjeku 520 godišnje. Na takav način dali biste svoj doprinos očuvanju okoline, jer za razgradnju plastičnih vrećica potrebno je od nekoliko do 1000 godina. A, ukoliko bi ovaj primjer slijedio svaki drugi stanovnik Srbije, jasno je kako bi se godišnje uštedjelo i do oko dvije milijarde plastičnih vrećica manje, što bi vjerojatno bio i prvi korak njihova potpunog izbacivanja iz uporabe. Srbija bi bez plastičnih vrećica bila mnogo čistija i urednija.

U većini zemalja svijeta plastične vrećice su zabranjene

Plastične vrećice se proizvode od polietilena, termoplastike koja se dobiva preradom nafte, a da bi se proizveo kilogram ove materije, u atmosferu odlazi dva kilograma ugljičnog dioksida. Zbog toga se na svjetlosti razgrađuju i polako se raspadaju u manje, otrovni

ce od biorazgradivog materijala. Ruanda je 2005. godine zabranila plastične vrećice, a Izrael, Kanada, Zapadna Indija, Botswana, Kenija, Tanzanija, Južna Afrika, Taiwan i Singapur takođe zabranjuju plastične vrećice. San Francisco je

Spriječimo zagađenje

Često krivimo industriju i velike kompanije. Ali, koliko nas se sjeti da u kupovinu ponese platnenu torbu? Recikliranje je jedno od prilično dobrih rješenja kada je u pitanju smanjenje otpada i očuvanje resursa. U mnogim zemljama postoje odvojeni kontejneri za staklo, metal, papir i plastiku i postoji dobro razvijen sustav recikliranja. Kod nas to još uvijek nije slučaj.

petropolimere koji polako truju tlo i vodu. Jedino rješenje za ovaj problem je prestati ih koristiti. Mnoge zemlje Europske Unije umjesto plastičnih uvode papirne ili platnene torbe, kao i vrećice

od 27. ožujka prošle godine prvi grad u SAD-u koji je zabranio plastične vrećice. Prema podacima koji se mogu pronaći na internetu, Bangladeš je zabranio uporabu plastičnih vrećica zbog velike

baci između 500 i 1000 milijarda plastičnih vrećica, procjenjuje američki Zavod za zaštitu okoliša. Ako se uzme u obzir da je vrijeme njihove razgradnje u prirodi od nekoliko stotina do nevjerovatnih 1000 godina, jasno je kako ovo postaje gorući problem zaštite životnog okoliša. Ipak, manje od jedan posto kesa vraća se u proizvodnju i reciklira, jer je vrećicu skuplje reciklirati nego napraviti novu.

Prerada jedne tone vrećica košta 2.773,39 eura, a tako dobivena sirovina vrijedi samo 22,19 eura, pa zbog toga, podsjećaju ekolozi, one najčešće završe na otpadu. Istraživanje iz 1975. godine kaže kako se s prekoceanskih plovila godišnje bacalo oko četiri milijuna tona plastike, a 2000. taj broj je utrostručen. Prema statističkim podacima svatko od nas napravi otpad u količini vlastite težine za manje od dva mjeseca. Kada tome dodamo industrijski otpad brojka nije nimalo ohrabrujuća. Većina toga ide u ogromne rupe u zemlji, a te rupe mogući su veliki zagađivači, jer metan koji nastaje zbog truljenja 24 puta je snažniji od CO₂ kao uzročnik efekta zelenog staklenika.

Ako želimo u budućnosti proizvoditi manje otpada moramo promijeniti svoje potrošačke navike. Primjerice, kada donesete namirnice iz prodavaonica u plastičnim vrećicama one uglavnom

Smeće u veličini Teksasa

Nošene strujama, gomile smeća plutaju površinom, sjeverno od Arktičkog kruga, a južno sve do Foklandskih ostrva. Nedavno je u Tihom oceanu otkriven plutajući otok plastičnog smeća veličine Teksasa. Plivajući depozit je stjecište raznih vrsta morskih životinja koje traže hranu, a tu obično nalaze smrt. Gotovo 200 morskih vrsta, uključujući kitove, dupine, tuljane i kornjače, umire zbog plastičnih vrećica.

količine koju donosi Gang, dok je Kina državnim dekretom ukinula besplatne vrećice, a Irska je prva u Europi 2002. godine uvela porez na plastične vrećice.

U momentu kada smo na ivici naftnih rezervi, kada šume, kao i biljne i životinjske vrste nestaju, moramo nešto uraditi u ovom potrošačkom društvu kako bismo spriječili daljnje zagađenje. Godišnje se u svijetu iskoristi i

završe u vašem životnom okolišu. Da biste to spriječili koristite platnene torbe ili vrećice od biljnih materijala. Ne koristite plastične žlice, šolje, čaše i flaširanu vodu. Godišnje se za flaširanje vode potroši 2.700.000 tona plastike, a više od 86 posto plastičnih flaša završava u prirodi.

S. Iršević

Park Palić drma gradsku koaliciju

Imenovanje ravnatelja Javnog poduzeća »Park Palić«, koje bi trebalo provoditi Master plan, dovelo do ozbiljnog sukobljavanja unutar gradske vlasti u Subotici

Neslaganja subotičkih koali-
cijskih partnera, Demok-
ratske stranke i Saveza
vojvođanskih Mađara, prošloga
su tjedna kulminirala na sjedni-
ci gradske Skupštine oko pitanja
imenovanja ravnatelja poduzeća
»Park Palić«. Naime, vijećnici
Saveza vojvođanskih Mađara i
Demokratske stranke vojvođan-
skih Mađara napustili su sjedni-
cu, no prijedlog je izglasovan i
bez njih uz podršku Demokratske
stranke Srbije, a događaj je u tisku
objašnjen kao formiranje nove
koalicije na lokalnoj razini i raskid
koalicije SVM-a i Demokratske
stranke.

Sušтина problema, zbog koje-
ga je Mađarska koalicija napustila
sjednicu, odnosila se na ovlasti
poduzeća »Park Palić«, prijenos
vlasništva nekretnina na to podu-
zeće i na broj zaposlenika, kao i na
sudbinu javnog poduzeća »Palić-
Ludaš«.

»Napuštanje sjednice Skupštine
bio je, na neki način, pokušaj da
se naš koalicijski partner ozbiljno
upozori da procesi koji se dešavaju
na razini grada u mehanizmima
odlučivanja povodom važnih stva-
ri, idu u veoma lošem pravcu. Nije
bilo sporno treba li DS predložiti
osobu koja će biti ravnatelj podu-
zeća, ali mi smo inzistirali da se
kompletno urede odnosi koji se
tiču poduzeća«, kaže *Jenő Maglai*,
predsjednik Skupštine Grada
i predsjednik subotičke gradske
organizacije Saveza vojvođanskih
Mađara.

SPORAZUMIJEVANJE JE VEĆ DUŽE VRIJEME OTEŽANO

Potpredsjednik Skupštine Grada
i član gradskog odbora DS-a
Slavko Parać kaže kako grad-
ska Skupština ne može definirati
ingerencije poduzeća već to mora
uraditi Skupština poduzeća budući
da su njegovi osnivači Republika,

Pokrajina i Grad, te da to mora biti
zajednička odluka.

»Duže je vrijeme otežano spo-
razumijevanje i dogovaranje s
koalicijskim partnerom. Oni su
naknadnim objašnjenima svog
postupka definirali točno kako
to poduzeće treba raditi, čime se
treba baviti, koliko treba imati rad-
nika. Indirektno sam to doživio
kao poruku – dobro, mi se slažemo
da vi predložite ravnatelja, ali mi
ćemo odlučiti što i kako će se tamo
raditi. To ne ide, o tome mogu
zajednički odlučiti sva tri osnivača
u Skupštini poduzeća.«

Goran Gabrić (sada i ravnatelj
poduzeća).

Predlagač ravnatelja formalno
je trebalo biti Gradsko vijeće, ali
budući da se nije mogla posti-
ći suglasnost članova toga tijela,
gradonačelnik je predložio da se
prijedlog uvrsti na dnevni red, ali
je to predsjednik Skupštine odbio,
te je to učinila vijećnička skupina
DS-a.

»Dakle, nije to bilo tako neko
veliko iznenađenje jer se dugo i
uporno pregovaralo o tome da se
stavi na dnevni red. S druge strane,
optuživan je koalicijski partner Za

je da ovakva vrsta poduzeća uprav-
lja građevinskim zemljištem na
prostoru realizacije Master plana,
te je potrebno promijeniti odluku
o osnivanju Direkcije za izgradnju
grada u dijelu koji se odnosi na
upravljanje građevinskim zemlji-
štem na tom prostoru. I to je sada
sporno od strane koalicijskog par-
tnera koji ne želi da se to na taj
način uredi. To novo poduzeće ima
svrhu i i smisao svog postojanja
samo ukoliko se bude bavilo svim
tim poslovima.«

GLASOVANJE NA MIŠIĆE

Jenő Maglai podsjeća kako su oko
godinu dana, u vrijeme gradona-
čelnika *Géze Kucsera* (koji je inače
s ministrom *Dinkićem* i predsjed-
nikom IV AP Vojvodine *Bojanom*
Pajtićem, potpisnik ugovora) tra-
jali razgovori unutar koalicije i
tada je SVM trebao predložiti rav-
natelja.

»Prije godinu dana DS nije htio
čuti o tome da se unosi imovina u
poduzeće, a SVM je tada zastupao
stav da ono mora imati na neki
način pravo korištenja i raspo-
laganja imovinom kako bi se moglo
pojaviti i ponuditi ga investitorima.
Tada su govorili kako će tu
biti zlouporabe i da će se imovina
rasprodavati i rasparčavati. Sada je
sasvim druga priča, DS traži da se
mora unijeti sva imovina i moraju
se imati sve nadležnosti. Suština te
priče je da DS preko Parka Palić
želi preuzeti kompletno rukovođe-
nje na Paliću. Mi smatramo da to
nije dobro i da poduzeće treba oba-
viti samo implementaciju Master
plana, a sve ostalo trebaju raditi
poduzeća koja to i sada rade.

Oni pokušavaju sada na silu
izglasovati ravnatelja, pa će na
jesen isto tako na mišiće izglaso-
vati nadležnosti kako bi dobili sve
što žele jer mora biti tako kako
su zamislili. Ako naši koalicijski
partneri misle tako raditi onda

Jenő Maglai predsjednik Skupštine Grada Subotice

Poduzeće za upravljanje i
razvoj turističkog prostora »Park
Palić« osnovano je prošle godine
u svibnju, s osnovnim zadatkom
da primijeni Master plan Palić.
Skupštinu poduzeća čine po tri
predstavnik osnivača: ispred
Grada gradonačelnik *Saša Vučinić*,
predsjednik Skupštine *Jenő Maglai*
i pomoćnik gradonačelnika *Jasmin*
Šečić; ispred Pokrajine *István*
Pásztor, *Nebojša Janjić* i *Modest*
Dulić, a ispred Republike načelni-
ca u Ministarstvu ekonomije i regi-
onalnog razvoja *Gordana Nešić-*
Lakićević, *Tomislav Veljković* i

europsku Suboticu zbog toga što se
čeka s imenovanjem ravnatelja, jer
se na taj način gubi novac iz prora-
čuna koji je planiran za te potrebe.
U stvari to je bilo neiskreno«, kaže
Slavko Parać i dodaje kako je ugo-
vorom o osnivanju društva uglav-
nom sve definirano, te da se anek-
sima ugovora još treba definirati
dio koji se odnosi na upravljanje
imovinom na Paliću, razgraničenje
poslova između poduzeća »Palić
Ludaš« i »Park Palić«, ali i da
treba izmijeniti odluku o osnivanju
Direkcije za izgradnju grada.

»Po zakonu o turizmu definirano

neće moći dugo računati na našu podršku, jer nećemo biti stranka ili koalicijski partner koji će nijemo gledati kako se preuzimaju nadležnosti. Oni sada već imaju jedno grandiozno viđenje Parka Palić i realizacije projekta i mislim da to nema više veze sa životom i s našim materijalnim mogućnostima niti na lokalnu niti na republičkoj razini.»

Slavko Parać također ističe kako već duže vrijeme postoji problem u komunikaciji unutar koalicije, ali on smatra da je problem svavim drugačije prirode.

»Prije svega mislim da taj problem izvire iz toga što se koalicijski partner ne može pomiriti s rezultatima prologodišnjih izbora i ne može prihvatiti da po prvi puta od uvođenja višestranačkog sustava SVM nije najutjecajnija i najdominantnija vijećnička skupina unutar lokalne vlasti. I tu je problem prije svega njihovog pri-

Vijećnici SVM-a napuštaju sjednicu

održavanja sjednice Skupštine i bez njihova prisustva, ali to nije dobro ni za njih a najmanje za

Slavko Parać potpredsjednik Skupštine Grada Subotice

vikavanja na novu poziciju na koju se ne mogu privići. Mislim da to što se dogodilo nije ništa tragično, jer očito je kako postoji mogućnost

građane. Koalicijski sporazum nije narušen niti jednim postupkom niti jedne strane, prema tome ne vidim razloga za takvo ponašanje.

Sporazumom je definirano da će ravnatelj Parka Palić predložiti koalicija Za europsku Suboticu, a sva nagađanja o tome je li na pomolu nova koalicija nisu točna. Najprije mi nije jasno iz tih nagađanja koalicijskih partnera, misle li na one koji su izašli sa sjednice ili na one koji su ostali.»

SUKOBA ĆE BITI I U SVEZI S REBALANSOM PRORAČUNA

Jenő Maglai međutim ističe kako osim poduzeća Park Palić koaliciji predstoje i ozbiljni razgovori koji se tiču rebalansa proračuna Grada i deficita koji raste iz mjeseca u mjesec, te da u svezi s tim također očekuje ozbiljne sukobe.

»Demokratska stranka je predložila da problem riješi tako što će se 200 milijuna uzeti od Direkcije, ali onda nema investicija u gradu. Mi nismo spremni to prihvatiti i nismo partneri u takvoj priči. Usvojeni proračun je za 200 milijuna dinara manji u odnosu na prošlu godinu,

osim toga su ostavili 180 milijuna dinara duga i još hoće rebalansom skinuti 200 milijuna dinara. To znači da će Direkcija biti potpuno mrtvo poduzeće i da osim plaćanja računa za struju i krpljenja rupa ništa neće moći raditi. Oko toga ćemo imati ozbiljan sukob, jer bez obzira na krizu Direkcija svoje prihode na razini grada ostvaruje skoro u cijelosti, ali imamo situaciju da se tom poduzeću zakida iz mjeseca u mjesec. Za prvih šest mjeseci Direkciji je zakinuto 60 do 80 milijuna dinara. Nema ovlasti ni gradonačelnik niti itko da kanalizira sredstva negdje drugdje a ne tamo gdje su proračunom i odlukom Skupštine Grada previđena, a upravo to se radi – protuzakonito se novac koji treba pripasti Direkciji usmjerava drugdje a da za to nema odluke. U ovakvim igrama mi nećemo biti partneri«, kaže Maglai.

Slavica Mamužić

Petar Kuntić, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini

Ne može biti opstrukcije

»Za dešavanja na posljednjoj sjednici Skupštine Grada, kada je dio vladajuće koalicije napustio sjednicu, smatram da nisu ništa spektakularno i da će se nesporazumi vremenom izgladiti. DSHV smatra da je dogovor ključno mjerilo unutar koalicije, da ne može niko biti zakinut, ali isto tako i da se ne može blokirati i opstruirati u vlasti bez obzira o kome se radilo. Prije svega zbog toga što je gospodarska situacija teška, ljudi teško žive i građani ne žele razdor već stabilnu vladajuću koaliciju koja će u konačnici donijeti bolji život za sve građane«, kaže predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i republički zastupnik Petar Kuntić.

Na pitanje očekuje li da će problemi unutar koalicije biti prevladani, Kuntić kaže: »Moje pitanje je – a što je alternativa ako se to ne postigne?«

JASMIN ŠEČIĆ, POMOĆNIK GRADONAČELNIKA, O INFRASTRUKTURNIM PROJEKTIMA U GRADU

Prvi koraci po Master planu

Smatram da je dvogodišnje odugovlačenje s osnivanjem Parka Palić znatno usporilo turistički razvoj Palića. Vjerujem da svi trebaju dati svoj puni doprinos da se situacija popravi.

Pomoćnik gradonačelnika za infrastrukturu **Jasmin Šečić** u intervjuu za Hrvatsku riječ rekao je kako političari ne bi trebali biti sujetni, nego zajednički raditi na razvoju grada.

Na posljednjoj sjednici Skupštine Grada odbornici SVM-a su napustili vijećnicu, jer se nisu slagali s tim da se izglasuje direktor Društva s ograničenom odgovornošću »Park Palić«. Kako komentirate potez vaših koalicijskih partnera?

Smatram da je ovo dobar korak u primjeni Master plana za Palić. Previše je do sada bilo odugovlačenja. Sljedeći korak je da Skupština Parka Palića imenuje direktora, da se usvoji aneks ugovora o osnivanju i da poduzeće počne raditi punim tempom. Smatram da je dvogodišnje odugovlačenje s osnivanjem Parka Palić znatno usporilo turistički razvoj Palića. Vjerujem da svi trebaju dati svoj puni doprinos da se situacija popravi. Na primjeru JP Direkcije za izgradnju grada može se vidjeti koliko se može uraditi zajedničkim radom, samo ako se želi. Kao predsjednik Gradskog odbora stranke G17 Plus i tehnički direktor Direkcije, imao sam punu suradnju s koalicijskim partnerima i mogao sam realizirati skoro svaku svoju zamisao. Takva suradnja je pridonijela da danas imamo toliko kružnih tokova u gradu, sreden je Radijalac, park na Prozivci, Velika terasa više ne propada, uređen je dio infrastrukture na Paliću neophodan za turistički razvoj, tu su nova dječja igrališta, rasvjeta, mnogo je

asfaltiranih ulica, puno novih sportskih terena i mnogo drugih stvari koje su svima nama popravile kvalitetu života u tako kratkom roku. Upravo ovaj primjer trebao bi biti model i za Park Palić.

Znači, vi ne opravdavate potez SVM-a?

Što prije shvatimo kako moramo naprijed i da je konkurencija u okruženju velika, bit će bolje. Drugi gradovi i općine neće čekati prekrštenih ruku da se kod nas riješe političke nesuglasice. Mislim da smo kao grad previše opterećeni političkim profitiranjem. Za mene je mnogo važnije da se nešto uradi, nego tko je to uradio i tko će pobrati zasluge. Ako smo već odlučili koalicijski voditi ovaj grad, onda mislim da ga trebamo voditi u istom smjeru, nemoguće je napredovati ako idemo u dva smjera.

Koliko je projekata do sada realizirano na Paliću?

Uglavnom su ulagana republička sredstva. Što se tiče Grada, nedovoljno je ulagano. Počelo je rješavanje problema kanalizacije, vode, elektro-snabdijevanja. Isto tako izdvajana su republička sredstva za izradu Master plana, Velike terase, Tic-a i drugih objekata. Moglo bi se reći kako se za ove tri godine dosta uradilo poslije razdoblja stagnacije, što smatram prethodnicom za sve aktivnosti koje trebaju uslijediti putem Parka Palić.

Kada možemo očekivati završetak radova na Velikoj terasi?

Za nastavak radova na rekonstrukciji Velike terase na Paliću osigurano je 45 milijuna dinara iz Ministarstva za ekonomiju i regionalni razvoj. Palićkoj ljepotici, koja je izgrađena u stilu secesije 1911. godine, bit će uskoro vraćen stari sjaj. Radovi su počeli 2007. godine i tada je zaustavljeno višegodišnje propadanje objekta. Želja svih Subotičana je da palićkoj ljepotici bude vraćen nekadašnji sjaj, a za to je neophodna pomoć države. Sada smo osigurali novac za nastavak radova. Interijer objekta treba biti urađen po uzoru na Gradsku kuću, jednu od najljepših građevina u Subotici, a spada i u graditeljska

čuda Srbije. Novac se osigurava uz pomoć republičke i pokrajinske vlasti, jer je ambicija Grada da Velika terasa postane središte kongresnog turizma. Prva faza radova koštala je 45 milijuna dinara. Druga faza je obuhvatila sanaciju podruma, postavljanje hidroizolacije i izgradnju armirano-betonske kade, a financirana je iz sredstava NIP-a u visini od milijun eura. Sanirana je međukatna konstrukcija, tavanice i stubište. Radovi na Velikoj terasi trebali bi biti završeni do kraja godine.

Kao pomoćnik gradonačelnika za infrastrukturu zaduženi ste za razvoj grada. Možemo li očekivati uskoro neke konkretne korake u svezi s razvojem industrijskih parkova?

Smatram da samo razvojem industrijskih parkova imamo šansu obnoviti gospodarstvo u gradu i sanirati posljedice raspada velikih gospodarskih giganata iz vremena prije devedesetih. Pred nama je prilika i izazov da to uradimo. Stvari su se pomaknule i oko industrijskog parka u Crvenom Selu i oko Druge kasarne. Paralelno s radnjama koje će omogućiti da se prenese pravo korištenja na Grad, u ovim zonama radi se na stvaranju infrastrukturnih uvjeta za početak fizičke realizacije ovog projekta.

Pokrenuli ste inicijativu da se građani uključe u akciju »Giljotina propisak«?

Moramo omogućavati efikasnu realizaciju svih stranih direktnih investicija koje se nude, kojih će sigurno biti manje nego ranije. To prvenstveno znači da moramo u najvećoj mogućoj mjeri pojednostaviti procedure, a ne opterećivati investitore raznim birokratskim procedurama. Smatram da svi, i mi kao lokalna samouprava, i građani, moramo dati tome svoj puni doprinos. Naravno, republička vlada mora dati svoj doprinos tako što će iskoristiti ovu godinu i počistiti neke trome birokratske procedure, obaviti »Giljotinu propisa« i izvršiti dodatne reforme. Naše sugestije su dobrodošle. Smatram da je prioritet prebacivanje odgovornosti za raspolaganje imovinom na lokalne samouprave. To je nešto što sada pravi problem investitorima.

Republička direkcija za imovinu, ma koliko efikasna bila, ne može se snaći s imovinskim problemima u preko 160 općina Srbije. To se mora prebaciti u ovlast lokalne samouprave.

Ove je godine proračun manji nego prethodnih. Hoće li zbog toga mnogi projekti trpjeti?

U ovakvoj situaciji svi proračunski korisnici trebaju pokazati maksimalnu odgovornost. Ovo je na neki način i prilika da se krajnje odgovorno racionaliziraju svi rashodi koji su suvišni i u gradskoj upravi i u javnim poduzećima. Smatram da prostora ima dovoljno i da se uz racionalno planiranje investicijskih programa ova situacija može prevladati.

Koliko će se ulagati u prigradske mjesne zajednice i smatrate li da je do sada ulagano više u centar grada?

U svojstvu tehničkog direktora u Direkciji za izgradnju zalagao sam se da se prigradske mjesne zajednice razvijaju podjednako kao i gradske. Takav pristup imao je punu potporu i tadašnjeg gradonačelnika *Géze Kucsere*. Mislim da smo u velikoj mjeri uspjeli u tome. Sada se natječemo za jedan veliki program Ministarstva za NIP, s programom izgradnje ulica, gdje je njihov najveći dio u prigradskim mjesnim zajednicama.

Kakav je to program, tko u njemu sudjeluje, Grad ili Direkcija?

Radi se o zajmu koji Europska investicijska banka daje Ministarstvu a ono nama, odnosno Gradu daje bespovratna sredstva u visini od 50 posto od ukupne vrijednosti projekta. S obzirom da zbog poznate situacije gradski proračun ne može iznijeti program obujma kao prethodnih godina, ne treba naglašavati od kakvog su značaja ova sredstva za nas. Projekt radimo zajedno s Direkcijom i moram istaknuti kako nam je suradnja odlična. Ako bude sve kako je planirano, Grad će imati mogućnost planirati program asfaltiranja u vrijednosti od 2 milijuna eura. Na taj način uspjeli bismo realizirati izgradnju i revitalizaciju tridesetak ulica i pet lokalnih cesta.

S. Iršević

»Takmičenje risara« - program

Subota 11.7.2009. - Ljutovo

- 6,00 – Okupljanje risara na salašu domaćina
- 6,30 – Izlazak risara na njive
- 7,00 – Pletenje uža (doček gradonačelnika i gostiju)
- 7,30 – Gosti polaze sa fijkakerima na njivu
- 7,45 – Doček gradonačelnika i gostiju na njivi
- 8,00 – Risarski ručak na njivi
- 8,30 – Pripremanje sudionika za takmičenje
- 8,40 – Takmičenje gostiju u košenju žita
- 9,00 – Takmičenje djece u kosidbi
- 9,30 – Početak takmičenja risara
- 10,00 – 12,00 – Vršidba na starim strojevima
- 11,30 – Dječje igre na strnjici »Kasalice«
- 13,00 – Proglašenje pobjednika
- 14,00 – Svečana užina za goste i risare
- 20,00 – Risarsko kolo
- nastup Stranih društava, sudionika Dječje Dužijance
- zabavljač Čiro Gašparac i ansambl Hajo

Natjecanje aranžera izloga

Ove godine, povodom velike manifestacije »Dužijanca 2009.« bit će održano natjecanje aranžera izloga u središtu grada Subotice. Sve zainteresirane osobe, molimo da se jave na telefon: 024/524-938 ili 064/97-38-601

Dužijanca malenih

Dužijanca malenih se održava ove godine od 9. srpnja 2009. godine. Navečer u 20,00 sati na Trgu Slobode održat će se otvorenje Dužijance malenih, na kom će se predstaviti svi sudionici ove manifestacije. Svečano euharistijsko slavlje u katedrali – bazilici Sv. Terezije Avilske održat će se 12. srpnja, u 10,00 sati. Nakon mise će proći defile Dužijance malenih do središta grada.

Tradicionalni susret oldtimer vozila

Subotica domaćin vrijednim auto starinama

Udruga ljubitelja starih motornih vozila »Old timer« iz Subotice ovog vikenda (3.-5. srpnja) ugostit će vlasnike vrijednih auto i motociklističkih starina s prostora država: Hrvatske, Slovenije, Mađarske, Slovačke, Makedonije, BiH, te članove klubova i udruga iz Srbije. Prema riječima *Teufika Isakovića*, predsjednika kluba »Old timer«, 11. po redu susret oldtimer vozila odvijat će se kroz tri programski zamišljena dana. Glavni dio programa planiran je za subotu 4. srpnja, kada će se karavana vozila prvo zaputiti prema Somboru, gdje će biti izloženi ispred zgrade Županije, a potom put nastavlja prema Bačkom Monoštoru gdje će biti organiziran zajednički ručak. Nakon povratka u Suboticu, svi oldtimeri će biti izloženi na glavnom gradskom trgu u vremenu od 18 do 21 sat, dok je za 20 sati navečer u Velikoj vijećnici Gradske kuće planirano potpisivanje povelje o uspostavljanju prijateljskih odnosa s old timer klubom »Našice« iz istoimenog grada u Hrvatskoj.

D. P.

Temeljem članka 10 i članka 29 Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 i 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je investitor »Telefonija« a. d. Beograd, Kumodraška br. 241, podnio zahtjev za odlučivanjem o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja Projekta: »Dovodni plinovod niskoga tlaka na relaciji DPM Donji Tavankut – DPM Gornji Tavankut«.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Stare gradske kuće - ured 226, u razdoblju od 03.07. do 14.07.2009. u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo vas da u gore navedenom roku dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanjem o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnoga objekta na okoliš ovom mjerodavnom tijelu.

Optimal Tours

- Prijevoz putnika u zemlji i inozemstvu
- 20 putničkih mjesta
- 49 putničkih mjesta
- 56 putničkih mjesta

tel/fax: 024/600886
mob: 065/66 26 144
069/60 0 886

Banatska 20, 24000 Subotica, 24411 Palić

ISLAMSKA ZAJEDNICA U SUBOTICI

Minaret između istoka i zapada

Najveće okupljanje na molitvi je petkom, to je džuma koja se izdvaja – masovnost pri molitvi simbolizira slogu, kaže predsjednik islamske zajednice u Subotici Fetiš Kurdali

Piše: Zvonko Sarić

Prva muslimanska džamija u Vojvodini izgrađena je u Subotici prošle godine. Džamija je izgrađena zahvaljujući financijskoj pomoći donatora, a zove se Al muhadžira, što znači džamija raseljenih. Predsjednik islamske zajednice u Subotici *Fetiš Kurdali*, kaže kako je to prva podignuta džamija na relaciji Budimpešta-Istanbul u posljednjih 200 godina. Pokraj džamije se nalaze pomoćne prostorije, a vjersku nastavu za djecu vodi imam *Bajazit Nicević*, koji je završio vjerske škole u Siriji.

Građani Subotice brzo su se navikli na simbol džamije, minaret, koji u ovim krajevima nije uobičajen, što je samo još jedan u nizu pokazatelja da su građani Subotice tolerantni i da poštuju vjerske slobode i vjerske vrijednosti.

ZNAČAJ MUSLIMANSKOG GROBLJA

»Prema priči mojih roditelja, islamska zajednica u Subotici postoji još od 1924. godine. Istraživao sam u Historijskom arhivu, gdje postoji dokumentacija koja potvrđuje da islamska zajed-

Molitvene obrede smo onda obavljali u kućama. Veliki problem za našu zajednicu bilo je i uništenje muslimanskog groblja, koje se nalazilo pokraj židovskog groblja. To se dogodilo početkom sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Na mjestu groblja sada se nalazi trafo postaja. Mnogo je Muslimana živjelo u ovom gradu. One obitelji koje su imali novca, dakle mogućnosti, pokapali su svoje u rodnim krajevima. Zahvalan sam što su i Srpska pravoslavna crkva i Rimokatolička crkva odobravale da u Subotici pokapamo na njihovim grobljima naše pokojnike«, kaže hadžija Fetiš Kurdali i ističe kako je 1998. godine, nekadašnji gradonačelnik *József Kasza* pomogao da se problem muslimanskog groblja riješi.

»Dobili smo posebnu parcelu u Senčanskom groblju. Od tada se tamo pokapaju muslimani iz Subotice i okolice. Zahvalni smo ljudima koji su nam pomogli u tome. Općinska je vlast imala razumijevanja za problem s kojim smo se tada suočavali. Imamo svoje groblje i to za nas ima veliki značaj. Tada je skupina nas, koji smo bili klanjaci i vodili vjerske

»U našoj islamskoj zajednici ima preko 700 kućanstava. Danas u Subotici živi oko 7000 muslimana. Broj muslimana se naglo povećao nakon 1999. godine. Procjenjuje se kako je oko 4000 izbjeglih s Kosova došlo u Suboticu, od kojih su većina Romi. Mi smo odmah počeli, već u okvirima naših mogućnosti, opismenjivati djecu koja na Kosovu nisu čak niti pohađala školu. Znači, za djecu izbjeglih smo organizirali vjersku i jezičnu nastavu. Time smo željeli odgojiti buduće dobre građane i ne dopustiti da djeca ostanu prepuštena ulici. Sati vjeronauka odvijaju se u trinaest subotičkih škola, a subotom i nedjeljom održavaju se sati vjeronauka pri džamiji. Tijekom dana svakodnevno se molimo Alahu. Ranije, dok još nije bila izgrađena džamija, predvodio sam

»Kada smo dobili sve dozvole za gradnju džamije, 2005. godine, posjetio sam predstavnike Rimokatoličke i Srpske pravoslavne crkve i naišao na razumijevanje i podršku kada sam ih obavijestio da namjeravamo graditi džamiju.«

molitve, a sada molitve predvodi imam Bajazit Nicević. Najveće okupljanje na molitvi je petkom, to je džuma koja se izdvaja – masovnost pri molitvi simbolizira slogu«, kaže Fetiš Kurdali.

Na poticaj iz subotičke islamske zajednice, osnovan je i Muslimanski kulturni centar s ciljem da se kroz razne manifestacije njeguje nacionalni identitet.

»Kulturni centar smo osnovali 2003. godine. Imali smo predavanja o pitanjima koja su bitna za naše nacionalno određenje, dolazila su kulturno-umjetnička društva iz Sarajeva i Novog Pazara, imali su nastupe u prostorijama Hrvatskog kulturnog centra 'Bunjevačko kolo'. Osnovali smo i Društvo Bošnjaka pod 'kapom' našeg Centra, jer pridjev 'musli-

Fetiš Kurdali

manski' određuje vjersku pripadnost, a pridjev 'bošnjački' nacionalnu pripadnost.«

Fetiš Kurdali kaže kako je islamska zajednica u Subotici

dobila minimalnu pomoć od strane Grada, nakon rebalansa proračuna prije nekoliko mjeseci.

»Pitao smo zbog čega je to tako i rekli su mi kako se sredstva određuju na osnovi statističkih podataka prema popisu pučanstva, a prema popisu iz 1991. godine, bilo je svega 317 muslimana u Subotici. Taj podatak govori o političkom ozračju tih godina i ne odgovara realnosti. I tada je u Subotici bilo bar 2500 muslimana, ali se ljudi nisu smjeli izjašnjavati kao muslimani. No, sve ipak ide odavno nabolje i nemamo problema zbog naše nacionalne ili vjerske pripadnosti«, kaže Fetiš Kurdali, starosjedilac u Subotici, čiji su se roditelji doselili na sjever Bačke davne 1924. godine, prošlog stoljeća.

nica u Subotici postoji od 1935. godine. Tako govore dokumenta. Rad zajednice je zamro kada je 1948. godine konfisciran mežit. To je prostor za molitvu, ali bez minareta. Prva lokacija mezita je bila kod Majšanskog mosta, zatim u nekadašnjoj Engelsovoj ulici i na koncu iza današnjeg 'Maxi' centra. Vremena su bila takva, vjerske zajednice nisu bile rado viđene.

obrede, odlučila da osnovati islamsku zajednicu u Subotici.«

VJERSKA I JEZIČNA NASTAVA

Islamska zajednica je registrirana 1998. godine, a koncem iste godine islamska je zajednica održala ramazanski praznik u iznajmljenoj prostoriji Mjesne zajednice Novo selo.

Dodjela svjedodžbi

Učenicima 1. f odjela općeg smjera na hrvatskom jeziku u subotičkoj Gimnaziji »Svetožar Marković« uručene su svjedodžbe o završenom prvom razredu. Razrednica Lidija Crnković najboljim je učenicima, uz svjedodžbe, u ponedjeljak 29. lipnja podijelila i prigodne knjige na dar, kao nagradu za postignuti školski uspjeh, a u kraćoj izjavi za Hrvatsku riječ elaborirala je proteklu školsku godinu.

»Učenici 1. f su uspješno završili prvu godinu općeg smjera u gimnazijskom srednjoškolskom obrazovanju na hrvatskom jeziku. Petero đaka je završilo s odličnim uspjehom, šestero s vrlo dobrim, osmero s dobrim uspjehom, dok je nekoliko učenika upućeno na polaganje popravnog ispita u kolovozu. Moglo je biti i bolje, ali je i ovako jako dobro i nadam se da će u sljedećoj školskoj godini biti još bolje. Ovo je ipak prva godina i sve je bilo u znaku uhodavanja i privikavanja na novi nastavni program. Ipak, najvažnije je istaknuti složnost i lijepo funkcioniranje cijelog odjela kao jedne dobre školske cjeline.«

D. P.

Četiri žrtve prometne nesreće

Četiri su osobe poginule, a četiri teško ozlijeđene u prometnoj nesreći koja se 27. lipnja ujutro dogodila na magistralnoj cesti Subotica – Novi Sad, između izlaza za Bačku Topolu i Žednik. U nesreći je poginuo poznati subotički gospodarstvenik i predsjednik Agrarne stranke Vojvodine Blaško Kopilović (66) iz Subotice, kao i Dragana Matošević (35) i Ljilja Marijan (38) iz Bačke Topole i Milena Vasić (30) iz Kule.

Prema neslužbenim informacijama, Dragana Matošević, Ljilja Marijan i Milena Vasić bile su u automobilu marke Jugo, koji se kretao iz smjera Novog Sada prema Subotici. One su išle na posao u Market Roda na Paliću, a vozač u tom automobilu bio je Zoran Pejović (45).

Vozač automobila marke Pasat, koji se kretao iz smjera Novog Sada prema Subotici udario je u stražnji dio Juga i odbacio ga na suprotni prometni trak u trenutku kada je naišao automobil marke Fiat Marea kojim je

upravljao Bela Džavić, dok je na mjestu suvozača bio ugledni subotički gospodarstvenik, vlasnik i direktor »Zrnka« i predsjednik novoutemeljene Agrarne stranke Vojvodine Blaško Kopilović.

U izravnom sudaru Juga i Fiata, tri žene i Kopilović su ostali na licu mjesta mrtvi. Bela Džavić je zbog zadobivenih ozljeda grudnog koša, nakon ukazane medicinske pomoći u subotičkoj Općoj bolnici prebačen u Institut za plućne bolesti, na grudnu kirurgiju u Srijemskoj Kamenici. Zoran Pejović, koji je u nesreći zadobio teške ozljede grudnog koša, karlice i kralježnice, nalazi se na intenzivnoj njezi subotičke bolnice. Vozač Pasata Krunoslav Kolar (30) prevezen je na Hitan prijem bolnice u Subotici, gdje su mu utvrđene ozljede lica, lijeve potkoljenice i natkoljenice i nalazi se na odjelu ortopedije, dok je njegova suvozačica Dijana Vojnić Purčar (24) zadobila ozljedu desne ruke i nalazi se na odjelu ortopedije.

Komemorativni skup u povodu tragične smrti Blaška Kopilovića održan je u utorak u Velikoj vijećnici Gradske kuća, a pokop je obavljen istoga dana na Bajskom groblju.

Humanitarni koncert u Tavankutu

Mladež DSHV-a iz Mjesne organizacije Tavankut poziva članove i simpatizere na humanitarni koncert za pomoć štitenicima zajednice za liječenje ovisnika »Hosana«.

Koncert će biti održan u nedjelju, 5. srpnja, u Domu kulture u Donjem Tavankutu. Početak je u 19:30.

Gužve na granici

Započela je sezona godišnjih odmora i brojni gastarbajteri, pretežno turske narodnosti, koji su zaposleni u zemljama zapadne Europe, počeli su voziti našim cestama na putu do svoje domovine. Zbog velike prometne frekvencije počinju se stvarati velike gužve, pretežno na graničnom prijelazu Horgoš i to prilikom ulaska u Srbiju, pa se preporučuje odabir nekog drugog graničnog prijelaza, jer se u protivnom može računati na višesatno čekanje.

D. P.

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

JKP СубОТИЧКЕ ПИЈАЦЕ

Szabadkai Piacok KK

JKP Subotičke pijace

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obaveštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

MINISTAR RASIM LJAJIĆ U SOMBORU URUČIO RJEŠENJA O DODJELI NOVCA UDRUGAMA OSOBA S INVALIDITETOM

Potpoma kvalitetnim projektima

Poslije Beograda i Novog Sada,

Sombor je grad kojem je dodijeljeno najviše sredstava,

što znači da su i projekti bili dobri

Ministar rada i socijalne politike *Rasim Ljajić* uručio je u Somboru u srijedu, 24. lipnja, predstavnicima udruga osoba s invaliditetom s teritorija Vojvodine rješenja o dodjeli novca na osnovi natječaja za unapređenje položaja osoba s invaliditetom u 2009. godini. Rješenja su uručena u školi za djecu sa smetnjama u razvoju »Vuk Karadžić«. Na temelju ovoga natječaja Ministarstvo će dodijeliti 60 milijuna dinara za 71 projekt iz 40 gradova i općina u Republici Srbiji, od čega 11 projekata na teritoriju Vojvodine, čija je vrijednost 6 milijuna i 400 tisuća dinara.

Gradonačelnik Sombora *Dušan Jović* je izrazio zadovoljstvo što je projektima grada Sombora, poslije Beograda i Novog Sada, dodijeljeno najviše sredstava, što znači da su projekti bili kvalitetni i udruge

su na adekvatan način odgovorile na ponuđene natječeaje. Ministar Ljajić je istaknuo kako je smisao ovih natječaja promovirati najbolje i najkvalitetnije organizacije koje bi trebale biti partneri Ministarstvu i drugim državnim tijelima u rješavanju brojnih problema u različitim područjima, u ovom slučaju u unapređenju položaja osoba s invaliditetom.

»U Srbiji se često dešava da kada netko formira nevladinu organizaciju, svi susjedi čine isto, jer pomisle kako je tu novac. U jednom vremenskom razdoblju taj je novac bio kod međunarodnih organizacija, a njih je sve manje, pa je manje i novca, onda se većina okreće prema državi – očekujući pomoć od nje. Da ne bismo gledali u grah ili u nebo kako bismo otkrili koje su organizacije prave a koje ne, jedini način je pošten natječaj, kako

Dušan Jović i Rasim Ljajić

bi se vidjela kvaliteta tih projekata, pratila njihova realizacija i na kraju bio vidljiv određen efekt«, kaže ministar Ljajić.

Definirana su tri osnovna prioriteta, kada je u pitanju položaj osoba s invaliditetom. To su projekti čiji je cilj prije svega smanjenje smještaja osoba s invaliditetom u institucije i otvaranje dnevnih boravaka,

druga grupa projekata se odnosi na uklanjanje arhitektonskih barijera, dok u treću grupu projekata spada različite vrste edukativnih programa, odnosno jačanje kapaciteta organizacija osoba s invaliditetom s ciljem promjene ukupne društvene svijesti o važnosti unapređenja položaja osoba s invaliditetom.

Z. G.

»NOVI GLAS KOMUNE« IZ APATINA POČEO OBJAVLJIVATI TEKSTOVE I NA HRVATSKOM JEZIKU

Širi se hrvatski medijski prostor

APATIN – U broju 6 općinskog glasila »Novi glas komun« tiskani su i prilozi na hrvatskom jeziku. Podsjetimo, u Sonti, selu apatinske općine u kojem je većinski živalj hrvatske nacionalnosti, hrvatski jezik je u službenoj uporabi tri godine. Na polju obrazovanja i kulture radi se sustavno. Šesta generacija učenika OŠ »Ivan Goran Kovačić« kao izborni predmet izučava hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, a Kulturno-prosvjetna zajednica Hrvata »Šokadija« djeluje od siječnja 2002. godine.

U konzumaciji manjinskih prava na području Općine Apatin do ovoga broja općinskog glasila bilo je nepopunjeno jedino područje informiranja na materinjem jeziku. Zabilježen je

jedan pokušaj u prosincu 2007. godine s »Glasom Šokadije«, međutim, zbog nedostatka sredstava ovo glasila nije zaživjelo i sve je ostalo na pilot-broju.

»Nadam se da će naši čitatelji hrvatske nacionalnosti, kojih je velik broj, biti zadovoljni prostorom uređenim na njihovom materinjem jeziku. Raduje me da imamo i kvalificiranog suradnika, a o svim pojedinostima, koje izravno ne utječu na uređivačku politiku, nadam se da će se na opću dobrobit dogovoriti osnivač naših novina i legitimni predstavnici hrvatske nacionalne zajednice u našoj općini«, kaže glavni i odgovorni urednik Novog glasa komun *Zoran Obradović*.

I. A.

GRADONAČELNIK I NJEGOVI POMOĆNICI I DALJE ĆE PRIMATI GRAĐANE

Vlast mora skrbiti za svakog pojedinca

SOMBOR – Iako je u intervjuu za »Hrvatsku riječ« od 24. travnja ove godine gradonačelnik Sombora *Dušan Jović* rekao kako je ukinut termin za razgovor s građanima zato što on nije mjerodavan za to, već su mjerodavne socijalne i druge službe, od ponedjeljka, 29. lipnja, uvedeni su svakodnevni kontakti gradonačelnika i njegovih pomoćnika s građanima.

»Ovi kontakti su nužnost koja se u proteklih godinu dana, od kako sam došao na mjesto gradonačelnika, iskristalizirala kao prijeka potreba. Na ovaj način želimo uvjeriti naše sugrađane da smo vlast koja skrbi za svakog pojedinca i da imamo i volju i želju biti istinski servis njihovih potreba«, izjavio je *Dušan Jović*. Po određenom tematskom rasporedu svakog će radnog dana biti organizirana primanja građana, a o temi i vrsti problema ovisit će hoće li im primanje biti zakazano kod gradonačelnika ili kod njegovih pomoćnika.

Z. G.

UDRUGE OBOLJELIH OD MULTIPLE SKLEROZE I VOJVODINE POTPISALE U SOMBORU POVELJU O SURADNJI

Zajedno u borbi protiv bolesti

»Dužnosti Republike Hrvatske i Republike Srbije su primijeniti sve prihvaćene dokumente«, rekla je u Somboru generalna konzulica Ljerka Alajbeg obraćajući se predstavnicima udruga oboljelih od multiple skleroze

Savez društava multiple skleroze Hrvatske i Društvo multiple skleroze Vojvodine potpisali su u srijedu, 24. lipnja, u hotelu Internacion u Somboru povelju o međusobnoj suradnji, s ciljem razvoja partnerskog odnosa i suradnje u smislu kvalitetnijeg zajedničkog djelovanja. Povelju su potpisali predsjednica SDMSH-a Danica Eškić i predsjednik DM-SV-a Frano Renić. Prema potpisanoj povelji udruge se slobodno i dobrovoljno izražavaju o međusobnoj suradnji i prihvaćanjem ove povelje potvrđuju želju i spremnost za unapređenje partnerskog odnosa i međusobne suradnje.

Povelja o suradnji rezultat je usuglašenih stavova udruga, a temelji se na smjernicama koje proizlaze iz odredaba statuta svake organizacije pojedinačno. Međusobna suradnja se temelji na: otvorenosti, povjerenju, uvažavanju, profesionalnosti i nepristranosti u suradničkim odnosima, razmjeni informacija, promicanju nenasilja i djelatnog prihvaćanja različitosti pojedinca i društva. Osim ovih odrednica, istaknuto je i poticanje sudjelovanja u europskim integracijama.

VIŠI STANDARDI

Ovaj skup i potpisivanje povelje pozdravio je predsjednik Skupštine

Grada Sombora Nemanja Delić, a skup su podržali i: generalna konzulica Republike Hrvatske Ljerka Alajbeg, pomoćnik misnistara rada i socijalne politike Vladimir Pešić, gradski vijećnik Sombora

je, prema njenim riječima, grad koji »europski diše« i mjesto gdje se ovakve zajedničke akcije mogu ostvarivati.

»Vjerujem da će se ova suradnja proširiti na cijelu pokrajinu, ali i

tnu obvezu slijeđenja standarda Europske Unije.

MEĐUSOBNA SURADNJA

U ime Ministarstva rada i socijalne politike nazočne je pozdravio Vladimir Pešić, te je u nekoliko riječi predočio što je Republika Srbija učinila u nekoliko posljednjih godina za unapređenje položaja osoba s invaliditetom. Donesen je zakon o sprječavanju diskriminacije osoba s invaliditetom, strategija o unapređenju osoba s invaliditetom, a nedavno je Skupština Srbije ratificirala konvenciju o unapređenju položaja osoba s invaliditetom. Suradnja s Republikom Hrvatskom ogleda se u izradi zakona o znakovnom jeziku, zakona o korištenju pasa vodiča i u suradnji koja se odnosi prije svega na samostalno stanovanje invalida, stanovanje uz podršku, dnevne boravke i druge standarde, koje ove dvije države čine kako bi dostigle standarde Europske Unije.

Ovaj skup pod nazivom »Unapređenje suradnje i prijateljstva među udrugama oboljelih od multiple skleroze« održan je od 23. do 25. lipnja u Somboru, a osim potpisivanja povelje i okruglih stolova, priređena je i izložba kreativnih radova udruga multiple skleroze iz Hrvatske i Vojvodine.

Zlatko Gorjanac

Potpisivanje povelje: Danica Eškić i Frano Renić

i potpredsjednik DSHV-a Mata Matarić, pomoćnica gradonačelnika Sombora Snežana Periškić te predstavnici brojnih udruga. Generalna konzulica Ljerka Alajbeg je u svome obraćanju izrazila zadovoljstvo zbog održavanja ovog skupa u Somboru, gradu kojeg je nazvala »vrata Srbije prema Europi«, i koji

na cijelu republiku, jer što je normalnije nego da susjedi surađuju, da se pomažu, da dijele zajedničke brige i probleme, kao što smo to uvijek radili i kao što ćemo raditi u budućnosti«, rekla je generalna konzulica te je podsjetila na Dan državnosti Republike Hrvatske, njeno punoljetstvo i na njenu strik-

IN MEMORIAM

Dida Fabijan je ostavio svoje bunare

SONTA – Još jedna legenda Sonte napustila je ovaj svijet. Posljednji bunardžija s ovih prostora, dida Fabijan Šokac, izgubio je bitku s nepobjedivim protivnikom 25. lipnja. Rođen je 1928. godine, a u drugoj polovici XX. stoljeća iskopao je mnoge bunare diljem Vojvodine, pa i na prostorima s desne strane Dunava. Pisala je o njemu Hrvatska riječ, novosadski Dnevnik, snimila je reportažu o njemu i Cro media. Dida Fabijan, po naravi skroman, bio je pravi izdanak stare šokačke loze. U umirovljeničkim danima, mjesecima i godinama puno vremena provodio je na klupici ispred svoje kuće. Volio je »podivani« s putnikom namjernikom. Napustio je ovaj svijet, ali će živjeti u zapisima o njegovu zanatu i u srcima onih koji su ga poznavali i poštovali.

I. Andrašić

U DERONJAMA ODRŽAN, DRUGI PO REDU, SVJETSKI FESTIVAL »TAMBURICA FEST 2009.«

Nadmetanje najboljih tamburaša

Naslov najboljeg orkestra dobio je Tamburaški orkestar »Dyaco« iz Đakova, nagradu za najbolju novu pjesmu festivala dobio je orkestar »Javor« iz Rume za skladbu »O tamburo, sviraj, sviraj« Josipa Jurce, a nagrada najboljem tamburašu – solistu dodijeljena je Edinu Nailoviću iz »Tuzlanskih tamburaša«

Svjetski festival »Tamburica fest 2009.«, drugi po redu, održan je od 26. do 28. lipnja pokraj bačkog sela Deronje. Nastupilo je 14 orkestara iz 9 zemalja u natjecateljskom i još oko 30 u revijalnom dijelu. Na festivalu je nastupilo 160 izvođača s preko 200 skladbi. Prema propozicijama festivala nijedan bend nije imao manje od 5 niti više od 12 glazbenika. Pokrovitelj festivala bilo je Izvršno vijeće Vojvodine, a medijski pokrovitelj RTV Vojvodine, koja je izravno prenosila program svih triju večeri.

Prva su dva dana bila natjecateljska za tamburaše. U petak su nastupili tamburaški orkestri: »Bit će skoro propast svijeta« iz Deronja, »Vučedolski zvuci« (Hrvatska), »Tuzlanski tamburaši« (BiH), »Peti keć« iz Kikinde, »Javor« iz Rume, »Mužički signali« iz Crne Gore i Tamburaški orkestar Neše Jovanovića iz Deronja. U subotu

su se predstavili: »Lale s Moriša« (Rumunjska), »Stevica Jovanović Čvarak« sa svojim momcima iz Novog Sada, »Kratovčani« iz Makedonije, »Lale« iz Novog Kneževca, »Dyaco« iz Đakova (Hrvatska), »Petrovi tamburaši« iz Slovenije i »Kraguje« iz Kragujevca. Toga dana najatraktivnije je bilo »nadsvirava-

nje bandi«, a pobjednici su bili »Novosadski boemi«.

U nedjelju je nastupio prošlogodišnji pobjednik festivala tamburaški orkestar »Ravnica« iz Subotice, a kao gosti u petak su svirale »Legende«, Ana Bekuta u subotu i Zvonko Bogdan u nedjelju. U revijalnom dijelu predstavio se kao gost Kazanjski reprezentativ-

ni državni orkestar iz Tatarstana (Rusija).

Ove je godine izvedeno više autorskih skladbi, a međunarodni stručni žiri, sastavljen od vrsnih etnomuzikologa i profesora s Predragom Gojkovićem na čelu, ocijenio je kao najbolji orkestar Tamburaški orkestar »Dyaco« iz Đakova, najbolju novu pjesma festivala je orkestra »Javor« iz Rume skladba »O tamburo, sviraj, sviraj« Josipa Jurce, a najbolji tamburaš – solist je Edinu Nailoviću iz »Tuzlanskih tamburaša«.

Festival je otvorio pokrajinski tajnik za kulturu Milorad Đurić, a predsjednik Općine Odžaci Milan Čuk, koji je pružio potporu manifestaciji, rekao je: »Festival je pružio šansu mnogim obrtnicima, trgovcima, ugostiteljima i umjetnicima, a promovirana je poznata bačka srdačnost.«

Z. Pelajić

U Osijeku održan 9. međunarodni festival folklor za djecu i mladež

Perlice Europe

Trodnevni, 9. po redu Međunarodni festival folklor za djecu i mladež »Perlice Europe« održan je u Osijeku od 25. do 28. lipnja povodom Dana državnosti Republike Hrvatske i to u organizaciji folklornog ansambla »Biseri Slavonije«. Domaćin festivala Ivan Čavčić, koji je ujedno i predsjednik ovog folklornog ansambla, pobrinuo se da sudionici ponesu sa sobom najljepše dojmove. Nazočni su imali prigodu posjetiti crkvu sv. Petra i Pavla u Osijeku.

Djeci od petog do osmog razreda, članovima Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« iz Tavankuta pripala je čast otvoriti ovaj festival multietičkog karaktera, koji ima za cilj predstaviti kulturu i tradiciju naroda sudionika. Osim Tavankučana, koji su u programu nastupili sa splotom bunjevačkih plesova, svoje pjevačko i plesno umijeće nazočnima su na Trgu slobode u Osijeku prikazali i mladi iz: Rusije, Turske, Rumunjske, Bugarske i Izraela.

Kako je srednja skupina djece po prvi put bila na ovakvoj manifestaciji, zanimljivo im je bilo uživati u glazbi i plesu drugih naroda, te na taj način vidjeti i druge običaje.

S. Gagić

U Petrovaradinu članovi HKPD-a »Jelačić« održali godišnji koncert

Ponosni na svoj rad i napredak

Crkva svetog Jurja u Petrovaradinu u subotu, 27. lipnja, primila je veliki broj ljudi, koji su svojom nazočnošću iskazali poštovanje prema radu i postojanju HKPD-a »Jelačić«. Ovom prelijepom, najstarijom petrovaradinskom crkvom širili su se divni glasovi pjevačkog zbora HKPD-a »Jelačić« pod ravnanjem Vesne Kesić-Krsmanović. Zbor je izvodio skladbe Franje Štefanovića, Ilije Okrugića, Shuberta, Mozarta, a solisti Kochi Etel i Stevan Nikolić ostavili su dubok dojam. Svečanost je uveličala i izvedba gostiju – zbora »Sveti Roman Slatkopojeć«, koji djeluje pri hramu svetog Apostola Pavla iz Petrovaradina, s dirigentom Evgenijom Vladimirovnom-Kojić.

Slavljem su nas vodili pjesme Mladena Nikšića, i mili zvuci tambura. Tamburaški orkestar ovog društva pod ravnanjem Stevana Moša i solista Miloša Ristića ispratio je sve nazočne. U pozdravnoj riječi predsjednik »Jelačića« Josip Pokas istaknuo je kao je ovo društvo veoma ponosno što u postojećim uvjetima radi, napreduje i što to ima kome pokazati. Do sljedeće godine i sljedećeg koncerta pratit će nas poruka ove večeri, koja kaže kako je ljubav početak svega, uzrok svega i svrha svega.

A. Jukić-Mandić

»SPOJ MLADOSTI I TRADICIJE U KLASJU ŽITA«, ŽETVENA MANIFESTACIJA TAVANKUTSKE DUŽIJANCE

Košenje žita na starinski način

Iskusni risari i risaruše i ove su godine pokazali mladima nekadašnji način obavljanja žetelačkih poslova, odnosno, kako su oni u svojoj mladosti radili »ris«. Košenje pšenice predvodio je Josip Zubelić.

Dolaskom ljeta stiglo je i vrijeme za žetvu na poljima zlatnog klasja. Pšenica je naš kruh, rezultat napornog ljudskog rada, ali i središnji motiv okupljanja ljudi kroz višemjesečne brojne žetvene manifestacije. Tako je prva manifestacija u sklopu Dužijance u Tavankutu, žetvena manifestacija »Spoj mladosti i tradicije u klasju žita«, održana u subotu, 27. lipnja, u Tavankutu.

Iskusni risari i risaruše, dugogodišnji sudionici, a vrijedno je spomenuti i najčešći pobjednici tradicionalnog natjecanja risara, i ove su godine pokazali mladima nekadašnji način obavljanja žetelačkih poslova, odnosno, kako su oni u svojoj mladosti radili »ris«. Košenje pšenice predvodio je Josip Zubelić zamahujući kosom, kao da nije prošlo toliko godina od uvođenja mehaničkih strojeva u žetvene radove. Uvijek se, kaže, rado prisjeća svojih žetelačkih početaka.

»Prvi puta kosio sam pšenicu na površini od 3 i pol jutra, kod jednog veleposjednika. Bilo je to 1966. godine. Dobio sam komad slanine i jedan komad kruha, a kad sam završio dobio sam puna kola risa, odnosno

četnaest džakova žita, što je u to vrijeme vrijedilo puno. U današnje vrijeme se ne može tako dobro zaraditi pružanjem žetvenih usluga«, navodi Zubelić i dodaje, kako je od 1975. godine sa suprugom redovito sudjelovao na natjecanjima risara u okolnim mjestima, kao i u Hrvatskoj i Mađarskoj, gdje su Tavankučani osvajali prva mjesta, a novčane nagrade su, ističe, bile prilično visoke.

Ovogodišnji tavankutski bandaš i bandašica – Lidija Sarić i Mladen Petreš, pokušali su naučiti što je »posljednja pripelica«, kako se ručno kosi pšenica, te kako se pletu »uža«. Na upit što misli o nekadašnjem načinu žetve, ovogodišnji bandaš Mladen Petreš kaže: »S obzirom da sam prvi put kosio žito ručno, vrlo sam zadovoljan. Vidim kako ovaj posao nije bio nimalo lak, trebalo je uložiti puno truda. Drago mi je što

sam imao prigodu vidjeti kako su naši stari radili ris i sada mogu lakše razumjeti značaj očuvanja ove tradicije i prenošenja žetvenih običaja na nas mlade«, rekao je Petreš.

Lidija Sarić odabrana je ove godine biti tavankutska bandašica, što se, kaže, zaslužuje redovitim odlascima na svetu misu i angažiranjem u župnim aktivnostima, a predstavlja ponudu koja se ne bi smjela propustiti. Pokošeno žito će, kaže, uz pomoć ostalih mladih župljana biti očišćeno, te ispleteni vijenci kojima će se ukasiti crkva, a potom slijedi središnja svečanost – Dužijanca, koju s veseljem očekuje.

Svesrdno se trudeći naučiti raditi ris, bandaš i bandašica za sada su opravdali svoju ulogu u svečanosti Dužijance. U tome su im pomogli i mladi i djeca, koji su na njivu došli odjeveni »propisno« – u radnu narodnu nošnju – sefire.

Zajedničkim snagama planirana površina pšenice bila je ubrzo pokošena, a po svršetku napornog posla na njivi posluženi objed postavljen na stolovima od slame, dobro je došao svima kao neizostavni dio žetvenih običaja.

Marija Matković

HKUPD »MATOŠ« NASTUPIO NA GODIŠNJEM KONCERTU KUD-A »PALONA« U PLAVNI

Predstavljeni i najmlađi članovi

Na godišnjem koncertu KUD-a »Palona« u holi OŠ »Ivo Lola Ribar« u Plavni u subotu, 27. lipnja, nastupili su pjevačka skupina i tamburaški sastav HKUPD-a »Matoš«. Osim domaćina i »Matoša« na koncertu su sudjelovali i KUD »Miroslav Panić« iz Stenjeveca, KPD »Parage« iz Paraga i KUD »Arsenije Teodorović« iz Perleza.

»Matoš« se na bini ovoga puta predstavio dvjema pjesmama: »Da ti ime na vikove traje« i »Oj, Bođanik«, koje je na stihove Josipa Dumendžića Meštra uglazbio Zvonimir Pelajić, a tamburaši su izveli još tri popularne skladbe. Ostala društva su izvodila glazbeno-folklorne točke, uglavnom pjesme i plesove iz svoga kraja, a gosti iz Stenjeveca prikazali su i jedan narodni običaj.

Prije koncerta organizatori su upriličili defile kroz središte sela, na kome su

gosti imali prigodu predstaviti svoje narodne nošnje i razgledati selo.

»Matoševce« su prvi put, u svečano organiziranoj povorci, predstavili članovi najmlađe skupine folklornog odjela obučeni u lijepe šokačke narodne nošnje. Njih je za ovaj događaj pripremala Evica Bartulov, voditeljica dječje folklorne skupine.

Ovo je još jedan dobar primjer suradnje dviju mjesnih i nekoliko gostujućih kulturnih udruga, kao i ostvarivanja kulturne integracije raznih naroda, gdje se svi međusobno poštuju, a istodobno predstavljaju svoju vlastitu kulturnu baštinu i identitet.

»Matoševci« su imali razloga za još veću radost, jer je jučer stigla vijest da se folklorni odjel ovoga društva plasirao za Pokrajinsku smotru folkloru u Vrbasu.

Z. P.

Golubinčani na Vidovdanskom susretu u Staroj Pazovi

Dani plesa i natjecanja

STARA PAZOVA – Tijekom vikenda, 27. i 28. lipnja, u Staroj Pazovi održani su sedmi po redu Vidovdanski susreti. Nastupilo je devet dječjih folklornih ansambala iz Slovačke, Poljske, Dolova, Grgurevaca, Stare i Nove Pazove, te HKPD »Tomislav« iz Golubina. Organiziran je defile ulicama Stare Pazove i koncert. Dječji ansambl HKPD-a »Tomislav« predstavio se plesovima iz Srijema u koreografiji *Ivane Nerančić*.

Predsjednik Općine *Goran Jović* primio je u subotu sve predstavnike folklornih ansambala – sudionike Vidovdanskih susreta. Tom je prigodom zahvalio KUD-u »Branko Radičević« i na ovogodišnjoj organizaciji manifestacije, čime su pridonijeli da Stara Pazova

bude središte folklor, i istaknuo kako je osobito sretan što su tu predstavnici slovačkog grada Puhova, s obzirom da se ove godine proslavlja 30 godina prijateljstva Puhova i Stare Pazove.

Isti je vikend održan i Grand-prix u gađanju na pokretne mete u organizaciji streljačkog kluba Jedinstvo-Trap iz Stare Pazove, na kome su, osim domaćina i klubova i strijelaca iz Srbije, sudjelovali i strijelci iz Makedonije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i po prvi put iz Slovačke. Bilo je devet klubova i 35 strijelaca u pojedinačnoj konkurenciji. Poslije dva dana nadmetanja u pojedinačnoj konkurenciji prvo mjesto osvojio je *Stjepan Šop* iz SK Pleternice iz Hrvatske s 133 pogotka, drugi je bio *Ivan Rožek* iz SK Jedinstva - Trap sa 128 pogodaka, a toliko je osvojio i trećeplasirani *Dejan Mihajlović* iz beogradskog Partizana. U ekipnoj konkurenciji prva je bila ekipa SK Pleternica s 320 pogodaka, drugi SK Jedinstvo – Trap iz Stare Pazove s 319, a treći Partizan s 299 pogodaka.

I. Radoš

Festival vina u Novom Sadu

Za tri dana popijeno 40.000 litara vina

NOVI SAD – Uz mnogo gostiju i simfonijski orkestar, na Trgu slobode u Novom Sadu održan je Internacionalni festival vina InterFest 09. Na festivalu, koji je trajao od 26. do 28. lipnja, sudjelovalo je oko 180 izlagača iz 14 zemalja, koji su prikazali 650 vrsta vina, kaže direktorica InterFesta *Nataša Budisavljević*. Posjetitelja je bilo oko 80.000, a za tri dana na festivalu je popijeno više od 40.000 litara i prodano 6500 butelja vina.

I. Kušeta

U povodu Međunarodnog dana Dunava

Program za sudionike regate brodova

BAČ – U organizaciji Javnog poduzeća »Vode Vojvodine« od 25. lipnja do 1. srpnja održavala se Dunavska regata, koja se s preko dvadeset brodova i drugih plovila zaustavila i u Općini Bač. Tom je prigodom na obali Dunava u Bačkom Novom Selu za sudionike regate izveden prigodan kulturno-umjetnički program u kome su, među ostalima, sudjelovala lokalna kulturno-umjetnička društva, Predškolska ustanova »Kolibri« i udruga žena. Regata se organizira povodom obilježavanja 29. lipnja, Međunarodnog dana Dunava.

S. Čoban

Susret generacija u Sotu

Okupljanje svih, od mladih do starih

SOT – Prošli je vikend Sot, mjesto u blizini Šida, bio domaćinom trećeg po redu »Susreta generacija«. Ova svojevrsna manifestacija zamišljena je kao susret Soćana od najstarijih do najmlađih, koji će se jednom godišnje okupljati u svom rodnom selu. Tako je bilo i prošli vikend, kada su u Sot došli i Soćani koji žive diljem Republike Hrvatske.

I. Kušeta

Festival kuglofa u Srijemskim Karlovcima

Zaboravljeni kolač opet na trpezama

SRIJEMSKI KARLOVCI – Od 26. do 28. lipnja Srijemski su Karlovcima bili domaćin velikom broju ljudi koji su došli posjetiti osmi po redu Festival kuglofa – Gugelkupffest. Ideja o organiziranju ove manifestacije ostvarena je zahvaljujući Njemačkom društvu za dobrosusjedske odnose »Carlowitz«

i njegovom predsjedniku *Stjepanu Sederu*. Posljednjih nekoliko godina ovaj skoro već zaboravljeni kolač vratio se na trpeze zahvaljujući upravo i ovom festivalu. Središnji karlovački trg ova je tri dana bio krcat ljudima koji su, osim u ukusnoj slastici, uživali i u turističkom razgledanju ovoga mjesta, kao i u zvukovima melodija, reviji narodnih nošnji iz Vojvodine i nezaobilaznom bermetu, za kojeg Karlovčani tvrde kako je služen i na Titaniku. Kroz cijeli program posjetitelj je vodio nadaleko poznati *Branko Miladinović*, a titulu najboljeg poneo je kuglof *Nade Sučević* iz Zrenjanina.

Dužnosnici sončanskog nogometnog kluba podnijeli ostavke

Dinamo bez čelništva

SONTA – Na izvanrednoj sjednici Skupštine NK »Dinamo« iz Sonte, održanoj 28. lipnja, svi članovi Upravnog odbora kluba podnijeli su ostavke. U prvom dijelu rada Skupštine konstatirano je kako je UO uradio sve u cilju konsolidiranja lošeg stanja u klubu. Ostvareno je pozitivno financijsko poslovanje, tako da poslije duljeg vremena klub više nije u dugovima. Dragovoljnim radom članova UO-a i simpatizera Dinama uređen je stadion, a zahvaljujući priložima pojedinaca kupljena su neophodna tehnička sredstva i pomagala.

U drugom dijelu rada, poslije izvješća trenera *Ljubomira Bačića* o katastrofalnom stanju u ekipi glede morala i svakom nedostatku stega, razvila se opsežna rasprava, nakon koje su svi članovi Upravnog odbora kluba podnijeli ostavke. Predsjednik UO *Marinko Domić* i tajnik kluba *Adam Domić* zaduženi su od strane Skupštine za sazivanje sastanka svih nogometaša radi dogovora o daljnjem radu.

I. Andrašić

Iseljeni Hrtkovčani diljem su Hrvatske obilježili dan svog nebeskog zaštitnika

Hrtkovačko Petrovo

Kao i svih ranijih godina, tako su i prošli ponedjeljak iseljeni Hrtkovčani diljem Hrvatske obilježili blagdan Svetog Petra, dan svog nebeskog zaštitnika, te se sa sjetom prisjetili prošlih vremena kada su Hrtkovci bili centar okupljanja, a u njih se hrlilo sa svih strana svijeta. U Zagrebu je sveta misa za Hrtkovčane i Srijemce tradicionalno održana u crkvi sv. Petra, a predvodio ju je rektor Bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu dr. *Stjepan Baloban*, dok je u Kuli pokraj Kutjeva sv. misu služio vlč. *Matija Rukavina*.

Nakon misnih slavlja Hrtkovčani su se tradicionalno okupili u svom zajedništvu, u organizaciji svog Zavičajnog kluba »Gomolava«, koji djeluje već 11 godina u okvi-

Hrtkovčani su početak svog tradicionalnog okupljanja započeli sv. misom u crkvi sv. Petra

ru Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata.

Ovaj tradicionalni godišnji skup iseljenih Hrtkovčana otvorio je predsjednik Kluba *Ante Plivelić*, pozdravivši sve sumještane, a posebno one koji su na ovaj skup doputovali iz cijele Hrvatske i svijeta te ih ukratko upoznao sa najnovijim događajima oko izgradnje nove »hrtkovačke« crkve sv. Petra u Kuli.

»Drago mi je što se gradnja crkve bliži svome kraju i što uskoro mogu najaviti prvu misu i posvećenje crkve, najvjerojatnije za jesen ove godine«, rekao je *Plivelić* i još jednom pozvao sve da svojim prilogom za izgradnju crkve, makar i simboličnim, upišu sebe u tu povijest i budu dio zajedničke hrtkovačke budućnosti.

Zlatko Žužić

Festival kulina u Osijeku

Dani slavonskog branda

Ocjenjivanje kakvoće slavonskoga kulina i podjela priznanja, 9. po redu, održano je u HGK – Županijskoj komori Osijek 18 lipnja, a najviša priznanja za izuzetnu kvalitetu kulina zavrjedili su OPG Job i mladi znanstveni novak elektrotehnike, *Josip Job* iz Osijeka, te OPG Birovljević i nositelj gospodarstva *Zlatko Birovljević* iz Petrijevaca, za ocijenjenih 94,8 i 92,6 bodova od ukupno 100 mogućih.

»I ovogodišnje ocjenjivanje pobudilo je veliko zanimanje i svoje je uzorke poslalo 59 proizvođača kulina iz svih dijelova Slavonije, Baranje i Srijema, a uglavnom su to već afirmirani proizvođači ove poznate delicije, koja je već postala slavonski brand, prepoznatljiv i vrlo tražen proizvod na domaćem i europskom tržištu. Ono što je značajno, mi danas možemo govoriti o standardizaciji kakvoće kulina, možemo govoriti i o kontinuitetu proizvodnje, mada ne i o dostatnim količinama. Nažalost, neke nam stvari ne idu na ruku, i već je najavljeno da za 2011. godinu neće biti poticaja u stočarskoj proizvodnji, što će smanjiti ionako malu do-

Uzorke je poslalo 59 proizvođača iz svih dijelova Slavonije

maću proizvodnju svinja, a otvoriti vrata uvozu, a znamo da domaći kulin zahtijeva vrlo kvalitetnu domaću sirovinu, što će stvoriti poteškoće u ovoj veoma zahtjevnoj proizvodnji«, istaknuo je *Ernest Nad*, tajnik ocjenjivačkoga suda.

A članovi ocjenjivačkoga suda – *Antun Petričević*, *Ljiljana Primorac*, *Goran Kušec*, *Krunoslav Mužević* i *Kristina Suman* imali su doista tešku zadaću izabrati najbolje među. Kako je kakvoća sve

ujednačenija, podijelili su 12 diploma, 19 brončanih medalja, 17 srebrnih medalja, i 9 zlatnih medalja, među kojima su sve višestruko nagrađivani kulinari, kao, primjerice, *Željko Švajhofer* iz Belišća, *Samson Andabaka* iz Gunje, *Josip Balažić* iz Bilja, *Darko Rožmarić* iz Tenje i, naravno, šampion *Job* i vicešampion *Birovljević*.

Prof. dr. *Petričević* je istaknuo kako je i ove godine došao jednak broj proizvođača i da već godina-

ma dolaze afirmirani proizvođači kulina, a uvijek i nekoliko novih. »Kakvoća kulina je dobra i sve ujednačenija, što svjedoči da proizvođači vode računa i o sirovini, i odabiru mesa, i, naravno, o dodacima, mada tu treba izdvojiti – sol, papriku, i to kvalitetnu domaću papriku, i češnjak, kod kojeg nije dobro ako se ne osjeti, niti ako njegov okus dominira. Posebna je priča dimljenje (sušenje) i zrioba (odležavanje), a ja sam u svojoj knjizi ustvrdio da je to nekada bio posao naših baka, jer muški su imali u rasporedu teže poslove na imanju. Ovo je veoma važno u proizvodnji kvalitetnog kulina, no danas imamo pomagala, mnogi naši proizvođači imaju komore i više ne ovise o vremenskim prilikama ili neprilikama, pa je to među nim pridonijelo ujednačenosti kvalitete domaćega kulina. Ono što još treba, to je kontinuitet u proizvodnji i zadovoljavanje tržišta potrebitim količinama i, naravno, poraditi na promidžbi, mada je naš kulin sam sebi najbolja promidžba«, istaknuo je prof. *Petričević*.

Slavko Žebić

ŠIROM HRVATSKE OBILJEŽEN DAN DRŽAVNOSTI, SREDIŠNJE PROSLAVE U ZAGREBU I VUKOVARU

Punoljetnost hrvatske samostalnosti

»Vi, koji ste danas ovdje postrojeni, zajedno s našim NATO saveznicima jamci ste mira i sigurnosti, ne samo naše domovine, nego i ujedinjene Europe, kojoj oduvijek pripadamo«, rekao je predsjednik Stjepan Mesić pred vojnicima i okupljenim građanima na Trgu bana Jelačića

Hrvatska je prošli četvrtak proslavila 18. rođendan, 18 godina svoje državnosti, kroz prisjećanje na povijesnu odluku Sabora od 25. lipnja 1991. godine o pokretanju postupka razdruživanja od ostalih jugoslavenskih republika. Takvoj odluci prethodila je volja 94 posto građana Republike Hrvatske iskazana na referendumu održanom 19. svibnja iste godine.

Najveći hrvatski državni blagdan Dan državnosti obilježen je brojnim prigodnim svečanostima, a započeo je polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća predsjednika države, Hrvatskog sabora i Vlade, te predstavnika Oružanih snaga i Ravnateljstva policije s izaslanstvima udruga iz Domovinskog rata kod spomenika Glas hrvatske žrtve – Zid boli i kod Središnjeg križa na zagrebačkom groblju Mirogoj. Služena je i sv. misa zahvalnica za domovinu u crkvi sv. Marka na Gornjem gradu, koju je predvodio zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, a trojica najviših državnih dužnosnika zatim su bili nazočni svečanoj sjednici Vlade Republike Hrvatske, gdje su održali prigodne govore.

ULAZAK U NATO – POVIJESNI ISKORAK

»Hrvatska danas doživljava svoju punoljetnost, a punoljetnost je, kaže narod, vrijeme zrelosti. No, Hrvatskoj nikada nije nedostajalo zrelosti u jasnom promišljanju nacionalnih i državnih ciljeva. Oslonjena o odlučnost naroda i zajedništvo političkih snaga, ta je zrelost u proteklom razdoblju vodila zemlju kroz vremena raspada bivše jugoslavenske tvorevine i stvaranja hrvatske države«, rekao je tom prigodom predsjednik Vlade dr. Ivo Sanader, podsjetivši na vrijeme devedesetih, kada je Hrvatska ostvarila samostalnost, međunarodno priznanje, oslobođenje svojih okupiranih područja i zajedništvo hrvatskog naroda. »S 18 godina samostalnosti upamtimo vrijednost i važnost tog zajedništva, naj snažnijeg odgovora bilo kojoj i bilo čijoj politici ugroze Hrvatske ili podri-

vanja njene cjelovitosti. Stabilna, sigurna demokratska Hrvatska naše je zajedničko djelo i naša zajednička obveza da nastavimo dalje«, rekao je premijer Sanader, zahvalivši hrvatskim braniteljima i prvom hrvatskom predsjedniku dr. Franji Tuđmanu.

Podsjetio je i na ostale rezultate koje je Hrvatska ostvarila u posljednjih 18 godina – reforme, zaštitu manjina, osiguranje vladavine prava, održanje gospodarske stabilnosti, kao i na međunarodne uspjehe. »S punim pravom možemo smatrati da je naša zemlja danas uvaženi čimbenik mira, stabilnosti i suradnje na regionalnom, europskom i globalnom planu. Naš nedavni ulazak u NATO povijesni je iskorak prema zoni trajne i neporecive sigurnosti Hrvatske, kakvu nismo imali zajamčenu u našoj povijesti. Naše sudjelovanje u Vijeću sigurnosti UN-a neprijeporni je dokaz povjerenja koje svijet ima u našu vanjskopolitičku vjerodostojnost, a naše sudjelovanje u mirovnim misijama diljem svijeta potvrda je naše sposobnosti da pridonosimo globalnom miru i sigurnosti«, rekao je Sanader poručivši da će Hrvatska i dalje biti snažan zagovornik i sudionik ujedinjene Europe i kao partner pomagati zemljama jugoistoka Europe.

Predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić podsjetio je na 25. lipnja

1991. godine, kada je Sabor donio Deklaraciju o proglašenju suverenosti i samostalnosti Hrvatske i na događaje koji su prethodili tom danu. »Danas smo članica Vijeća sigurnosti UN-a i NATO-a, a prije 18 godina bili smo primateljica UN-ove mirovne misije. Pokazali

smo da možemo, da imamo snage i odlučnosti te da žrtve i stradanja u Domovinskom ratu nisu bile uzaludne«, rekao je Bebić i najavio da će Sabor i dalje nastaviti s usklađivanjem zakonodavstva, kako ne bi usporavao ulazak Hrvatske u Uniju.

REFORME OBRAMBENOG I SIGURNOSNOG SUSTAVA

Središnja proslava Dana državnosti održana je na Trgu bana Josipa Jelačića, gdje su se pred državnim dužnosnicima postrojili pripadnici Oružanih snaga i policije raspoređeni u sedam ešalona, a po prvi put se postrojio i jedan ešalon sastavljen od pripadnika zemalja NATO-a.

Nakon što je obavio smotru, nazočnim vojnicima i okupljenim građanima obratio se predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić, koji je istaknuo da Hrvatska prvi put Dan državnosti slavi kao članica NATO-a te dodao da je taj cilj ostvarila zahvaljujući reformama obrambenog i sigurnosnog sustava i potpori građana, koji razumiju

suvremene međunarodne procese. Spomenuo je kako članstvo u NATO-u Hrvatskoj već donosi prve koristi, ne samo u političkom, nego i u gospodarskom smislu. »Obilježavanje Dana državnosti povezano je s našom borbom za slobodu, koju smo vodili u obrambenom ratu s mnogo nadmoćnijim protivnikom u nesklonim nam međunarodnim okolnostima. Danas imamo profesionalne, motivirane i dobro osposobljene Oružane snage koje opremamo suvremenim oružjem i vojnom opremom. Stoga možemo biti sigurni da ste sposobni izvršiti sve zadaće koje se pred vas postavljaju na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Vi, koji ste danas ovdje postrojeni, zajedno s našim NATO saveznicima jamci ste mira i sigurnosti, ne samo naše domovine, nego i ujedinjene Europe, kojoj oduvijek pripadamo«, zaključio je predsjednik Mesić.

Nakon prigodnog obraćanja državnih dužnosnika obilježavanje Dana državnosti iz Zagreba se u poslijepodnevним satima preselilo u Vukovar polaganjem vijenaca na mjestu masovne grobnice Ovčara te na Memorijalnom groblju Vukovar. »Na Ovčari su pogubljeni oni koji su do posljednje sekunde branili Hrvatsku. Dobro je to da se dodemo pokloniti njima i svima onima koji su poginuli za Hrvatsku«, rekao je u svom govoru predsjednik Mesić, a predsjednik Sabora Luka Bebić istaknuo je kako nijedna državna vlast ne smije zaboraviti ono što je u Vukovaru napravljeno 1991. godine i zato će se uvijek dolaziti pokloniti besmrtnim braniteljima vukovarske epopeje. Premijer Sanader je napomenuo kako je Vukovar braniteljima sebe branio Hrvatsku, jer je svakim danom, dok se branio, davao dan više Hrvatskoj da se pripremi i zauzastavi agresiju.

Obilježavanje Dana državnosti završeno je u Vukovaru u vojarni 204. vukovarske brigade svečanim uručivanjem diploma devetoricima polaznika 13. naraštaja kadeta pilota i četrnaestoricima polaznika 11. naraštaja Ratne škole Hrvatske vojske »Ban Josip Jelačić«.

Zlatko Žužić

Među brojnim uzvanicima bio je i princ Aleksandar Karađorđević

Hrvatski veleposlanik Željko Kuprešak i hrvatski vojni izaslanik Marin Gregorić u razgovoru s načelnikom Generalštaba Miroslavom Miletićem

PROSLAVA DANA DRŽAVNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE U BEOGRADU

Više od običnih bilateralnih odnosa

»U proteklih 18 godina Hrvatska je prošla kroz niz iskušenja i postignuća, i prošla dugačak put da bi danas bila na pragu ulaska u punopravno članstvo Europske Unije«, kazao je veleposlanik *Željko Kuprešak* prigodom proslave Dana državnosti Republike Hrvatske u Beogradu na sam dan praznika, 25. lipnja. Veleposlanik je istaknuo kako su od posebnog značaja za Hrvatsku dobri i konstruktivni odnosi sa zemljama susjedima i poručio: »Odnosi između Srbije i Hrvatske više su od običnih bilateralnih odnosa između dviju zemalja, i na nama je odgovornost svakim danom raditi ne samo na dobrobiti građana naših dviju država, nego i svih država u okruženju, pa i Europe.«

Svečanom prijemu koji je priredio veleposlanik Kuprešak u vrtu

rezidencije na Dedinju odazvalo se preko 500 uzvanika iz političkog, javnog i kulturnog života

Srbije, hrvatskih institucija, stranka i udruga u Srbiji, hrvatskih i srpskih gospodarstvenika, vjerskih zajednica, velik broj predstavnika

diplomatskog zbora, kao i mnogi državni dužnosnici Republike Srbije iz Vlade *Zorana Đinđića*.

Iz Vlade Republike Srbije bili su prisutni ministar *Oliver Dulić*, državni tajnik u Ministarstvu vanjskih poslova Republike Srbije

Stanimir Vukićević, te velik broj državnih tajnika i pomoćnika ministara i zastupnika u Skupštini Srbije. U ime Vojske Republike Srbije prijemu su bili nazočni načelnik Generalštaba general potpukovnik *Miloje Miletić*, generali i šefovi rodova vojske.

Ove godine su se po prvi put na domjenku osim klapskih pjesama mogle čuti izvorne pjesme i vidjeti plesovi vojvodanskih Hrvata. Na bini, koju su Republika Hrvatska i Grad Zagreb darovali Hrvatskom kulturnom centru u Subotici, nastupio je prvi izvođački ansambl HKC-a »Bunjevačko kolo« te klapa iz Šibenika Nos Kvatros. Prema riječima predsjednika Izvršnog odbora HKC-a *Davora Dulića*, za njih je to bila velika čast i priznanje njihovom dosadašnjem radu.

J. D.

U ZEMUNU OBILJEŽEN DAN DRŽAVNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE

Svjesni svojih korijena

Dan državnosti Republike Hrvatske obilježen je i u Zemunu. Naime, 24. lipnja, dan uoči praznika, u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije održana svečana večernja sveta misa. Nju je predvodio biskup Srijemske biskupije mons. *Đuro Gašparević*. U svojoj propovijedi, mons. *Đuro Gašparević* potiče na razmišljanje o tome koliko smo svi mi kao pojedinci otvoreni u iskazivanju svoga nacionalnog identiteta. Tom je prigodom podsjetio sve nazočne na to koliko hrvatski narod u svojoj povijesti ima slavni imena, od umjetnika do znanstvenika, na koje bismo svi trebali biti ponosni. Kroz svoje izlaganje, biskup je istaknuo i to da je Isus most koji spaja Hrvate širom svijeta kao i sve ostale narode i da to nikada ne treba zaboraviti niti zatajiti.

Ovo euharistijsko slavlje bi se moglo nazvati misom zahvalnicom za sva dobra kojima se odlikuje Republika Hrvatska, kao i za ona koja

želimo da se dogode u budućnosti. Crkveni zbor »Svete Cecilije« uvećao je ovu svečanost prikladnim pjesmama. Na samom kraju mise, uz pratnju orgulja i violine, svi prisutni su skupa sa zborom otpjevali himnu Republike Hrvatske »Lijepa naša«. Nazočni ovom euharistijskom slavlju bili su predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu, a domaćin je bio župnik i dekan *Jozo Duspura*.

Poslije mise, na domjenku, veleposlaniku Republike Hrvatske *Željku Kuprešaku* u Beogradu predan je državni grb kao dar koji je izradila časna sestra *Ozana*. Tom prigodom je veleposlanik izrazio veliko zadovoljstvo što Hrvati u Zemunu, iako su dijaspora, nisu zaboravili svoju matičnu državu i svoje korijene.

D. Lukinović

FILM »METASTAZE«, REDATELJ BRANKO SCHMIDT, HRVATSKA, 2009.

Je li baš sve tako crno?

Najnoviji film redatelja *Branka Schmidta* »Metastaze«, premijerno prikazan u travnju, izazvao je veliku pozornost publike i kritičara u Hrvatskoj. U prilog tomu govori i činjenica da je piratska verzija ovoga filma, ubrzo nakon pojave u kinima, »procurila« na internetu.

»Metastaze« su rađene po istom imenom hit romanu kirurga *Ive Balenovića*, koji je već ranije doživio i svoju uspjelu kazališnu postavku. Prateći nekoliko dana iz života četvorice likova, film se bavi društvenom patologijom dijela pripadnika generacije tridesetogodišnjaka u poslijeratnoj tranzicijskoj Hrvatskoj. Lista dijagnoza (koju bismo lako mogli opisati kao »sve crnje od crnjeg«) prilično je duga: od nasilja i društvene otuđenosti, preko šovinizma i neonacizma, do alkoholizma i narkomanije.

Za uspjeh filma, osim teme kojom se bavi, zaslužna je i upečatljiva gluma njegovih glavnih protagonista. Krpa (*Rene Bitorajac*) je bivši branitelj i nasilnik koji svoju agresiju, osim na nogometnim utakmicama, nerijetko pokazuje i na vlastitoj supruzi (*Jadranka Đokić*). U ekipi su još također bivši branitelj i alkoholičar Kizo (*Robert Ugrina*), narkoman Dejo (*Rakan Rushaidat*), te Filip (*Franjo Dijak*), povratnik iz komune za odvikavanje od droge. Osim što su odrasli u istom novozaagrebačkom kvartu, ove ipak različite osobnosti u svakidašnjici povezuju besposličarstvo, sjedenje u lokalnoj birtiji i utakmice nogometnog kluba Dinamo. Takav ih »lifestyle« odvođa u bavljenje

kriminalom, odnosno šverc droge, a ni ta radnja, kako se na kraju ispostavi, nema sretan ishod: Krpa biva uhićen, Dejo ostaje na ulici sa svojim porokom, dok Filip bježi iz države. Svoju tragediju Kizo doživljava već ranije, budući da umire od alkoholnog hepatitisa.

U domeni forme Schmidt se u »Metastazama« koristi trendovima karakterističnim za tzv. suvremene urbane priče – kamerom »iz ruke« i dugim kadrovima, dok rea-

lizam radnje pojačava eksplicitnim govorom i scenama (scenu u kojoj Bad Blue Boysi tijekom utakmice povikuju »Za dom spremni« kritičar *Nenad Polimac* ocijenio je kao jednu od najjačih scena u novijem hrvatskom filmu).

Iako problemi kojima se film bavi nisu izmišljeni, jedno od ključnih pitanja koje se nameće nakon njegova gledanja jest – je li baš sve tako crno u hrvatskom društvu? O tomu možda najbolje govore riječi sociologa *Dražena Lalića* izrečene nakon novinarske projekcije »Metastaza«: »Kada bi netko sudio hrvatsko društvo na temelju ovog filma, čupao bi kose«. Kako god sudili o težini prikazanog u filmu, jedno je sigurno. Patologija prikazana u »Metastazama« lako bi se, nažalost, mogla dijagnosticirati i kada bi zagrebačke Bad Blue Boyse u scenama zamijenili navijačima-kvartovcima iz Beograda, Novog Sada ili Subotice. Vrlo lako i s momcima iz betonskih naselja u drugim post-socijalističkim državama.

D. B. P.

KOMENTAR

Fenomen (ne)viđenja

Piše: Zvonko Sarić

U suvremenoj kulturi oko ima središnju ulogu. Način na koji vidimo uvjetovan je ekspanzijom informacijsko-komunikacijskih tehnologija. Televizija, koja je odavno postala vizualno-auditivno-ritualni fenomen, formira kod gledatelja strukture viđenja koje sadrže društveno organizirane oblike znanja, strategije moći i sustave želja. O »teoriji vidljivog« vode se i dalje bezbrojne rasprave, a na osnovi tradicionalnog filozofskog problema o vidljivosti i spoznatljivosti, koplja se lome na tezi prema kojoj je znanje u društvu

spektakla istovjetno viđenju. Problem viđenja i znanja ima dugu povijest, a fenomen viđenja je u epohi postmoderne u središtu pozornosti brojnih sociologa i filozofa, kao i teoretičara književnosti, filma i likovnih umjetnosti.

Vrijeme crno-bijelih televizijskih programa je davna prošlost. Tada se znalo da je crtani film u 19 sati i 15 minuta, nakon čega slijedi Dnevnik, pa neka serija ili subotom kaubojač s *Johnom Wayneom*, i onda – na spavanje. Danas se crtiči non-stop vrte na Cartoon-kanellu, a nekada je za mene i taj jedan crtani film prije Dnevnika bio doista velika priča. A tek film! Film je bio za mene ogromna priča koja je stvarala mnoštvo dojmova. Divne priče su se za mene otvarale i na zidnim platnima, koja su svoja mjesta nalazila na kuhinjskim zidovima. Uzorak »priče« iz svakodnevnog života bio je otisnut na platnu

po kojem se vezlo, najčešće u plavoj i crvenoj boji. Te priče koje sam dopisivao imaginacijom sadržavale su i poruke, kao što je: »Kuharice dobro kuhaj, ali ipak novce čuvaj«, a njačešće izvezene poruke su bile: »Kuharice zlato moje, tebe jelo hvali tvoje« i »Kuharice manje zbori da ti ručak ne izgori«. Bila su to vremena kada nestrpljivost nije imala nikakav značaj, nisu se pripremala instant jela, tijesto se mesilo i bilo je flekica rezanih nazubljenim kotačićem da imaju cifrast rub, a bilo je i ribane tarane i tankih rezanaca za juhu. Vrijeme bez nestrpljivosti, vrijeme kada je i pogled na kuhinjsko platno mogao iznjediti priču, vrijeme kada su i male stvari formirale naša viđenja. To je vrijeme prošlo, a tehnologija je izmijenila naš odnos (ne)viđenja i time način na koji doživljavamo ljudski život i vrijednosti.

Riječi iz pjesme *Lost in the Supermarket*, sastava The Clash: »Posve sam uskladen, gledam sve programe / Čuvam kupone iz paketića s čajem / Imam svoj primjerak albuma velikih disco-hitova / Praznim bocu i osjećam se pomalo slobodno«, ilustrativan su primjer ozračja epohe postmoderne. Jesmo li doista upecani u TV mrežu? Padaju li mnoge stvari u zaborav, zbog gledanja TV programa? Reklamni slogan za reality show: »Želiš li novca bez motike, prijavi se kod Velikog brata« može se u nečijem (ne)viđenju učiniti kao pravo zezanje (a još »urbano«), a za one koji vole uploviti u ponudu sustava želja, programi su preplavljeni agresivnim reklamama. Ako su već odrasli cijepljeni reklamama, što da se radi? No, problem je što je sve više agresivnih reklama koje su upućene djeci. A, što reći o pojavljivanju političara na televiziji, čija se »slika i prilika« pojavljuje na TV ekranima češće nego nogometne zvijezde *Ronaldinho* i *Ronaldo* zajedno. Kako ne bi bilo dosadno, tu su bezbrojni »šibicarski kvizovi« koji gledateljima uspješno skidaju telefonske impulse.

Fludino, dakako, ali je zato čvrsto definirano potrošačko društvo. Činilo se nemogućim, ali masovni mediji su uspjeli predstaviti svijet simulacijama, koje postupno postaju za milijune ljudi stvarnost. U svijetu relativističkih konstrukcija stvarnosti, ništa nije nemoguće. Neki sada već postavljaju i pitanje – treba li Dužijanaca imati hrvatski predznak? E, sad, kako razlučiti privid od zbilje? U slučaju kulture vođanskih Hrvata put prema tome je promišljenim nastupom pojačati vidljivost naših vrijednosti na kulturnoj sceni.

Izložba »Paralelni procesi« u Likovnom susretu

SUBOTICA – U Modernoj galeriji Likovni susret u Subotici, večeras (petak 3. srpnja), s početkom u 19 sati, bit će otvorena izložba »Paralelni procesi«. Na izložbi će biti predstavljeni radovi četvero mladih akademskih likovnih umjetnika: Vere Đenge, Gorana Kujundžića, Srđana Milodanovića i Lee Vidaković.

Izložbu organizira Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata s ciljem predstavljanja suvremenog umjetničkog stvaralaštva na akademskoj likovnoj sceni. Naime, kako se u najavi izložbe navodi, ovaj segment kulture do sada unutar institucionalne strukture hrvatske zajednice u Vojvodini ni na koji način nije organiziran, niti je, pak, institucionalno ustrojen.

Kako bi nadomjestio takvu manjkavost, ZKVH-a je započeo cijeli niz radnji na uspostavljanju sustavnog pristupa na predstavljanju suvremene likovne i primijenjene umjetnosti vojvodanskih Hrvata i njihovih recentnih opusa. Jedan od prvih koraka u tom pravcu je organiziranje zajedničke izložbe mladih akademskih likovnih umjetnika iz Vojvodine.

Festival marijanskog pučkog pjevanja

BAČKI MONOŠTOR – Četvrti po redu Festival marijanskog pučkog pjevanja u Bačkom Monoštoru, na kojem će nastupiti pjevačke skupine KUD-ova i crkveni zborovi Bačke i Srijema, bit će održan sutra (subota 4. srpnja). Dio programa festivala bit će održan u crkvi sv. Petra i Pavla s početkom u 18 sati, a nastavak programa uslijedit će u mjesnom Domu kulture od 19 sati.

Program festivala će, kako najavljuju organizatori, obilovati različitim sadržajima kojima je cilj čuvanje od zaborava crkvene, hodočasničke pjesme i pjesme izvorne, pjevane po starinski. Naime, u Bačkom Monoštoru od davnina se njeguje narodno pučko pjevanje pri crkvi i na raznim manifestacijama.

Organizator festivala je KUDH »Bodrog«, koji već dugi niz godina radi na očuvanju izvornosti, običaja, pjesme, nošnje i crkvenih pučkih pjesama u zemlji i inozemstvu.

Predstavljanje knjiga i njemačkih prijevoda Matije Molcera

SUBOTICA – U srijedu 8. srpnja, u Njemačkoj kući (Karadorđev put 72) bit će predstavljene četiri knjige koje potpisuje svestrani umjetnik i prevoditelj Matija Molcer iz Subotice. Bit će predstavljena dva naslova u originalu pisanih na hrvatskom jeziku – »Bez svlačka mraka« Tomislava Žigmanova, »Pod slapovima sna« Mirka Kopunovića, kao i dvije knjige Matije Molcera – »Slomljena frula« (prijevod dr. Marthe Pfeiffer) i »Revizija« u originalu pisane na njemačkom jeziku.

U programu sudjeluju: Rudolf Weiss, Béla Bede, Tomislav Žigmanov, Mirko Kopunović, dr. Martha Pfeiffer i Matija Molcer.

Povodom promocije bit će otvorena izložba slika Matije Molcera pod nazivom »Fikcija i identitet«.

Početak je u 18 sati.

Likovnjaci na hipodromu

SUBOTICA – Na poziv vodstva Konjičkog kluba »Bačka« iz Subotice, Likovni odjel HKC »Bunjevačko kolo« gostovao je na subotnjem »Fliger derbiju« i tijekom redovitog trkačkog dana slikari amateri su u svojevrsnom spoju umjetnosti i sporta vrijedno bilježili ovaj

konjički događaj na svojim platnima. Zajednički dogovorena tema bila je »Konji i hipodrom«, a nastala djela potom su izložena nazočnom gledateljstvu. Prema komentarima publike ovaj neobičan umjetničko-sportski pokus je u potpunosti uspio pa se može očekivati i neko novo gostovanje likovnjaka »Bunjevačkog kola«.

D. P.

Izložba hrvatskih umjetnika iz crnogorskog muzeja

RIJEKA – U Muzeju grada Rijeke u utorak je otvorena izložba »Stotinu godina hrvatske umjetnosti iz zbirke Narodnog muzeja Crne Gore« na kojoj su izložena djela hrvatskih autora pohranjena u muzejskim zbirkama Crne Gore, piše Hina.

Predstavljen je izbor od 71 djela moderne likovne hrvatske umjetnosti Narodnog muzeja Crne Gore koji u svom fondusu čuva oko 350 djela hrvatskih umjetnika.

Radovi su izloženi u dvije skupine. U jednoj su radovi hrvatskih slikara s kraja 19. stoljeća kao što su slikari Vlaho Bukovac, Celestin Medović, Ferdo Quiquerez i kipar Ivan Rendić. U drugoj skupini su predstavljeni radovi pristizali u Crnu Goru otkupom ili darovanjem, među kojima su djela Ivana Meštrovića, Krste Hegedušića, Miljenka Stančića, Ede Murtića i drugih najznačajnijih hrvatskih umjetnika.

Na otvorenju su, među ostalima, govorili autorica koncepta izložbe Ljiljana Zeković, crnogorski veleposlanik u Hrvatskoj Goran Rakočević a izložbu je otvorio riječki gradonačelnik Vojko Obersnel.

Na filmskom festivalu Libertas pobijedila izraelska drama »Drvo limuna«

DUBROVNIK – U konkurenciji od 14 nezavisnih i uglavnom odličnih dugometražnih ostvarenja, žiri u sastavu Gareth Wigan, Čedomir Kolar i Zrinka Cvitešić za najbolji je film večeras završenog 5. filmskog festivala Libertas u Dubrovniku izabrao »Drvo limuna« Erana Riklina.

Izraelska je drama, obrazložio je žiri, složenost dugotrajno nerješivih problema izraelsko-palestinskih odnosa gledatelju dojmljivo približila dramskim, a ne političkim sredstvima.

U ZAGREBU I RIJECI ODRŽAN MEĐUNARODNI KNJIŽEVNI FESTIVAL

O stanju poezije u regiji

Okupljeni pjesnici iz svih država bivše Jugoslavije složili su se da su ovakvi pjesnički susreti korisni, da su oni potvrda vitalnosti pjesništva, te činjenice da ima novih glasova i zainteresirane publike

Od 22. do 24. lipnja u Zagrebu i Rijeci je održan međunarodni književni festival »Raznolikost književnog pisma – stih u regiji«. Ovaj trodnevni festival poezije organiziralo je Hrvatsko društvo pisaca, a sudjelovalo je 26 pjesnika iz Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Crne Gore i Srbije.

Program je počeo svečanim otvaranjem u ponedjeljak 22. lipnja u knjižnici Bogdana Ogrizovića u Zagrebu i predstavljanjem biblioteke časopisa »Poezija« Hrvatskog društva pisaca koju uređuju Ivan

Hrvatskoj kao i one koji djeluju na regionalnoj sceni. »Pjesnici su to univerzalističkih poetskih ideologija koji su uvremeni, koji kritički promatraju svijet oko sebe i osjećaju moralnu obvezu javno o tome progovoriti«, rekao je Jahić.

STVARNOSNA POEZIJA I DALJE FUNKCIONIRA

O poeziji Damira Šodana, Davora Mandića, Ivana Rogića Nehajeva, Helene Burić i Vasiljevića govorili su Branko Maleš i Maroević, dok je Bajsic predstavio svoju antologiju južnoameričke poezije.

dio da je krasi izrazita kritičnost društva i aktualnost tema, da je socijalno angažirana, a sam autor je jedan od najistaknutijih srpskih pjesnika srednje generacije, laureat svih relevantnih pjesničkih nagrada u svojoj zemlji i zastupljen u brojnim pjesničkim antologijama.

U nastavku je Branko Maleš govorio o poeziji Damira Šodana koji u svojoj zbirci pjesama »Pisma divljem kitu« govori iz europske perspektive te donosi kozmopolitsko iskustvolirskog subjekta koji nije kod kuće. »Ivan Rogić Nehajev, poznat kao jedan od najvećih hrvatskih vitalističkih pjesnika, pjesnika koji tematizira tijelo, te u svojoj zbirci 'Iz zapisa slobodnog suhozidara' na poetski način razgovara s politikom«, zaključio je prvi dio večeri ovog

OKRUGLI STOL

Drugog festivalskog dana, također u knjižnici Bogdana Ogrizovića, održan je okrugli stol na kojem se propitivao položaj stiha u cijeloj regiji. O pjesništvu u svojim zemljama govorili su sudionici festivala Kordić i Burić iz Bosne i Hercegovine, Đuzel i Ljiljana Dirjan iz Makedonije, Milošević i Duško Novaković iz Srbije, Viktorija Radicsiz Mađarske (rođena u Somboru u kojem je provela prvih 25 godina svoga života), Ljubeta Labović iz Crne Gore i Ivan Dobnik iz Slovenije. Osim već spomenutih Branka Maleša i Tonka Maroevića, o stanju pjesništva u Hrvatskoj govorili su i Manojlović, Novaković, Ivan Rogić Nehajev, Mrkonjić, Begović, Petar Gudelj, Pogačar i Damir Šodan.

Svi sudionici okruglog stola složili su se na kraju da su ovakvi pjesnički susreti korisni te da su oni potvrda vitalnosti pjesništva, činjenice da ima novih glasova i zainteresirane publike, poglavito zato što stihovi traže i nalaze drukčiji odnos sa suvremenosti.

U srijedu, trećeg dana održa-

Drugog festivalskog dana održan je okrugli stol na kojem se propitivao položaj stiha u cijeloj regiji

U poetskom zanosu maratonsko čitanje poezije potrajalo je do ranih jutarnjih sati

Herceg i Jahić, a koji su ujedno i izbornici festivala. Pokretanje te biblioteke je bio logičan nastavak djelovanja časopisa »Poezija«, a do danas je tiskano sedam naslova, dok se do kraja godine planira objaviti njih još pet.

»Čitat će se dok ne poginemo od poezije«, rekao je Ervin Jahić na otvorenju festivala i dodao kako je namjera organizatora bila dovesti najrelevantnije pjesnike u

»Splitska pjesnikinja Helena Burić u svom pjesničkom prvijencu 'Povijest bolesti' govori o osobnom iskustvu propitujući želju za izmještanje iz svijeta koji joj ne odgovara, dok pisanje Branka Vasiljevića u zbirci 'Tilt' i Davora Mandića u zbirci 'Mostovi' pokazuje da stvarnosna poezija i dalje funkcionira«, rekao je Tonko Maroević te za poeziju Duška Novakovića iz Srbije ustvr-

pjesničkog »summita« Branko Maleš, a zatim je počeo maratonsko petosatno čitanje poezije sudionika festivala, kada se u poetskom zanosu večer pretvorila u gluho doba noći. Ostaje činjenica da je publika, premda je prva večer potrajala do jedan sat iza ponoći, ostala do kraja čitanja, što svakako daje nadu da čitatelji poezije, iako rijetki kao endemske vrste, još postoje i ne daju se.

vanja međunarodnog književnog festivala »Raznolikost književnog pisma – stih u regiji« pjesnici iz svih država bivše Jugoslavije preselili su se iz glavnog grada Hrvatske u Rijeku, u kulturni riječki kafić »Dva lava«, gdje su ih imali priliku čuti i mnogobrojni riječki ljubitelji pisane riječi.

Zlatko Žužić

Zastupljeno i hrvatsko pjesništvo

Nedavno je iz tiska izašla trotomna »Antologija poezije pjesnika nacionalnih manjina i etničkih zajednica u Srbiji« pod nazivom Trajnik, koju je priredio akademik *Risto Vasilevski*, a objavilo nakladničko poduzeće Arka iz Smedereva. U antologiji su zastupljeni pjesnici iz 17 manjinskih zajednica (albanske, bošnjačke, bugarske, bunjevačke, cincarske, goranske, hrvatske, mađarske, makedonske, romske, rumunjske, rusinske, slovačke, turske, ukrajinske, vlaške i židovske), čiji pripadnici žive na teritoriju Srbije, a svaka je manjinska zajednica predstavljena na različite načine (od cjelokupnog prikaza pjesništva do onoga iz suvremenosti), uz različiti broj odabranih pjesnika i pjesama. Hrvatsko pjesništvo iz Vojvodine objavljeno je u trećem svesku, od stranice 391. do 440.

Na prijedlog Hrvatskog nacionalnog vijeća poslovi oko predstavljanja pjesništva vojvodanskih Hrvata povjereni su jedinjoj profesionalnoj ustanovi u području kulture – Zavodu za kulturu vojvodanskih Hrvata. Sam izbor, kratki predgovor i bio-bibliografske jedinice napravio je ravnatelj Zavoda *Tomislav Žigmanov*, književnik i publicist, koji se opredijelio za prikaz suvremenog hrvatskog pjesništva u Vojvodini.

U svojem predgovoru, naslovljenom »Poetika hrvatskoga ruba na prijelazu tisućljeća«, naglasio kako je, tematski i motivski promatrano, suvremeno mjesno pjesništvo voj-

vodanskih Hrvata »čini se, određeno trostrano. Prva je linija egzistencijalno obojeno pjesništvo, u kojem će se onda bilježiti opisi, u biti bremenito doživljenoga, tragičnog iskušavanja različitih nepovoljnosti u svijetu, često u pjesmama oslikavanog uz mjesne krajolike, natapanih etnografskim i toponimskim specifičnostima. S druge strane, imamo bogato i postojano pjesništvo religijske provenijencije – u njemu se, pomalo i stidljivo, nagovještavaju, nekako začudno rasplamsane krhkosti, ocrti vlastitih slutnji, uz vjerska

naslanjanja na Beskraj, mogućeg boljega svijeta na prostoru na kojemu se živi i koji se razumijeva kao svoj. Na koncu, postoji i suvremeno hrvatsko pjesništvo na lokalnim hrvatskim dijalektima – ne samo kao naivna lirika trbuhozborja, nego i ona s najsuptilnijim i posve modernim pjesničkim izrazom«.

U objavljenom izboru iz suvremenoga hrvatskog pjesništva u Vojvodini u ovoj antologiji *Tomislava Žigmanova* donosi se pregled hrvatskog pjesništva u posljednjih dvadesetak godina. Pojašnjavajući ovakav pristup, autor izbora

je istaknuo: »Razlozi zašto smo se opredijelili za ovakav pristup su sljedeći. Prvi je vanjski – od 1990. godine Hrvati u Vojvodini, a onda i njihova kultura, nalaze se u novoj situaciji: raspadom bivše Jugoslavije oni postaju manjinom i počinju graditi vlastitu identitetsku infrastrukturu. Drugi je unutarnjoknjiževni – posljednjih dvadesetak godina hrvatsko pjesništvo u Vojvodini postalo je ne samo prepoznatljivo samostalno, već je uspjelo izgraditi vlastiti, koliko-toliko, estetski normativni okvir te utvrditi glavne umjetničke tendencije, što se onda nametnulo kao meritum naravi i vrste odabranih pjesama. Osim toga, kriterij za uvrštenje autora u ovaj izbor bio je i taj da ima u navedenom vremenskom razdoblju samostalno objavljenu knjigu pjesama na hrvatskom jeziku. Naravno, kao i svaki drugi, ni ovaj nije mogao ne biti subjektivno obilježen«.

U antologiji pjesništva nacionalnih manjina i etničkih zajednica u Srbiji »Trajnik« zastupljeno je 20 hrvatskih pjesnika iz Vojvodine s 58 pjesama. Pjesnici su sa svojim pjesmama poredani kronologijskim redoslijedom – od najstarijega do najmlađeg: *Ante Sekulić, Fides Vidaković, Lazar Merковиć, Josip Temunović, Marko Vukov, Petko Vojnić Purčar, Jasna Melvinger, Branko Jegić, Lajčo Perušić, Vojislav Sekelj, Milovan Miković, Ilija Žarković, Lazar Francišćević, Marko Kljajić, Josip Dumendžić, Mirko Kopunović, Ante Vukov, Zvonko Sarić, Blaženka Rudić* i *Tomislav Žigmanov*.

»Science« objavio tekst ministra Dragana Primorca o unaprjeđenju hrvatskog obrazovnog sustava

Hrvatska – društvo temeljeno na znanju

Ministar Dragan Primorac u članku je opisao brojne projekte nužne za stvaranje Hrvatske kao najkonkurentnijeg obrazovnog sustava u ovom dijelu Europe, a ističe kreiranje i uvođenje elektronskih obrazovnih sadržaja iz matematike, kemije, fizike i biologije, kojim se bitno ujednačava i unaprjeđuje sustav srednjoškolskog obrazovanja u RH, a koji su onedavno

postali dostupni svim učenicima u RH.

Posebno se osvrnuo na CARNet-ovo sustavno umrežavanje 700 osnovnih i 391 srednje škole, 650 školskih knjižnica te 54 učeničkih domova, a naveo je također kako se veliki napredak ostvario i uvođenjem informacijskog sustava visokih učilišta (ISVU) kroz koji studenti mogu prijavljivati ispite,

pratiti programe nastave, i imati ulaz u brojne baze podataka.

Primorac u članku naglašava i jedinstveni projekt e-otoci koji je osigurao povezivanje otočkih škola s kopnom i to najsuvremenijim videokonferencijskim sustavom. Osvrnuo se i na pokrivenost većine srednjih škola (njih 280) sustavom pametnih ploča, trenutno najnaprednijim IT sustavom koji se koristi u obrazovne svrhe.

Kako bi se nadoknadio nedostatak informatički educiranih nastavnika tijekom proteklih 4 godine za njih 20 tisuća organizirano je intenzivno informatičko obrazovanje kroz Nacionalni portal za učenje na daljinu »Nikola Tesla«, a svi sudionici koji su ispunili uvjete dobili su europsku ECDL (European Computer Driving Licence) diplomu.

NOVA KNJIGA DR. STJEPANA SRŠANA »SLOBODNI I KRALJEVSKI GRAD OSIJEK 1809.«

Respektabilno znanstveno djelo

Knjiga je putokaz današnjim generacijama koje mogu biti ponosne da baštine bogato kulturno i povijesno naslijeđe grada koji je danas kulturno i gospodarsko središte istočne Hrvatske

Ova će 2009. godina u Osijeku bez sumnje biti u znaku obilježavanja 200. obljetnice od ustoličenja i proglašenja Osijeka slobodnim i kraljevskim gradom – 28. kolovoza 1809. godine. Tim je povodom u auli Rektorata Sveučilišta Josipa

naslijeđe grada koji je danas županijsko sjedište i regionalno središte i najveći grad na istoku Hrvatske, kulturno i gospodarsko središte koje je nedavno uzdignuto na razinu metropolitanskog susjedišta, a naša crkva svetih Petra i Pavla na dostojanstvo konkatedrale. Osim

istraživače, kojima je utro mukotrpni put za istraživanje lokalne i zavičajne povijesti, ali ne na temelju prepisivanja drugih knjiga i časopisa, što je vrlo česta pojava, već na temelju brojnih povijesnih izvora, historiografije i to metodom povijesnih istraživanja i bogatih arhivskih vrela«, rekao je prof. Balta.

OTKUPLJENJE NIJE BILO JEFTINO

I sam autor, prof. dr. Stjepan Sršan pojasnio je brojnim posjetiteljima značenje i posljedice proglašenja Osijeka slobodnim kraljevskim gradom, koji tako otkupljenjem postaje mala država iznad koje je samo kralj i državni zakoni. »No to otkupljenje nije bilo ni malo jeftino i iznosilo je 183.723 forinte, alki tu su još i dva aneksa, pa prema prvom treba dodati još 50.000 forinti a prema drugom još 22.402 forinte, što je ukupno iznosilo gotovo 260.000 forinti, podijeljeno na 1.800 domaćinstava, koliko je Osijek tada imao, iznosilo je 144 forinte po domaćinstvu. Pretvoreno u današnju europsku valutu, to bi iznosilo oko 13. milijuna eura ili 7.200 eura po domaćinstvu, što nije malo. Osijek je tada, pa sve do 1830. godine

imao nešto više od 8 tisuća stanovnika u 1.429 kuća ili 1.800 domaćinstava i bio je najveći hrvatsko grad, veći od Zagreba, no tada ga gospodarski i po broju stanovnika nadrastaju Zagreb, a nešto poslije i neki primorski gradovi, pa je danas 4. grad u Hrvatskoj. Ali, važnije od brojčanih pokazatelja je razvitak demokracije, a to ova knjiga prati od oslobođenja od Turaka do današnjih dana«, rekao je prof. Sršan.

Gledajući danas, s distance od dva stoljeća, može se konstatirati kako Osijek baš i nije naročito profitirao, jer je status slobodnoga kraljevskoga grada dobio negdje pred kraj feudalnoga sustava koji se ruši 1848. godine i da su puno bolje prošli gradovi u okolini, Pečuh, Sombor i Subotica, koji su taj status zadobili znatno ranije. No, Osijek je dobio znatan broj prava i povlastica, političkih i gospodarskih, na kojima je gradio svoju budućnost.

Zato zahvala autoru za iznimno djelo koje osvjetljava generacije Osječana koje nisu štedjele suze, znoj i krv za dobrobit svojega grada i tako uz ovaj kraljevski, dale i svoj pečat gradu na Dravi na njegovom civilizacijskom usponu.

Slavko Žebić

Stjepan Sršan, Ivan Balta i Gordana Kralik predstavili su knjigu »Slobodni i kraljevski grad Osijek 1809.«

Jurja Strossmayera u Osijeku predstavljena knjiga »Slobodni i kraljevski grad Osijek 1809.«. prof. dr. Stjepana Sršana, ravnatelja Državnog arhiva u Osijeku, koji iza sebe ima četrdesetak objavljenih knjiga i pregršt znanstvenih radova.

LIJEP DAR GRADU

Rektorica Sveučilišta prof. dr. Gordana Kralik istaknula je kako je ova knjiga lijep dar gradu za ovu važnu obljetnicu, koja svjedoči o povijesnom, političkom, duhovnom, gospodarskom, kulturnom i inom razvitku grada na Dravi u razdoblju od 1809. do 1849. dakle do izlaska iz feudalizma, pa poslije sve do 1918. kada nova država Kraljevina SHS pa i poslije Jugoslavija sužavaju prava i povlastice, da bi se 1941. godine praktički izgubila gradska samouprava a nakon 1945. i potpuno nestala. To je putokaz današnjim generacijama koje mogu biti ponosne da baštine bogato kulturno i povijesno

toga Osijek je i sveučilišni grad sa više od 300 godina dugom tradicijom školstva a upravo ulazi u 34. akademsku godinu sveučilišta.

BROJNA ARHIVSKA GRAĐA

Prof. dr. Ivan Balta je knjigu ocijenio kao respektabilno znanstveno djelo. »Koristeći brojnu arhivsku građu, kako domaću tako i stranu, autor je uspio vrlo objektivno osvjetliti bogatu povijest Osijeka, napose navedenu Povelju i njeno značenje, pojasniti čitatelju čitav period od osmanlijskih ratova, Napoleonovih ratova do ujedinjenja triju gradskih cjelina i otkupljenja statusa u feudalnom uređenju i uvrštenju u 4. plemićki stalež, položaj u okviru monarhija i država u kojima se nalazio do današnjih dana. On vjerno prikazuje događaje u tom vremenu u kontekstu paralelnih događanja što je posebice važno za razumijevanje opće i nacionalne, te lokalne i zavičajne povijesti. Ova knjiga ima posebnu vrijednost za buduće

HRVATSKA RIJEČ U BEOGRADU I ZEMUNU

Svakog petka »Hrvatsku riječ« možete kupiti na sljedećim adresama:

Beograd – Bulevar Lenjina 14, Tržni centar »Merkator«

Zemun – Robna kuća »Beograd«

JEZIČNI SAVJETNIK

Genitiv množine

Piše: Miranda Glavaš-Kul

U nedoumicu nas često mogu dovesti imenice ženskoga roda koje u genitivu množine (koga?, čega?) mogu imati jedan, dva ili čak tri oblika. Tako možemo reći:

U moru ima sve manje školjki.

U moru ima sve manje školjka.

U moru ima sve manje školjaka.

S pravom se možemo zapitati: Koji je oblik pravilan?

Kada govorimo o imenicama koje mogu imati trojaki genitiv množine (nastavci: *-i*, *-a*, *-a /s nepostojanim a/*), pravilo je jasno: svi su oblici točni. Preporuka je da se uvijek treba dati prednost najduljem obliku, dakle onome s *nepostojanim a*. To se pravilo odnosi na primjere poput ovih:

crkava/crkva/crkvi

izložaba/izložba/izložbi

žrtava/žrtva/žrtvi

liganja/lignja/lignji

mačaka/mačka/mački

basana/basna/basni

Imenice ruke, noge, sluge jedine su koje uz uobičajeni nastavak *-a* mogu imati i nastavak *-u*. U genitivu množine možemo ravnopravno upotrijebiti oba nastavka: ruka/ruku, noga/nogu, sluga/slugu.

Neke imenice ne mogu imati oblik s *nepostojanim a*, takve imenice imaju dvojaki genitivni oblik: nastavci: *-a* ili *-i*. Na primjer:

sekunda/sekundi, tajna/tajni, himna/himni, molba/molbi, tvrdnja/tvrđnji, norma/normi

Imenice kosti i uši mogu imati nešto drukčiji dvojaki genitivni oblik: kosti i kostiju; uši i ušiju.

Imenice ženskoga roda koje završavaju na: *-zda*, *-žda*, *-sta*, *-šta* ne mogu imati nastavak *-i* niti mogu biti s *nepostojanim a*. Te imenice mogu imati samo jedan oblik genitiva množine, onaj s nastavkom *-a*, evo nekoliko primjera: zvijezda, cesta, pošta.

POVIJEST HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI (30. DIO)

Hrvatski književni realizam

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Ante Kovačić

Početak realizma u hrvatskoj književnosti vezujemo uz smrt Augusta Šenoa 1881. godine, iako se i sam Šenoa u svojim člancima »Naša književnost« i »Zašto pišemo« opredijelio za realističku koncepciju književnog stvaranja. Za hrvatski realizam možemo reći, aludirajući na izjavu Dostojevskog da je ruski realizam izašao ispod Gogoljeve kabanice, kako je potekao iz Starčevićeva tobolca (misleći na njegove feljto-ne »Tobolac«). Većinu istaknutih hrvatskih pisaca realizma čine pravaši: Ante Kovačić, August Harambašić, Eugen Kumičić, Ksaver Šandor Gjalski i dr.

Hrvatski književni realizam teško možemo predstaviti ukoliko ne objasnimo političke prilike u državi na prijelazu stoljeća koje su umnogome utjecale na njegov

tijek. Politička je scena ostala bez Mažuranića koji napušta bansku stolicu i povlači se 1880., ostavljajući prazninu koju u tom trenutku nitko nije mogao ispuniti. Na čelo Hrvatske dolazi Mađar iz Slavonije Dragutin Khuen-Hedervary koji sustavno provodi mađarizaciju i kolonizaciju. Ban Khuen-Hedervary dovodi Hrvatsku do ruba propasti. Političke su stranke u stalnom sukobu, seljačke se zadruge raspadaju, a plemstvo propada. Khuenovi pritisci i progoni pravaša jačaju pravašku misao i pribavljaju joj pristaše, posebice u redovima hrvatskog srednjeg građanstva i sveučilišne mladeži.

Realistički su pisci usmjereni na aktualne društvene, gospodarske i političke probleme toga doba. Odabiru građu iz suvremenoga života, a tri najvažnija tematska pitanja su: nacionalno pitanje, propadanje plemstva i socijalna problematika. U oblikovanju fabule uvijek postoji uzročno-posljedični slijed događaja. Realistički su likovi socijalno-psihološki motivirani. O socijalnoj problematici pišu Kovačić, Kozarac i Novak, povijesne teme obrađuju Kumičić (»Urota

zrinsko-frankopanska«) i Gjalski (»U noći«), a propadanje plemstva u svojim djelima obrađuju Kovačić, Kumičić, Gjalski i Novak. O slavonskom kraju pripovijeda Josip Kozarac, o Istri i Primorju Novak i Kumičić, a o Zagorju Gjalski i Kovačić.

U hrvatskoj su realističnoj književnosti najviše bili razvijeni roman i pripovijetka, a nešto manje poezija i drama. U kritici su dominirala dva stajališta: pravaško (koje je prikazivalo život kakav on jest) i narodnjačko (koje je prikazivalo život onakvim kakav bi on trebao biti).

Središnji časopis je »Vienac«, čije je uredništvo, nakon Šenoine smrti, preuzeo pravaški političar i publicist Fran Folnegović. Pravši su pokrenuli i časopis »Hrvatska vila« koji uređuju Harambašić i Kumičić.

Završnom godinom hrvatskoga književnoga realizma jedni smatraju 1895. kada su studenti na Jelačićevu trgu spalili mađarsku zastavu, a drugi 1892. godinu, kada je objavljena pripovijetka Antuna Gustava Matoša »Moć savjesti« koja nagovještava modernu.

U SOMBORU OBILJEŽENA OBLJETNICA SMRTI GERARDA TOME STANTIĆA

Sijač Božje riječi

Gerard je svim srcem želio svojim primjerom i riječima u srcima vjernika raspaliti oganj Božje ljubavi, kako bi s takvom ljubavlju zapaljeni razumjeli njegove riječi, riječi su iz propovijedi vlč. Andrije Anišića s mise u karmelićanskoj crkvi

Obljetnica smrti jedinog kandidata za sveca hrvatskoga roda s naših prostora, Sluge Božjega oca *Gerarda Tome Stantića*, proslavljena je u karmelićanskoj crkvi u Somboru 24. lipnja. Svetu misu predvodio je subotički biskup dr. *Ivan Penzeš* u koncelebraciji svećenika Subotičke biskupije. Brojni štovatelji Sluge Božjega iz Sombora i brojni hodočasnici iz: Subotice, Đurđina, Bikova, Tavankuta, Male Bosne, Bajmoka, Bačkog Monoštora, Bačkog Brega, Sonte i iz drugih mjesta Subotičke biskupije, došli su u karmelićansku crkvu proslaviti ovaj spomendan zajedno sa svojim biskupom i svećenicima.

Župnik župe svetog Roka iz Subotice *Andrija Anišić* je u propovijedi istaknuo kako je veliki Božji dar i velika milost imati kandidata za sveca iz našeg naroda.

»Kada se na đurđinskom salašu 16. rujna 1876. rodio mali Tome sigurno tom događaju nije pridavana neka velika važnost. Ipak, s malim Tomom bijaše ruka Gospodnja, koja ga je vodila i povela da umjesto pšenice u brazde plodne crnice sije sjeme Božje riječi i da umjesto

zlatnih klasova bačke nam ravnicu miluje i grli duše voljenog mu hrvatskog naroda, baš kao i sve duše mađarskog, njemačkog, slovačkog i srpskog naroda, koje su mu se povjeravale u Somboru kroz punih 50 godina njegova plodnog

Biskup dr. Ivan Penzeš predvodio je misu u karmelićanskoj crkvi

apostolskog djelovanja«, rekao je velečasni Anišić. On se, razmišljajući o tome što bi nam otac Gerard danas volio reći, poslužio knjigom »Disanje duše« oca *Ante Stantića* i pročitao citat iz njegove propovijedi izgovorene 21. kolovoza 1904.

Otac Gerard je svim srcem želio svojim primjerom i riječima u srcima vjernika raspaliti oganj Božje ljubavi, kako bi s takvom ljubavlju zapaljeni razumjeli njegove riječi. Sluga Božji je želio da i vjernici osjećaju ono što on osjeća, te je

rekao kako mu ne treba sjajno ime i bogatstvo, već mu trebaju duše vjernika za čiji je spas bio spreman podnijeti svaku tugu i nevolju. Velečasni Anišić je rekao kako ove riječi ni danas nisu izgubile na svojoj vrijednosti i aktualnosti.

Provincijal reda karmelićana otac *Vinko Mamić* je pred sam kraj misnog slavlja govorio o tome kako napreduje kauza oca Gerarda. On je pozvao vjernike da se ustrajno mole našem kandidatu za blaženika i sveca, da vjeruju i da se ufaju u njegov zagovor, jer puno je onih koji su posvjedočili da su po zagovoru oca Gerarda primili tražene milosti. Naime, za proglašenje blaženim potrebno je da vjernici potvrde kako su po zagovoru Sluge Božjega primili posebne milosti, odnosno milosti koje ne mogu biti objašnjene na nikakav drugi način nego kao izvanredno djelo Božje. On je predstavio i novo glasilo »Otac Gerard – Glasilo Vicepostulature za upoznavanje Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina«. List će izlaziti dva puta godišnje za obljetnicu smrti oca Gerarda i za Božić.

Svetu misu su svojim skladnim pjevanjem uveličali ujedinjeni zborovi subotičkih crkava, a na koncu su svećenici i vjernici zajedno sa svojim biskupom na grobu oca Gerarda izmolili zagovornu molitvu.

Zlatko Gorjanac

ŽUPA TOMPOJEVCI DARIVALA ŽUPU KUKUJEVCI

Pomoć u opremanju crkve

KUKUJEVCI – Župna crkva Presvetoga Trojstva u Kukujevcima nije posjedovala nikakav namještaj za vjerske i liturgijske svrhe za potrebe bogoslužja i liturgije. Crkva je bila potpuno prazna, samo goli zidovi u njoj, sve je bilo pokradeno za vrijeme ratnih zbivanja i progona. U Kukujevcima danas živi 10 katoličkih obitelji. Sveta misa se služi svake posljednje nedjelje u mjesecu u župnome domu.

Bilo je nužno crkveni prostor opremiti prikladnim klupama za sjedenje i oltarom za svetu misu.

Ove godine župna crkva sv. Marije Magdalene u Tompojevcima odlučila je darovati katoličkoj crkvi u Kukujevcima potrebne klupe, ambone i oltar za potrebe bogoslužja, koje je crkva u Kukujevcima s radošću prihvatila.

Ove godine na Presveto Trojstvo, kada je crkveni god u Kukujevcima, sv. misu predvodio je upravitelj župe Kukujevci, župnik u Šidu vlč. *Nikica Bošnjaković*, dok su okupljeni vjernici nakon 14 godina sjedili i klečali u novim klupama.

I. Kušeta

PRVI MLADOMISNIK U SAMOSTALNOJ SRIJEMSKOJ BISKUPIJI

Mlada misa Ivana Rajkovića

SRIJEMSKA MITROVICA – U nedjelju je u Srijemskoj Mitrovici svoju prvu, odnosno mladu misu imao svećenik *Ivan Rajković* iz Petrovaradina. Osim za njega i njegovu obitelj, ovaj je dan bio velik i za cijelu Srijemsku biskupiju, jer je ovo prvi mladomisnik od kada je ona ponovno uspostavljena kao samostalna biskupija. Petrovaradinci su osobito imali razloga biti ponosnima, jer je ovo drugi mladomisnik u nepune dvije godine, koji potječe iz ovoga srijemskog mjesta.

I. Kušeta

OTVORENO BOGOSLOVNO SJEMENIŠTE SUBOTIČKE BISKUPIJE

U službi ljubavi i istine

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Na duhovnom području našega grada prošli su značajni i lijepi događaji. Smijemo skromno razmišljati o činjenici da se je u crkvenoj povijesti naše biskupije, pa i regije, dogodio jedan povijesni događaj. Otvoreno je Bogoslovno sjemenište Subotičke biskupije. To je prvi ali neizostavni korak početka rada jednog teološkog učilišta koje bi trebalo biti otvoreno za svu regiju i kandidate cijele metropolije. Radi se o instituciji odgoja i susreta ponajprije kandidata za svećeništvo. Učilište koje je na pomolu i koje već ima svoj korijen, trebalo bi značiti veliki događaj za sve koji »gladuju« za teološkom spoznajom kao jednom od orijentira svoga života.

Kada uskoro zaživi teološko učilište – fakultet – bit će to mjesto izučavanja filozofije i teologije kršćanskoga nazora. Jasna formacija svećeničkih kandidata, ali ne samo njih. Na teološkom fakultetu će moći steći naobrazbu za sve službe u Crkvi i svi ljudi koji žele ugraditi u svoj život i teološku znanost. Ono što su na svečanoj akademiji tako jasno istaknuli nadbiskup mons. *Hočevar* i biskup mons. *Nemet*, samo su dvije okosnice uloge Crkve u gradnji svijeta na razini duha, zajedništva i dijaloga. Ministar *Šijaković* je jasno istaknuo kako jedno takvo učilište znači »kičmu« naroda i da takav rad nosi znak križa koji je znak ljubavi prema istini.

REAGIRATI NA NAPASTI

Vrata su, dakle, otvorena. Pred nama stoji sada još veći zadatak baš radi »otvorenih vrata«. Čemu otvarati vrata ako ona ne postanu po riječima Isusovim »vrata ovčinjaka« kroz koja će »ulaziti i izlaziti i pašu nalaziti«, kako kaže Isus. Želja je, dakle, da svatko tko traži istinu – onu koja dolazi od Boga – nađe »pašu« ne samo otvorena vrata, nego stvarni sadržaj hrane za trajno služenje u ljubavi i istini. To je zadatak ne samo mjesne Crkve subotičke nego svih vjernika regije. Taj proces je počeo, traje i treba ga produbljivati. Dakle, institucija je rođena, njezin rast prati molitva svih.

S druge strane je odgovornost i društvenih vlasti koji ne moraju biti vjernici ali isto tako služeći općem dobru, moraju služiti u duhu i istini i u ovoj instituciji prepoznati adekvatnog sugovornika na putu postizanja općega dobra. Bez razumijevanja ovih dviju danosti – dakle bez aktivnog dijaloga – postoji opasnost da netko nasilno »zatvori vrata«. U teologiji je već davno izrečen aksiom da čovjek ima napasti koje ga čine jačim. Napasti dolaze od njega samoga, od ljudi oko njega, od svijeta izvan njega i konačno od Zloga. Na prvu napast trebamo reagirati mi sami koji smo ovu instituciju ostvarili. Napast

Zajedništvo kao

stav uvjet je našega

postojanja. Krize koje

nagrizaju suvremeno

društvo ne smiju biti

isprika nego dapače

razlog za bližu, plodo-

nosniju i bolju surad-

nju. Crkva se ne želi

zatvoriti u sebe nego

upravo obratno otvo-

riti vrata drugima.

dolazi iz nas samih ako smo nezainteresirani, pospani, apatični i nemarni. Priznat ćete, ta je opasnost prisutna. Treba moliti za naše svećenike da ih umor ne savlada. Da ih »plivanje uzvodno« ne obeshrabri. Teško je bdjeti nad samim sobom trajno i vjerno. Napast »ljudi oko nas« već je prisutna. Unatoč zanosnoga slavlja i prisutnosti tolikih gostiju, vješto oko moglo je zapaziti i odsutnost tolikih, nama bliskih ljudi, ili bi trebali biti bliski. Nije ih bilo. Tako smo se na njih oslanjali da su s nama i za nas. Upravo u našim vjerničkim i narodnim zajednicama. Nije ih bilo. Ne može se ne registrirati pitanje i čuđenje. Zašto?

Smijem se nadati da je slučajnost, ali imam pravo i bojati se da je napast. Ništa čovjeka toliko ne vrijeđa – ni napad – kao činjenica ignoriranja. Trebat će se svatko zamisliti je li mu baš posve svejedno što je naša Crkva (tuđim žrtvama) dobila toliki dar. Smijemo li ga mimoići?...

OPASAN VJERSKI INDIFERENTIZAM

Primjećuje se u novijoj povijesti našeg kontinenta kako postoji jedan vjerski indiferentizam. On je opasan. Nikuda ne pripadati postala je moda. Nevjerojatno, a ipak da se iz toga »nepripadanja« rada dovoljno razloga za napadanje. Nije to napad koji ruši, ali je sličan potoku koji polako podriva same temelje. Nakon dugog vremena zgrada se ruši. Tom indiferentizmu Europe izložena je svaka crkvena institucija. Kada bi bila samokritika, bila bi korisna. Često je to kritiziranje koje onda šteti svakom poštenom čovjeku. Svakako se treba čuvati napasti onoga koji se je pojavio kao Zao – đavao. Previše je onih koji ne vjeruju u njegovu prisutnost, ali svi trpimo od njegove napasti. Kako se od svega ovoga obraniti? Moje mišljenje je jednoznačno: zajedno. Očekujem prepoznavanje ove institucije kao zajedničkog dobra. Njegovo višenamjensko ustrojstvo daje nam pravo graditi na teologiji susreta, dijaloga i zajedništva. Institucija bez te dimenzije nema opravdanja. Stoga je zajedništvo kao stav uvjet našega postojanja. Krize koje nagrizaju suvremeno društvo ne smiju biti isprika nego dapače razlog za bližu, plodonosniju i bolju suradnju. Crkva se ne želi zatvoriti u sebe nego upravo obratno otvoriti vrata drugima. Neka u njoj samoj nađu svoje mjesto svi oni koji traže. Neka se susreću i grade zajedništvo svi oni kojima je na srcu opće dobro. Neka se susreću oni koji vole istinu. Neka surađuju oni koji su svjesni da je križ znak ljubavi i bez odricanja nema uspjeha. Zasjala je nova zvijezda na našem nebu – kako reče gradonačelnik – neka barem slabijim svjetlom daje znak da je nebo vedro.

KUĆA IZ BAJKE NA APATINSKOJ CESTI 57 U SONTI

Biljke uzvraćaju ljubav

Piše: Ivan Andrašić

*Nera Brdarić s puno**ljubavi uređuje svoj**nadaleko poznati vrt*

Vrijeme od početka travnja pa sve do kasne jeseni Sončanka *Nera Brdarić* provodi u svojem carstvu, mjereno ustaljenim etalonima velikom svega oko 400 četvornih metara, a mjereno Nerinom ljubavlju, beskonačnom. Svaki pedalj ovoga, šokački rečeno »pridnjega dvora«, uređen je rukama ove sredovječne žene.

»Prije desetak godina ostala sam bez posla i to je bila prilika da se posvetim svojoj davnashnjoj želji,

je dosta, čitala sam sve do čega bih došla. Puno sam i razgovarala s onima koji su imali iskustva u toj oblasti. Sve što se da vidjeti uzgajala sam sama, čak i većinu sadnog materijala. Stare opeke, šesterokutne i klasične, oblo kamenje,

jezerce s rukom rađenim mostićem. Ručnom obradom drveta urađene su i čaplje pokraj jezerca. Upada u oči žardinjera napravljena od dijela jelovog debla. Tu su i klupe na kojima se može i sjediti, a urađene su od suhih grana. Nekoliko svjetnjaka »obrubljeno« je niskom ogradicom opletenom od pruča. Više od 100 vrsta cvijeća stvara nestvarno šarenilo, svačijem oku jako ugodno, a Nera je osobito ponosna na rijetko drveće.

»Imali smo dvije jele, stare oko 35 godina. Morali smo ih posjeći, kako ne bi smetale strujovodima. Istina, bilo mi je žao, no s druge strane, dobila sam na prozračnosti i na mjestu gdje su bile, uredit ću još jedan kamenjar. Materijal već imam pripremljen, s radovima ću započeti čim vremenski uvjeti to budu dopustili. Na kame-

njar ću posaditi ukrasnu šljivu s crveno-ljubičastim cvjetovima, japanski javor i šarenu japansku vrbu. Uskoro će procvjetati i stabla hibiskusa, tako da će sumorni ton ove hrpe zemlje brzo nestati«, kaže Brdarić i na koncu poziva na suradnju sve koji imaju sklonosti za ovu pasiju.

»Kroz sve ove godine uređenje prostora preraslo mi je u strast. Svoje bogato iskustvo dijelim sa svima koji mi se obraćaju, a takvih je sve više. Dijelim i sadni materijal i savjete. Samo, svi moraju znati da se ovakav prostor na ovaj način ne može urediti nikakvim novcima, nego samo s puno rada, strpljenja i ljubavi. I biljke su živa bića, osjete ljubav, a na ljubav ljubavlju i uzvraćaju«, šeretski objašnjava Nera Brdarić.

uređenju okućnice. Bila sam presretna kad me je u toj nakani podržao i suprug Vinko«, kaže Nera Brdarić. Plan uređenja kojega je napravila nije bio financijski zahtjevan. Tražio je samo puno rada, puno upornosti i vrijeme. Nije se opredijelila za velike kupovine i uređenje prostora na brzinu. »Tržnice su u to vrijeme bile preplavljene raznim ukrasnim figuricama, kipovima, umjetnim zelenišem, no to me nije zanimalo. Literature o uređenju vrtova bilo

suhe panjeve, suho granje i ostale potrebne materijale prikupljala sam i dovozila godinama. Uspjela sam pronaći i mnoge zapostavljene predmete iz naše prošlosti, svaki od njih našao je svoje mjesto u mojem carstvu«, priča Nera Brdarić, pokazujući dijelove svojega carstva.

Na ovu temu sa zadovoljstvom će pričati satima. Pokazuje umjetno

Piše: dr. Marija Mandić

Bolesti mekih tkiva usne šupljine

GINGIVITIS je bolest gingiva, koje u suštini predstavlja reakciju gingive na oštećenja i nadražaje izazvane lokalnim uzročnicima. Nepravilna i neredovita higijena zuba i ostali štetni faktori koje smo ranije spominjali dovode do nastanka dentalnog plaka bogatog

veoma bolno. Također postoji još jedan oblik bolesti usana, a to je alergijski heilitis koji može nastati kao alergijska reakcija na kozmetičke preparate, pri čemu usne postaju izuzetno crvene i otečene. Obje ove bolesti se liječe u odnosu na uzrok, izbjegavanjem materije

bakterije i virusi, nedostatak željeza, pad imuniteta... Ove promjene su veoma neugodne i bolne, pa otežavaju normalno funkcioniranje. Liječenje danas podrazumijeva uporabu raznih preparata za njegu usne šupljine, poboljšanje prehrane uz vitaminsku nadoknadu, pre-

Candida albicans, koja inače normalno živi u ustima i ne stvara nikakve tegobe. Kad se stvore povoljni uvjeti, tj. kad padne otpornost organizma ili kad se promijeni kiselost sline, nastaje kandidijaza, soor ili mlečac. Bolest se manifestira pojavom bjeličastih

bakterijama te do oštećenja gingiva. Najzastupljeniji oblik gingivitisa je tzv. kataralni oblik, koji se manifestira otokom i crvenilom desni te krvarenjem – prvo na veoma jake nadražaje, zatim prilikom pranja zuba, a na kraju i na najmanje iritacije. Najvažnije je obratiti se stomatologu kada opazite neki od ovih simptoma, jer neblagovremeno liječenje dovodi do napredovanja procesa s desni na kost, a tada su i simptomi i liječenje mnogo teži.

ŽVALE su, kao bolest usana, veoma rasprostranjene. Najčešće se javljaju na krajevima usana, a uvijek se manifestiraju blagim peckanjem, lijepljenjem i pojavom bijele guste sline u kutovima usana. Uzroci nastanka mogu biti razni: ozljede usana, povećano lučenje sline, malokrvnost, nedostatak B vitamina, šećerna bolest, infekcije i dr. Pri jačem otvaranju krajevi usana pucaju i krvare, što je

koja izaziva alergiju, izbjegavanje ozljeda usana prilikom rada ili jedenja oštre i tvrde hrane, poboljšanjem prehrane te liječenjem ostalih organskih bolesti. U ljekarnama se mogu naći razne kreme i masti za lokalno liječenje žvala.

AFTE se relativno često javljaju u ustima. Smatra se kako svaki peti čovjek boluje od aftoznih lezija. To su bolne promjene pravilnog oblika, žućkaste boje, ograničene crvenim prstenom, koje se pojavljuju u nepravilnim vremenskim razmacima. Uzroci nastanka su mnogobrojni: naslijeđe, ozljede, hormonski poremećaji, pušenje,

stanak pušenja ili, pak, liječenje drugih bolesti organizma.

HERPES USANA izaziva virus iz grupe Herpes simplex. Promjene se najviše javljaju na krajevima usana, a mogu se sresti i na desni i jeziku. Nakon prvobitnog peckanja pojavljuju se sitne vezikule (mjehuri) ispunjene tečnošću, koje kasnije pucaju i ostavljaju krastice. Promjene su izuzetno bolne, neugodne i traju oko 7 dana. Danas se herpesi uspješno saniraju primjenom preparata za njegu usne šupljine.

GLJIVIČNE BOLESTI usta najčešće su izazvane gljivicom

stih naslaga koje se javljaju svuda po usnoj šupljini, a najizraženije su na jeziku. Relativno se lako skidaju, ali se već poslije nekoliko sati stvaraju nove. Izazivaju osjećaj žarenja i peckanja. Ova se bolest relativno često viđa kod beba, i kod njih se, kao i kod odraslih, liječi lako gelovima koji se unose preko ustiju. Kandidijaza ustiju može se raširiti i na cijeli digestivni sustav (sustav organa za varenje) i to se dešava najčešće kod starijih osoba, osoba s drugim bolestima (dijabetes, karcinom...) i onih sa smanjenim imunitetom, te je treba na vrijeme liječiti.

Poštovani čitatelji,

U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici.

Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na: hrvatskarijec@tippnet.rs

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica

Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

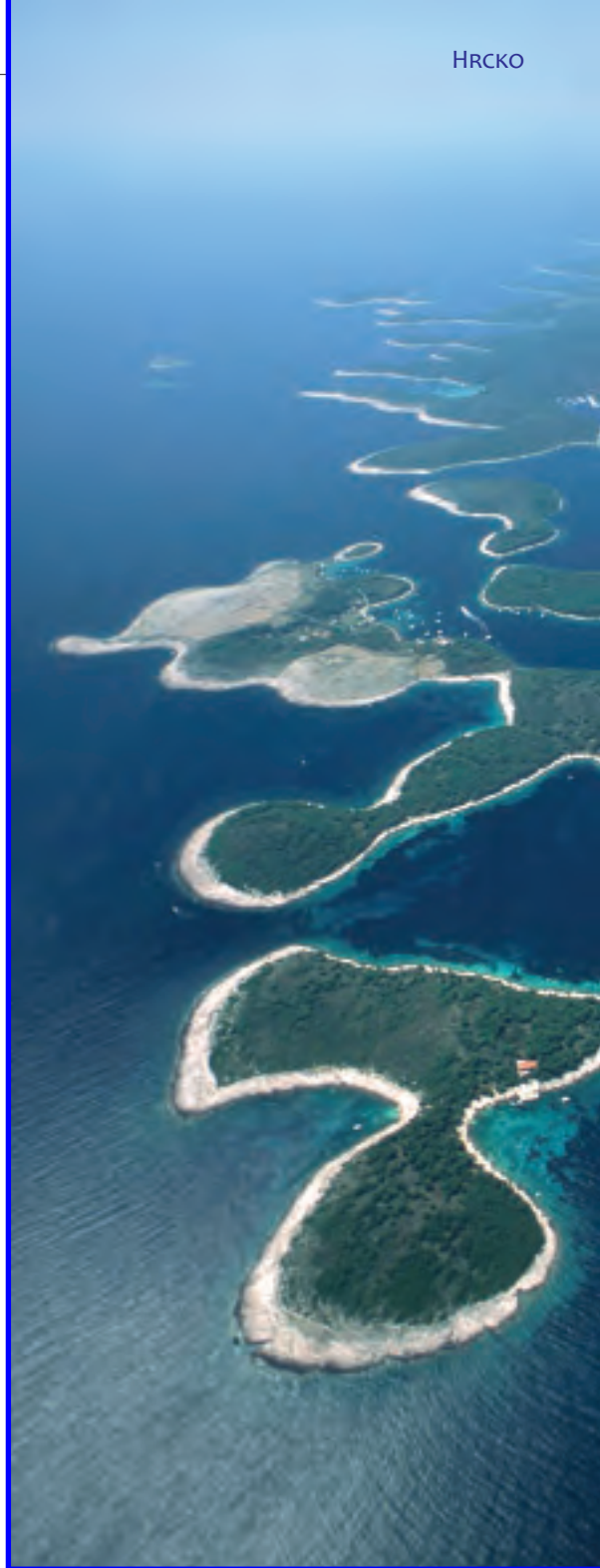
Zasigurno ste negdje pročitali ili od nekoga čuli da je Hrvatska turistička zemlja. U nju dolaze brojni turisti iz cijeloga svijeta kako bi uživali u prirodnim ljepotama ove zemlje, a možda i vi ovoga ljeta s vašim obiteljima budete uživali u ljepotama Jadranskog mora, arhitekturi starih gradova, te čarima brojnih otoka. Ako niste znali, Hrvatska broji čak 1.185 otoka, od kojih je tek 66 naseljenih. Do hrvatskih otoka turiste i njihova prijevozna sredstva voze veliki trajekti, a najveći brodarski prijevoznik je Jadrolinija.

Među hrvatskim se otocima ističu Kornati, remek-djelo prirode, dok su mali šibenski otoci, poput Krapnja, pravo mjesto za skrovit odmor. Pred Splitom se smjestio najsunčaniji otok Hvar s najstarijim kazalištem u Europi. Otok Brač je poznat po dvjesto metara dugom pješčanom sprudu Zlatni rat koji je raj za surfere, dok se nadomak Visa nalazi Modra spilja – prirodni fenomen Jadrana. Na krajnjem su se jugu Hrvatske smjestili šumoviti otok Korčula, dom Marka Pola, te zeleni Elafitski otoci pred Dubrovnikom.

Hrvatski su otoci podijeljeni u nekoliko skupina. Južnodalmatinski otoci su: Koločep, Korčula, Lastovo, Lopud, Mljet, Palagruža, Sušac, Sv. Andrija i Šipan.

Mljet je najzeleniji otok na Jadranu i proglašen je nacionalnim parkom davne 1960. godine zbog izuzetne ljepote flore i faune. Brojni kulturno-povijesni spomenici čine ga neodoljivim za turiste. Fenomen sustava jezera učinio je Mljet poznatim diljem svijeta.

Skupinu Kvarnerskih otoka čine: Brijuni, Cres, Krk, Lošinj, Rab i Susak. Daleko najpoznatiji iz ove skupine su Brijuni. Ovu otočnu skupinu smještenu uz zapadnu obalu Istre sačinjavaju 2 veća i 12 manjih otočića na kojima su se još od antičkog doba odmarali najbogatiji i najuvaženiji ljudi. Kao i veći dio jadranske obale, Brijuni su idealan spoj prirodnih ljepota i kulturne baštine. Još u doba prapovijesti ljudi su uvidjeli povoljnost položaja otočja, i na relativno maloj površini krenuli stvarati povijest. Dodete li na Brijune, tragovi povijesti bit

Ljepota hrva

će na gotovo svakom koraku, budući da je na otoku stotinjak lokaliteta i objekata arheoloških i kulturno-povijesnih vrijednosti, koje datiraju još iz doba neolita.

Sjevernodalmatinski otoci su: Dugi otok, Ist, Iž, Kaprije, Kornat, Krapanj, Molat, Murter, Obonjan, Olib, Ošljak, Pag, Pašman, Prvic, Rava, Silba, Ugljan, Vir, Zlarin, Žirje i Žut.

Otok Pag jedan je od najvećih otoka u Hrvatskoj, a spada i među najgoletnije otoke u Hrvatskoj. Poznata paška bura ruši se s Velebita i šiba priobalne vode vijuču raspršenu morsku sol. Ona se kao bijela posolica spušta na otok i zbog nje je pust i gol sjeveroistočni dio otoka. Ovaj prirodni fenomen spada u posebnosti Hrvatske, otoka Kvarnera i Dalmacije. Pag se ubraja i u najrazvedenije otoke u Hrvatskoj. Osebnostu ljepotu paškom krajoliku, koji je među najinteresantnijima na Jadranu, daju: burom ogoljeni krševiti pašnjaci – omeđeni uzduž i poprijeko nepreglednom mrežom suhozida, maslinici u golom kamenjaru, plodna vinogradska polja, te makijom i crnikom obrasla blaga jugozapadna obala. Ovakva priroda je jedinstvena u Hrvatskoj, stoga otok Pag predstavlja u širem smislu te riječi poseban brand u Hrvatskoj, zasigurno na Jadranu, a sve više i u Europi.

Srednjodalmatinski otoci su: Brač, Čiovo, Hvar, Šolta i Vis.

Brač je najveći srednjodalmatinski, te treći otok po veličini na Jadranu. Najviši vrh otoka, Vidova gora (778 m), ujedno je i najviši vrh na jadranskim otocima. Vapnenački dio obale je kamenit i strm, dok je ostali dio razmjerno nizak i pjeskovit. Brač pripada najsunčanijem jadranskom području s oko 2700 sunčanih sati godišnje, negdje između Splita i Hvara. Na Braču nema površinskih vodenih tokova. Trajnih izvora ima jedino oko Bola.

Glavni poljodjelski proizvodi su ulje, vino i voće (višnje i bademi). Ovaj otok naseljen je od neolitika, preko brončanog i željeznog doba, grčke kolonizacije, do danas.

Najpoznatije turističko mjesto je svakako Bol sa svjetski poznatom plažom Zlatni rat.

Priredila: Dušica Dulić

atskih otoka

IZVAN PROTOKOLA: Stanislava Stantić-Prčić, članica IO HNV-a

Luka je uvijek na prvom mjestu

Svaki slobodan trenutak nastojimo posvetiti našem sinu

Zabilježio: Dražen Prčić

Ravnateljica OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta i članica IO HNV-a *Stanislava Stantić-Prčić* najveći dio svoga slobodnoga i neslužbenoga vremena najradije posvećuje svome sinu *Luki*, netom svršenom prvašiću. Uz brojne obveze na radnom mjestu i ozbiljan angažman glede dužnosti osobe zadužene za sektor obrazovanja pri Hrvatskom nacionalnom vijeću, izvan protokola je ipak na prvom mjestu brižna majka i supruga.

LUKA

Kako sama kaže, ova školska godina, prva u životu njezinog jedinca Luke, protekla je u brojnim zanimljivim situacijama u kojima se, također po prvi puta u svom životu, nalazila s druge strane »katedre«. Ne kao učiteljica, nego kao majka učenika. I počela je shvaćati nelagodu i blagi strah roditelja koji su godinama kod

nje dolazili na primanja i roditeljske sastanke. Ili, kao što bi mlada hni Luka znao kazati: »Ne znaš ti mama kako to treba, to zna moja učiteljica. A na njezin odgovor kako je i sama učiteljica po struci, sinčić bi samo odmahnuo rukom i odgovorio: »Nisi ti ona učiteljica!«.

ČITANJE

»Vrlo važan segment našeg zajedničkog vremena, koje je od ove godine neposredno vezano i uz učenje osnovnoškolske građe, jamačno je kontinuirana pažnja koju nastojim posvetiti urednoj navici čitanja kod svoga djeteta«, kaže Stanislava i dodaje, kako je ona isprva, sve dok Luka nije naučio samostalno čitati prva slova, bila dežurni čitač sve moguće dječje literature, koju su kupovali ili posuđivali s dječjeg odjela Gradske knjižnice u Subotici. No, sada je drugačija stvar i njezin sin počinje sve više samostalno

čitati. Često tijekom radnog tjedna znamo odlaziti do Gradske knjižnice, vraćati pročitane i posuđivati nove knjige, a svaka takva šetnja završi i s nekim malim usputnim čašćavanjem, komadom pizze ili sladoledom. Nažalost, naslovi na hrvatskom jeziku su veoma oskudni, pa uvijek nastojimo snaći se za neki novi naslov.«

JAHANJE, SALAŠ

»Luka redovito pohađa sate jahanja na ergeli Majur na Kelebiji pokraj Subotice i svaki odlazak tamo je jedan mali izlet u prirodu i svojevrsan oblik rekreacije na svježem zraku. Opet, meni osobno je najveća radost kada nekad nedjeljom odemo kod naših kumova na salaš. A tamo nema nigdje nikog na tri kilometra u okolici, pa se mogu u potpunosti opustiti daleko od grada i svih obveza koje su vezane uz život u urbanoj sredini.«

KUHANJE

»Zbog raznovrsnosti poslovnih obveza, tijekom radnog tjedna nema baš previše vremena za neka duža kuhanja, pa se obroci moraju u većoj mjeri kuhati dan unaprijed i neposredno prije jela finalno dokuhati. Ali zato u danima vikenda na red dolaze ozbiljnija kuhanja i pravi kompletni objedi, jer je tada znatno više slobodnoga vremena. Nabavu povrća poglavito imamo kod moje matere u njezinom vrtu koji se nalazi u našem susjedstvu, pa smo u većoj mjeri oslobođeni klasičnog odlaska na tržnicu. Ali zato je nedjeljom, po ustaljenom običaju i obiteljskoj tradiciji, ručak preciziran točno u podne. Uvijek iza redovitog odlaska na nedjeljnu misu u našoj kerskoj crkvi.«

ROVINJ

»Ljetni godišnji odmor uvijek vodimo u Rovinju, ali i tijekom godine kada uhvatimo malo slobodnog vremena volimo otići do ovoga lijepoga grada u Istri. Kada sam radila u nastavi imala sam mnogo više slobodnoga vremena za vrijeme ljetnih ferija i mogla sam znatno duže boraviti u Rovinju. No, mimo toga svake godine suprug i ja volimo otići i na jedno individualno putovanje, neki produženi vikend negdje po Europi, pa smo bili u Budimpešti, Pragu, Veneciji...«

DJEČJE KAZALIŠTE

»Osim posjeta gotovo svim kulturnim događanjima koja organizira hrvatska zajednica, redovito posjećujemo i predstave Dječjeg kazališta u Subotici, pa smo nedavno bili i na premijeri jedne predstave u Kanjiži. U biti, pogledali smo već sve predstave i sada više nemamo što novoga gledati. Kada je u Subotici međunarodni festival dječjih kazališta običavamo pogledati sve što uspijemo stići, i prijepodne i poslije podne, pa kad ureba uskače i moja mater kao pričuva za posjet predstavama, dok je suprug i tata redovito angažiran u svim okolnostima i predstavlja mi veliki oslonac i pomoć u našem svakodnevnom ophođenju prema svim obiteljskim obvezama.«

Međunarodno veslačko natjecanje »Vojvodina Open« - Palić 27. i 28. lipnja

3. srpnja 2009.

U NEKOLIKO REDAKA

Jezero

Kada se čovjek prošee obalom Palićkog jezera i kada vidi svu onu prljavštinu koja pluta mutnom vodom, jednostavno se mora zamisliti. Zašto tako mora biti?

Gdje je tu sada svijest o zaštiti životnog okoliša, očuvanju prirode koja nas okružuje? Sve to jako dobro znamo, a Palić je sve prljaviji. I tko zna što će na koncu biti s njim. Možda prođe kao nekadašnje Panonsko more?

FOTO KUTAK

Zeleni se zeleno...

KVIZ

Michael Jackson

Kada je i gdje rođen?
Kako se zvala obiteljska grupa u kojoj je započeo karijeru?
Koje je godine započeo solističku karijeru?
Kako se zove njegov najpoznatiji album?
Koji su najveći hitovi s tog najprodavanijeg albuma svih vremena?
Tko je bila njegova prva žena?
Koliko djece ima?

29. kolovoza 1958. godine, Gary (Indiana, SAD)
Jackson 5
1971. godine
Thriller
Billy Jean, The Girl is mine, Thriller, Wanna be Startin' Somethin'
Lisa Marie Presley, kćer Elvisa Presleya
Troje: sina Michaela Princea, kćer Paris Katherineine i sina Princea Michaela
II. Blanketa

VICEVI

Donio Ivica doma đaćku knjižicu. U njoj sve jedinice samo dvica iz muzičkog.
Otac mu udari šamar i bijesno reče:
Sram neka te bude. Ovolike jedinice, a tebi je do pjevanja!

Pita učiteljica:
Tko zna brojati od 7 do 10?
Javi se Perica:
Znam ja. Sedam, osam, devet, deset.
Bravo Perice. A kako ide dalje?
Dečko, dama, kralj, as

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Prvi taksi u Baču

Piše: Stanka Čoban

Malo je gradova u Vojvodini, pa i šire, koji se mogu pohvaliti kako su još davnih dvadesetih godina prošloga stoljeća imali taksi službu u svom mjestu. Bač može. I to zahvaljujući velikom ljubitelju i poznavatelju automobila *Ivanu Krempatiću*.

POČETAK TAKSI SLUŽBE

»Prvi taksi u Baču počinje voziti 1929. godine. U to vrijeme Bač je bio razvijen gradić iz kojeg se željeznicom moglo putovati u dva smjera – prema Novom Sadu i Beogradu, te

Bogojevu, Somboru, Vinkovcima, Osijeku pa dalje za Zagreb. S obzirom da su autobusne linije (a i one su postojale) iz ostalih naselja bačke općine bile vrlo rijetke – jedan ili dva puta dnevno – taksi je imao 'pune ruke posla'. Ljudi su taksijem dolazili iz Vajske i Plavne do Bača da bi dalje nastavljali put vlakom, najčešće u Novi Sad i Sombor – centre u kojima su bile bolnice, prodavaonice, srezovi, sudovi i sl. Ipak, najčešći Krempatićevi putnici su bili liječnici, ljekarnici, poslovni ljudi, svećenici, koji su putovali u Novi Sad, Beograd, Zagreb radi

obavljanja svojih poslova. U to vrijeme, u Baču je bilo pet liječnika od kojih dva kirurga koji su u svojim ordinacijama radili manje kirurške zahvate.

VISOK STANDARD, DOBRI AUTOMOBILI

Prije Drugog svjetskog rata Vojvodina je imala visok standard pa su ljudi mogli sebi priuštiti razne pogodnosti, pa i taksi prijevoz«, pripovijeda nam Pavle Krempatić, sin prvog taksi prijevoznika u Baču, na fotografiji sjedi na blatobranu

Fiata 1100 iz 1942. godine. Na slici su još Ivan Krempatić, taksi prijevoznik, za volanom, njegova supruga *Ivka Krempatić*, njegov otac Ivan Krempatić – poznati birtaš u Baču i njihova rođaka *Ivka Filipović*. Pavle, koji s obitelji već više od četrdeset godina živi u Somboru, nostalgично nastavlja priču o davnim vremenima svoga djetinjstva, kada je njegov otac kupovao i mijenjao automobile, od Fiata 520 – 1929. godine, Chevroleta 1933. godine, Forda 1938. godine kojeg je 1945. godine oslobodilačka vojska oduzela za svoje potrebe, pa taksi prestaje voziti sve do 1951. godine, kada njegov otac kupuje Opel capiten, da bi s Fordom kojeg kupuje 1952. godine »otputovao« u mirovinu 1965. godine kada u Baču prestaje funkcionirati taksi prijevoz. Pavle nam iznosi i vrlo zanimljive detalje iz tog vremena vezane uz njegova oca i automobile.

CIJELA OBITELJ U SVIJETU AUTOMOBILA

Zanimljivo je i to kako je cijela obitelj prvog bačkog taksi prijevoznika Ivana Krempatića, na neki način ostala u svijetu automobila. Njegov stariji sin, pok. *Stipan Krempatić* bio je autoelektričar i bavio se tim zanatom do svoje smrti. Stipanov sin Vinko, kako ga u Baču popularno zovu »doktor za automobile« sa svojim sinom *Zvonimirom* ima automehaničarsku radionicu u Baču. Naš sugovornik Pavle Krempatić je svoj radni vijek proveo u »Crvenoj zastavi« u Somboru, a njegov stariji sin Zlatko je vrstan i u Somboru vrlo priznat automehaničar.

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih mašina plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike porodice "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D.O. Beograd - Filijala Subotica
 24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
 E-mail: mios@tippnet.co.yu
 Radno vreme: od 8 do 16 časova

Nogomet

Uspjeh Bačke

Pobjedama protiv mladih selekcija Poleta iz Karavukova pioniri i kadeti Bačke iz Subotice izborili su plasman u kvalitetnu ligu

Vojvodine. Nakon poraza na gostujućem terenu, u revanšu pokraj Somborske kapije anulirana je prednost i ostvaren lijep sportski uspjeh. Pioniri: Bačka – Polet 4-0, Kadeti: Bačka – Polet 3-2

Veslanje

Vojvodina Open

U organizaciji Veslačkog kluba Palić prošloga vikenda (27.-28. lipnja) održano je veliko međunarodno natjecanje veslača na kojemu su sudjelovali klubovi iz pet država iz neposrednog okruženja s ukupno 233 veslačke posade i 370 natjecatelja. Gosti iz Hrvatske, Mađarske i Rumunjske, uz veslačke klubove iz Srbije, prikazali su kvalitetne nastupe i dobra prolazna vremena na stazama Palićkog jezera. Hrvatsko veslanje uspješno su zastupali klubovi Iktus (Osijek), Trešnjevka (Zagreb) i Baranja (Draž).

Kategorija dubl skul kadetkinje: 1. Palić (Kukla, Abraham), 3. Iktus (Marijanović, Matić), dubl skul mlade kadetkinje (pionirke): 1. Iktus II (Glasnović, Lončar), 2. Iktus I (Krešo, Drakulec), 3. Palić (Patyi, Tikvicki), četverac seniori: 1. Iktus – Trešnjevka (Pirić, Kolobarić, Malić, Rubinjoni), dubl skul pioniri: 3. Palić (Mačković, Bosnyak),

dubl skul seniorke: 1. Palić (Lajko, Vass), pojedinačno seniori: 3. Iktus (Moguš), pojedinačno seniorke: 2. Iktus (Mikola), pojedinačno seniorke: 3. Palić (Korom), četverac juniorke: 1. Palić (Levai, Bosnyak, Kukla, Abraham), 2. Iktus (Vujić, Posavec, Marijanović, Matić).

VK Palić i Iktus osvojili su ukupno 10 medalja, dok su najuspješniji bili veslači Szegeda (Mađarska) s 14 osvojenih odličja.

Ovoga vikenda VK Palić je domaćin državnog prvenstva Srbije u veslanju.

Konjički sport

Fliger derbi

Zbog održavanja kupa Mediterana (Beograd, 28. lipnja) tradicionalni Fliger derbi (za četvorogode konje iz domaćeg uzgoja), redoviti trkaći dan iz kalendara KK Bačka iz Subotice, održan je izvanredno u subotu, 27. lipnja. Pobjedu u glavnoj utrci ove kategorije odnio je konj Tablerone s vozačem Branislavom Mukićem. U brznoj partiji, atraktivnoj utrci glavnog programa, pobijedio je Zvonko Bogdan vozeći grlo Funny Fillow. Sljedeći trkaći dan je zakazan za 25 i 26. srpnja, kada je na redu »Dužijanca«, najveći praznik konjičkog sporta na ovim prostorima.

Tenis

Karlović i Đoković

Ivo Karlović (Hrvatska) i Novak Đoković (Srbija) jedina su dva tenisača ove dvije zemlje koja su ostala u drugom tjednu turnira u Wimbledonu i osigurala mjesto u četvrtfinalu. »Div sa Šalate« je u četvrtom kolu svladao Španjolca Verdasca (3-1), dok je »Nole« bio bolji od Izraelca Sele (3-0).

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE

"URNA"

A.D.-d.o.o.

Trg Žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJEVOZ I CEREMONIJAL
POKOPA

Tel.: 024-558-011

Cvjećara:
Tel.: 024/557-130

Hrvatska zastava na Paliću

UNATOČ SVEMU

Sport spaja

Međunarodni veslački turnir Vojvodina Open na jezeru Palić zbližio je sportaše s prostora nekadašnje zajedničke države

Piše: Dražen Prčić

Što je bilo – bilo je. Vrijeme ide dalje prema budućnosti u kojoj bi konačno trebale biti prevladane mnoge neugodne stvari iz prošlosti. Jer život jednostavno mora ići dalje, a on pripada prvenstveno mladim

generacijama koje danas stasavaju i trebale bi biti oslonac novom dobu koje je pred nama. Novi, lijepi primjer dogodio se prošloga vikenda na jezeru Palić pokraj Subotice, kada se stotine mladih veslača iz Hrvatske,

Srbije, Mađarske, Rumunjske i Makedonije, sportski natjecalo i družilo u danima subote i nedjelje. Uz brojne utrke i odličnu pratnju glazbu, kako to već priliči razdraganoj mladosti.

PALIĆ KAO NEKAD

U staroj SFRJ na obalama najvećeg vojvođanskog jezera godinama su tijekom ljetnog doba organizirane omladinske radne akcije na kojima su mladi ljudi iz svih jugoslavenskih republika »gradili bratstvo i jedinstvo«. Ta priča je ostala u vitrinama povijesti, neslavno završivši u ratovima koji su se dogodili na prostorima nekadašnje zajedničke države, ali

današnja priča prve deкаде 21. stoljeća je priča o »građenju« novoga prijateljstva. Mnogo važnijeg od nekadašnjeg zacrtanog udarničkog cilja. I sve to zahvaljujući sportu. U ovom slučaju veslačkom sportu i entuzijazmu sportskih djelatnika iz VK Palić, koji su u dva dana vikenda uspjeli okupiti 370 natjecatelja iz 20 klubova, koji su se »borili« jedino na 2.000 metara dugoj stazi palićkog jezera. Izvan sportske borbe vrijeme se trošilo na upoznavanje i druženje momaka i djevojaka koje je sport zbližio. Zadovoljstvo doživljenog i proživljenog mnogi od njih žele nastaviti i sljedeće godine, najavljujući novi dolazak na Palić.

UNIVERZIJADA BEOGRAD

Ovoga tjedna započinje Univerzijada u Beogradu, natjecanje studenata sportaša iz cijeloga svijeta koji će se nadmetati u 15 sportova, tj. 208 disciplina – koliko ih ima u službenom programu. Uz zvuke himne »Gaudeamus igitur«, pod zastavom studentske olimpijade, »akademci« će se boriti za odličja, a potom družiti i širiti prijateljstvo među narodima. Prije 22 godine (1987) Zagreb je bio domaćin, a od 1. do 12. srpnja glavni grad Srbije ugostit će mlade sportaše na jubilarnoj 25. Univerzijadi. I mladost ponesena sportom ponovno će učiniti više nego svi političari ovoga svijeta...

Primjeri na obje strane

Briše se distanca

Nakon ratnih godina s početka devedesetih bilo je nezamislivo vidjeti hrvatske i srpske sportaše skupa, a svaki njihov sportski duel predstavljao je iskru iz koje je prijetila buktinja potencijalnog sukoba. Nije to baš bilo toliko davno i mnogi se sjećaju brojnih nemilih scena iz tog vremena. A danas...

TENIS

Prvi su led, kao i uvijek, probili tenisači nastupajući na ATP turnirima u Umagu i Zagrebu, odnosno Beogradu. Mario Ančić je osvojio naslov na Challengeru u Beogradu 2002. godine, Janko Tipsarević je

isto napravio 2007. godine u Zagrebu, dok je iste godine Novak Đoković igrao finale na ATP turniru u Umagu. U međuvremenu postalo je posve normalno da na nekim turnirima hrvatski i srpski tenisači zaigraju skupa u igri parova.

NOGOMET

Prije nekoliko godina srpski je vratar Dragan Žilić prešao u NK Rijeku, što je u tom trenutku izazvalo veliku lavinu protesta tamošnje nogometne publike. Ali izvrsnim obranama i korektnim ponašanjem ubrzo je osvojio simpatije i sve je brzo zaboravljeno.

Dragan Žilić

U prošloj nogometnoj sezoni HNL momčad Croatie Sesvete vodio je istaknuti srpski stručnjak Ljupko Petrović, ali sada više nitko nije uopće postavljao bilo kakvog pitanje u svezi njegovog podrijetla.

KOŠARKA

Formiranjem Jadranske lige (međuregionalno natjecanje košarkaških klubova s prostora nekadašnje SFRJ) postala su normalna gostovanja Cibone u Beogradu i Partizana u Splitu. U početku je bilo provokacija i blažih navijačkih ispada, a danas su to susreti kao i svi drugi. Rivalitet postoji, i postojat će uvijek, ali on mora biti na razini fair playa i prijateljstva među sportašima. Na koncu, svi su oni profesionalci i jedu isti kruh.

INES GLASNOVIĆ I ANA LONČAR, VESLAČICE IKTUSA

Doći ćemo i dogodine braniti osvojeni naslov

Kadetkinje osječkog veslačkog kluba suvereno su vladale disciplinom dubl skul na 2000 metara

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Protekloga vikenda veslački klub Palić organizirao je veliku međunarodnu veslačku regatu na kojoj su sudjelovale momčadi iz nekoliko susjednih zemalja. Jedna od momčadi koja je predstavljala hrvatsko veslanje bio je osječki »Iktus«, ostvarivši dvostruku pobjedu u finalnoj utrci kadetkinja – dubl skul 2000 m. Pobjednice *Ines Glasnović i Ana Lončar*, intervjuirali smo neposredno nakon pobjedničke utrke.

»Pobijedile smo i u subotnjem kvalifikacijskom polufinalu, pa smo očekivale ovu pobjedu u finalnoj utrci. Istina, u kvalifikacijama smo imali bolje vrijeme, 8 minuta i 20 sekundi, dok nam je sada

trebalo šest sekundi više. Glede natjecateljske konkurencije mogu kazati kako je ona ipak u Hrvatskoj jača, što ćemo imati prilike provjeriti već sljedećeg tjedna kada je na redu državno prvenstvo Hrvatske u Zagrebu« kazala je Ines Glasnović.

VESLANJE

»Palić nam se dopada, iako je nešto teže veslati na ovakvoj stazi. Voda je gušća i sporija, nego ona naša na Dravi gdje svakodnevno po dva puta dnevno treniramo. Također ovdje se mnogo lakše i preciznije može izmjeriti točno vrijeme, dok je to na brzim vodama znatno teže. Glede sam organizacije ona je super

i vjerujem kako ćemo doći i sljedeće godine« dodaje Ana Lončar.

Na pitanje kako su se uopće odlučile početi baviti veslanjem, sportom koji je u većoj mjeri primjereniji jačem spolu, Ines odgovara:

»Na prvi trening sam otišla iz radoznalosti, jer su moj brat i dobra frendica već počeli trenirati veslanje. U međuvremenu oni su ostavili ovaj sport, a ja sam ostala. I mislim ostati i dalje«.

Pobjednice u utrci dubl skul na 2000 metara slažu se kako je za dobar rezultat u veslanju potrebna dobra kondicija i još bolja tehnika. »Uzalud je snaga i dobra pripremljenost, ukoliko sve to ne prati dobra tehnika, osobito u skupnim disciplinama, kakve je primjerice dubl skul« pojašnjava Ana.

O važnosti dobre pripremljenosti i načinu treniranja Ines kaže kako tijekom zimskog razdoblja nastoje poboljšati tjelesnu spremu trčanjem i vježbama snage, a tijekom aktivne veslačke sezone sve to nastoje ukomponirati s konstantnim unapređivanjem tehnike veslanja.

PLANOVI

Natjecateljska sezona se nastavlja već prvoga vikenda u mjesecu srpnju kada je na zagrebačkom Jarunu zakazano državno prvenstvo Hrvatske, na kojemu par Glasnović-Lončar brani prošlogodišnji naslov u svojoj kadetskoj konkurenciji. Kako same kažu iza toga slijedi još nekoliko domaćih natjecanja, a planiraju nastupiti i na jednoj utrci u Mohacsu u susjednoj Mađarskoj.

Čamac

Težina jednog natjecateljskog čamca za dubl skul je oko 20 kilograma, dok je dužina vesla negdje oko 2,5 m.

RIJEČ STRUČNJAKA

Branka Štajner, trener u »Iktusu« iz Osijeka

»Na Palić smo doveli nekoliko natjecateljskih kategorija, kadetkinje, mlađe juniorke i juniorke. Najveći uspjeh smo očekivali i ostvarili u konkurenciji kadetkinja do 14 godina starosti, gdje smo ostvarili dvostruku pobjedu, jer je u finalnoj utrci naš drugi par osvojio drugo mjesto iza pobjednica Glasnović – Lončar. Ovo natjecanje je izvršna proba pred državno prvenstvo koje nas sljedećeg tjedna očekuje u Zagrebu, gdje također računamo na osvajanje prvoga mjesta

u ovoj konkurenciji. Pobjeda na ovoj stazi (2.000 m) koja je duplo duža od one na kojoj mi doma veslamo (1.000 m), utoliko uvećava ovaj uspjeh naših cura. Utrke na mirnim vodama kao što je jezero Palić, omogućuju objektivnije sagledavanje realne vrijednosti ostvarenog rezultata, što često puta nije slučaj kada se utrke održavaju na brzim, riječnim vodama. Glede samoga natjecanja sve je super organizirano, lijepo smo primljeni i doći ćemo, ukoliko nas pozovu i dogodine«.

PETAK
3.7.2009.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Trenutak spoznaje
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Bolničke priče, serija
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Oluja nad olujama, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica, telenovela
 13.25 - Naši prijatelji murjaci, francuski film
 14.50 - Dokumentarni film
 15.20 - Vijesti
 15.35 - Jelovnici izgubljenog vremena
 15.55 - Drugo mišljenje
 16.25 - Iza ekrana
 17.00 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.05 - Hrvatska uživo
 18.30 - Bolničke priče, telenovela
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Vaš film tjedna
 22.15 - Dnevnik 3
 22.35 - Lica nacije
 23.25 - Poslovne vijesti
 23.30 - Vijesti iz kulture
 23.40 - Dosjei X (8.), serija
 00.25 - Zvezdane staze: Voyager 1., serija
 01.10 - Divlji u srcu 1, serija
 01.55 - Oprah Show
 02.40 - reprizni program
 04.15 - Lijepom našom: Makarska (2/2)
 05.15 - Draga neprijateljica, telenovela

06.55 - Najava programa
 07.00 - Mali titani, crtana serija
 07.20 - Krava i pile, crtana serija
 07.45 - TV vrtić:
 --- Život u obitelji vodenkonja: Skare
 --- Potepuh
 --- Medin dom
 08.05 - Lidrano
 08.20 - Ranč kod Pikove sedmice, za djecu
 08.45 - O.C. 4, serija za mlade
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
 13.50 - Štorija o KPK, dokumentarni film

14.20 - Dokuteka - Rajko Grlić: Svaki je čovjek dobar čovjek (1969.)
 14.55 - Obični ljudi, TV serija
 15.45 - Koga briga?
 16.20 - Dragi John, humoristična serija
 16.40 - Prijatelji 2, humoristična serija
 17.00 - Prijatelji 2, humoristična serija
 17.25 - Divlji u srcu 1, serija
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Etnoforenzicari: U gradu Dugom Selu, emisija pučke i predajne kulture
 19.20 - Crtani film
 19.30 - VIP Music Club
 20.05 - Lijepom našom: Makarska (2/2)
 21.15 - Festival zabavne glazbe - Split 2009., 2. polufinalna večer
 23.00 - Vijesti na Drugom
 23.20 - Buđenje mrtvih 6, mini-serija
 00.10 - Buđenje mrtvih 6, mini-serija
 01.00 - Oslo: Atletika, Zlatna liga - snimka nakon Splitskog festivala
 02.25 - TV raspored

07.05 - Otvori svoje srce, serija
 08.00 - Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
 08.15 - Graditelj Bob, crtana serija
 08.30 - Ezo TV, tarot show
 09.30 - Nova lova, TV igra
 10.50 - Rebelde, serija
 11.50 - Otvori svoje srce, serija
 12.50 - IN magazin
 13.35 - Inspektor Rex, serija
 14.35 - Ostati živ, dok. igrana serija
 15.30 - Revolver, igrani film
 17.15 - Vijesti Nove TV
 17.30 - Inspektor Rex, serija
 18.30 - IN magazin by Bijele udovice
 19.15 - Dnevnik Nove TV
 20.00 - Smrtonosni val 1, igrani film
 21.35 - Smrtonosni val 2, igrani film
 23.15 - Smrtonosni laži, igrani film
 00.55 - Ezo TV, tarot show
 01.55 - Omega Doom, igrani film
 03.20 - Stvor, igrani film
 05.00 - IN magazin by Bijele udovice
 05.35 - Rebelde, serija
 06.05 - Kraj programa

06.50 - Krava i Pilić, crtana serija
 07.15 - SpužvaBob Skockani, crtana serija
 07.35 - Punom parom, kulinarski izazov
 08.05 - Korak po korak, humoristična serija
 08.35 - Pod istim krovom, humoristična serija
 09.20 - Astro show, emisija
 11.30 - Kako sam upoznao vašu majku, serija
 11.55 - U dobru i zlu, humoristična serija
 12.25 - Reba, humoristična serija
 12.50 - Ekkluziv, magazin
 13.05 - Večera za 5, lifestyle emisija
 13.35 - Marina, telenovela
 14.25 - Heroji iz strasti, dramska serija
 15.15 - Magnum, akcijska serija
 16.10 - Korak po korak, humoristična serija
 16.35 - Pod istim krovom, humoristična serija
 17.05 - Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.30 - U dobru i zlu, serija
 18.00 - Reba, serija
 18.30 - Vijesti
 18.55 - Ekkluziv, magazin
 19.05 - Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 - Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 - Američki odmetnici, igrani film, vestern
 21.40 - Povratak pravdi, film, kriminalistička drama
 23.15 - Vijesti
 23.25 - Svjedok, film, triler
 01.15 - Astro show, emisija

SUBOTA
4.7.2009.

07.10 - Najava programa
 07.15 - Iza ekrana
 07.45 - TV kalendar
 08.00 - Vijesti
 08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Moja draga Klementina, američki film
 09.50 - Skica za portret
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Kućni ljubimci
 10.50 - Veterani mira, emisija za branitelje
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica, telenovela
 13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
 14.05 - Duhovni izazovi

14.35 - Reporter: Srce Jenina
 15.45 - Euromagazin
 16.20 - Vijesti
 16.30 - Hrvatska kulturna baština
 16.50 - Svirci moji, glazbena emisija
 17.40 - Dokumentarni film
 18.40 - U istom loncu, kulinarski show
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - TV Bingo Show
 21.05 - Festival zabavne glazbe - SPLIT 2009. + proglašenje pobjednika
 23.10 - Dnevnik 3
 23.30 - Put do uništenja, američki film
 01.25 - Filmski maraton: Trinaest, američki film
 03.00 - Filmski maraton: Moja draga Klementina, američki film
 04.35 - Fotografija u Hrvatskoj
 05.00 - Garaža
 05.30 - Draga neprijateljica, telenovela

06.50 - Najava programa
 06.55 - Disneyjevi crtići: Legenda o Tarzanu
 07.20 - Disneyjevi crtići: 101 dalmatinac
 07.45 - Na kraju ulice
 08.10 - Danica
 08.15 - Čarobna ploča - učimo engleski
 08.30 - Ninin kutak
 08.40 - Dinosapiens, serija za djecu
 09.05 - Iznad crte
 09.20 - Navrh jezika
 09.30 - Kokice
 10.00 - Biskupsko ređenje mons. Nikole N. Kekića, križevač koga grkokatoličkog biskupa
 12.35 - Briljante
 13.25 - Gimnazija, serija za mlade
 14.10 - Orangutanski dnevnik, dokumentarna serija
 15.05 - KS automagazin
 15.40 - 4 zida
 16.20 - Celeste osvaja Manhattan, američki film
 17.55 - Varaždin: Odbojka: Hrvatska - Velika Britanija, prijenos
 19.40 - Garaža
 20.15 - Austin Powers 2: Špijun koji me hvatao, američki film
 21.55 - Bitange i princeze 2, humoristična serija
 22.35 - Sportske vijesti
 22.45 - Koncert
 23.35 - Noć u kazalištu -Euripid: Ifigenija u

LJUDI U CRNOM
(Men in black)
Na programu RTL-a:
Sub, 4.7. u 22:15

Zemlja je još od 1960. utočište mnogobrojnim izvanzemaljskim oblicima života. 1500 posjetitelja uglavnom je smješteno u New Yorku, a njihovo ponašanje i kretanje nadgleda tajna organizacija na čelu sa strogim

Aulidi, snimka predstave

01.15 - TV raspored

06:35 Atom, crtana serija
 07:00 Winx, crtana serija
 07:25 Pocoyo, crtana serija
 08:05 Dora istražuje, crtana serija
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:15 Red Bull X - Fighters 2
 11:15 Čarobnice, serija
 12:15 Smallville, serija
 13:15 Miris slave, igrani film
 15:05 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
 16:15 Nad Lipom 35, show
 17:10 Vijesti
 17:20 Kod Ane, kulinarski show
 18:10 Lud, zbunjen, normalan, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Smrtonosna zona, igrani film
 21:50 Rajle, igrani film
 00:00 Gospodin Jones, igrani film
 02:00 Bilo jednom na Divljem zapadu, igrani film
 04:45 Čarobnice, serija
 05:35 Smallville, serija
 06:35 Kraj programa

07.35 Exploziv, magazin
 08.25 Marina, telenovela
 09.15 Ulica Sezame, crtana serija
 10.10 Ben 10, crtana serija
 10.50 Jedna od dečikiju, humoristična serija
 11.20 Smrt u sumrak, dramska serija
 12.15 Žena sokol, igrani film, ljubavni/avanturistički

upraviteljem Zedom (Rip Torn). Jedan od najboljih agenata sredovječni je Kay (Tommy Lee Jones), a njegov novi partner jest mladi i neobuzdani agent Jay (Will Smith), regrutiran iz snaga njujorške policije. Nakon nezaboravnog vatrenog krštenja i prvog susreta s izvanzemalcem, Jay i Kay dobivaju vijest da je na Zemlju stigao jedan od najubojitijih oblika života - divovski kukac, čvrsto odlučan uništiti planet. Uz pomoć lijepe doktorice Laurel (Linda Fiorentino) agenti kreću u obračun s krvoločnim bićem...

- 14.20 Građanska dužnost, igrani film, komedija
- 15.50 Američki odmetnici, igrani film, western
- 17.25 Zvijezde Ekstra, zabavna emisija
- 18.30 Vijesti
- 19.05 Eksploziv, magazin
- 20.00 Legenda o vitezu, igrani film, akcijska komedija
- 22.15 Ljudi u crnom, igrani film, znanstveno-fantastični/akcijska komedija
- 23.50 Građanska dužnost, igrani film, komedija

**NEDJELJA
5.7.2009.**

HRT 1

- 06.15 - Najava programa
- 06.20 - Svirci moji, glazbena emisija
- 07.05 - Euromagazin
- 07.50 - Vijesti
- 08.00 - Hrvatski barokni ansambl u počast Haydnu
- 09.15 - Opera box
- 10.00 - Vijesti
- 10.20 - Krimići Agathe Christie: Sparkling Cyanide, američki film
- 12.00 - Dnevnik
- 12.30 - Plodovi zemlje
- 13.25 - Rijeka: More
- 14.00 - Nedjeljom u dva
- 15.05 - Mir i dobro
- 15.40 - Vijesti
- 15.55 - Škrinja
- 17.00 - Kraljevstvo božje, američki film
- 18.40 - U istom loncu, kulinarski show
- 19.15 - LOTO 6/45
- 19.30 - Dnevnik
- 20.10 - 1 protiv 100, kviz
- 21.10 - Stipe u gostima 2,

- TV serija
- 21.50 - Paralele
- 22.25 - Dnevnik 3
- 22.50 - Filmski klub: Mudra krv, američki film
- 00.30 - reprizni program
- 02.25 - Fotografija u Hrvatskoj
- 02.35 - Garaža
- 03.05 - Hrvatski barokni ansambl u počast Haydnu
- 04.20 - Opera box
- 04.50 - Plodovi zemlje
- 05.40 - Rijeka: More

- 07.00 - TV vodič
- 07.35 - Najava programa
- 07.40 - Obitelj Addams, crtana serija
- 08.05 - Lockie Leonard, serija za djecu
- 08.30 - Metusalem, kanadski film za djecu
- 10.20 - Emisija za djecu
- 10.50 - Biblija
- 11.00 - Zagvozd: Misa, prijenos
- 12.05 - Rijeka: Tenis: Challenger Open (M) - finale
- 14.30 - Hannah Montana, serija za mlade
- 15.00 - Wimbledon: Tenis - finale (M)
- 18.30 - Automobilizam, WTCC prvenstvo 2009. iz Portugala
- 18.50 - U vrtu pod zvijezdama
- 19.25 - Garaža
- 20.00 - Balls of Fury, američki film
- 21.35 - Sportske vijesti
- 21.45 - Revolver, britanski film
- 23.35 - Bez oduševljenja, molim 6 - humoristična serija
- 00.05 - TV raspored

- 07.50 Atom, crtana serija
- 08.15 Winx, crtana serija
- 08.40 Pocoyo, crtana serija
- 09.00 Dora istražuje, crtana serija
- 09.25 Lude 70-e, serija
- 10.25 Kralj Queensa, serija
- 10.55 Automotiv, auto-moto magazin
- 11.25 Novac, business magazin
- 11.55 Lost, serija
- 13.55 Smrtonosni val 1, igrani film
- 15.30 Smrtonosni val 2, igrani film
- 17.15 Vijesti
- 17.25 Pazi, zid!, game show
- 18.10 Lud, zbunjen, normalan,

- serija
- 19.15 Dnevnik Nove TV
- 20:00 Nad Lipom 35, glazbeno-humoristični show
- 21:00 Kći moje nevjeste, igrani film
- 22:35 Red Carpet, showbiz magazin
- 23:55 Televizijska posla, serija
- 00:25 Ralje, igrani film
- 02:30 Tupac Shakur, igrani film
- 04:20 Red Carpet, showbiz magazin
- 05:30 Kraj programa

- 07.10 Skrивene poruke, humoristična serija
- 07.40 Ulica Sezame, crtana serija
- 08.35 Ben 10, crtana serija
- 09.15 Jedna od dečiju, humoristična serija
- 09.45 Smrt u sumrak, dramska serija
- 10.35 Bibin svijet, humoristična serija (dvije epizode)
- 11.55 Mjenjačnica, zabavna emisija
- 12.45 Žena sokol, igrani film, ljubavni/avanturistički
- 14.55 Legenda o vitezu, igrani film, akcijska komedija
- 17.10 Odred za čistoću, dokumentarna emisija
- 17.40 Ekluziv, magazin
- 18.30 Vijesti
- 19.05 Nadreality, zabavna emisija (dvije epizode)
- 20.00 Firewalker, igrani film, akcijska komedija
- 21.50 CSI: Miami, kriminalistička serija
- 22.40 Suci izvan zakona, igrani film, triler
- 00.30 Kunolovac, kviz

**PONEDJELJAK
6.7.2009.**

- 05.50 - Najava programa
- 05.55 - Hrvatska uživo
- 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
- 07.05 - Vijesti
- 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
- 07.35 - Vijesti
- 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
- 09.05 - Bolničke priče, telenovela
- 10.00 - Vijesti
- 10.10 - Vijesti iz kulture
- 10.15 - Divlja Kina: Zmajevu srce, dokumentarna serija
- 11.10 - Oprah Show
- 12.00 - Dnevnik

- 12.30 - Draga neprijateljica, telenovela
- 13.15 - Idemo na put s Goranom Milićem: Aljaska
- 14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena
- 14.30 - Vijesti
- 14.45 - Drama u Kambodži, francuski film
- 17.00 - Bolničke priče, telenovela
- 17.55 - Hrvatska uživo - Vijesti
- 18.00 - Hrvatska uživo, 1. dio
- 18.31 - Hrvatska uživo, 2. dio
- 19.30 - Dnevnik
- 20.15 - Čarolija 10, serija
- 21.10 - Korner
- 22.20 - Potrošački kod
- 23.00 - Dnevnik 3
- 23.35 - Dokumentarni domaći serijali
- 00.10 - Dosjei X (8), serija
- 01.00 - Zvezdane staze: Voyager 1, serija
- 01.45 - Divlji u srcu 1, serija
- 02.30 - Majstor 1, serija
- 03.15 - Ksena - princeza ratnica, serija
- 04.00 - Korner
- 05.05 - Draga neprijateljica, telenovela

- 06.55 - Najava programa
- 07.00 - Mali titani, crtana serija
- 07.20 - Krava i pile, crtana serija
- 07.45 - Na kraju ulice
- 08.00 - Čarobna ploča (1.)
- 08.15 - Ranč kod Pikove sedmice, serija za djecu
- 08.45 - Tree Hill 4, serija za mlade
- 09.30 - Vip Music Club
- 10.05 - Ally McBeal 3, serija
- 10.50 - Dragi John 1, humoristična serija
- 11.10 - Prijatelji 2, humoristična serija
- 11.30 - Prijatelji 2, humoristična serija
- 11.55 - Antologijske sportske utakmice
- 13.30 - Obični ljudi, TV serija
- 14.15 - Direkt
- 14.45 - Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom
- 15.40 - Šetnja svijetom: Aljaska - staza Chilkoot, dokumentarna serija
- 16.35 - Divlji u srcu 1, serija
- 17.25 - Ksena - princeza ratnica, serija
- 18.15 - Vijesti na Drugom
- 18.40 - U vrtu pod zvijezdama
- 19.10 - Johnny Bravo,

- crtana serija
- 19.30 - VIP Music Club
- 20.05 - Majstor 1, serija
- 20.55 - Odmori se, zaslužio si - TV serija
- 21.35 - Vijesti na Drugom
- 21.50 - 24, serija
- 22.45 - Ciklus filmova Angeline Jolie: U tudioj koži, američki film
- 00.25 - Na rubu znanosti: David Ick
- 01.05 - TV raspored

- 07:05 Otvori svoje srce, serija
- 08:00 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
- 08:15 Graditelj Bob, crtana serija
- 08:30 Ezo TV, tarot show
- 09:30 Nova lova, TV igra
- 10:50 Rebelde, serija
- 11:50 Otvori svoje srce, serija
- 12:50 IN magazine by Bijele udovice
- 13:35 Inspektor Rex, serija
- 14:35 Heroji, serija
- 15:35 Kći moje nevjeste, igrani film
- 17:15 Vijesti Nove TV
- 17:30 Inspektor Rex, serija
- 18:30 IN magazin
- 19:15 Dnevnik Nove TV
- 20:00 Periferija city, pilot serija
- 20:50 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
- 22:00 Privatna praksa, serija
- 23:00 Mr. Bean, serija
- 23:30 Vijesti
- 23:45 Heroji, serija
- 00:45 Seinfeld, serija
- 01:15 Život na sjeveru, serija
- 02:15 Ezo TV, tarot show
- 03:10 Hammett, igrani film
- 04:45 Seinfeld, serija
- 05:10 Život na sjeveru, serija
- 05:55 IN Magazin
- 06:30 Kraj programa

- 06.25 Krava i Pilić, crtana serija
- 06.50 SpužvaBob Skockani, crtana serija
- 07.10 Punom parom, kulinarski izazov
- 07.35 Astro show, emisija
- 11.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
- 11.30 U dobru i zlu, humoristična serija
- 12.00 Reba, humoristična serija
- 12.25 Ekluziv, magazin
- 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
- 13.35 Marina, telenovela
- 14.25 Heroji iz strasti,

dramska serija
15.15 Magnum, akcijska serija
16.10 Korak po korak, humoristična serija
16.35 Pod istim krovom, humoristična serija
17.05 Kako sam upoznao vašu majku, humoristična serija
17.30 U dobru i zlu, humoristična serija
18.00 Reba, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Tajni odred, igrani film, akcijski triler
21.35 Tri Kralja, igrani film, akcijski
23.40 Vijesti
23.50 Firewalker, igrani film, akcijska komedija
01.35 Astro show, emisija

**UTORAK
7.7.2009.**

HRT 1
05.50 - Najava programa
05.55 - Hrvatska uživo
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Čarolija 10, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Divlja Kina: Šangri-La, dokumentarna serija
11.10 - Oprah Show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Draga neprijateljica, telenovela
13.15 - Idemo na put s Goranom Milićem: Meksiko
14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena
14.30 - Vijesti
14.45 - Narednik Rutledge, američki film
16.35 - City Folk: Karlovac
17.00 - Bolničke priče, telenovela
17.55 - Hrvatska uživo - Vijesti
18.00 - Hrvatska uživo, 1. dio
18.31 - Hrvatska uživo, 2. dio
19.30 - Dnevnik
20.15 - Čarolija 10, serija
21.10 - Boje turizma
22.00 - Antički Rim: Uspon i pad jednog Carstva - Pobuna, dokumentarna serija
23.00 - Dnevnik 3
23.35 - Dokumentarni domaći serijali

00.10 - Dosjei X (8), serija
01.00 - Zvezdane staze: Voyager 1, serija
01.45 - Divlji u srcu 1, serija
02.30 - Majstor 1, serija
03.15 - Ksena - princeza ratnica, serija
04.00 - Skica za portret
04.20 - Boje turizma
05.05 - Draga neprijateljica, telenovela

06.55 - Najava programa
07.00 - Mali titani
07.20 - Krava i pile, crtana serija
07.45 - Na kraju ulice
08.00 - Čarobna ploča (2.)
08.15 - Ranč kod Pikove sedmice, serija za djecu
08.45 - Tree Hill 4, serija
09.30 - Vip Music Club
10.05 - Ally McBeal 3, serija
10.50 - Dragi Johnne 1, humoristična serija
11.10 - Prijatelj 2, humoristična serija
11.30 - Prijatelj 2, humoristična serija
11.55 - Antologijske sportske utakmice
13.30 - Obični ljudi, TV serija
14.15 - Lud bi bio 'ko bi zamjerio, emisija pučke i predajne kulture
14.45 - Među nama: Hagioterapija
15.40 - Šetnja svijetom: Austrija, dok. serija
16.35 - Divlji u srcu 1, serija
17.25 - Ksena - princeza ratnica, serija
18.15 - Vijesti na Drugom
18.40 - U vrtu pod zvijezdama
19.10 - Johnny Bravo, crtana serija
19.30 - VIP Music Club
20.05 - Majstor 1, serija
20.55 - Odmori se, zaslužio si - TV serija
21.35 - Vijesti na Drugom
21.50 - 24, serija
22.45 - Ciklus filmova
Angeline Jolie: Paklena četvrt, američki film
00.25 - Drugi format
01.05 - TV raspored

07:05 Otvori svoje srce, serija
08:00 Fifi i cvjetno društvo
08:15 Graditelj Bob
08:30 Ezo TV, tarot show
09:30 Nova lova, TV igra
10:40 Rebelde, serija
11:40 Otvori svoje srce, serija
12:40 IN magazin
13:25 Inspektor Rex, serija
14:25 Heroji, serija

15:25 Piknik, igrani film
17:15 Vijesti Nove TV
17:30 Inspektor Rex, serija
18:30 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Lud, zbunjen, normalan,
21:00 Pazi, zid!, game show
21:45 Goli pištolj, igrani film
23:30 Vijesti
23:45 Heroji, serija
00:45 Seinfeld, serija
01:15 Život na sjeveru, serija
02:10 Ezo TV, tarot show
03:10 Odbačen život, igrani film
04:45 Seinfeld, serija
05:10 Život na sjeveru, serija
05:55 IN magazin
06:30 Kraj programa

06.45 Krava i Pilić
07.10 Transformeri
07.35 Punom parom, kulinarski izazov
08.05 Astro show, emisija
11.30 Kako sam upoznao vašu majku, serija
11.55 U dobru i zlu, humoristična serija
12.25 Reba, serija
12.50 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.25 Heroji iz strasti, dramska serija
15.15 Magnum, akcijska serija
16.10 Korak po korak, humoristična serija
16.35 Pod istim krovom, humoristična serija
17.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
17.30 U dobru i zlu, serija
18.00 Reba, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Bibin svijet, serija (dvije epizode)
21.05 Pun pogodak, igrani film, komedija
22.50 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
23.50 Vijesti
00.00 Tri Kralja, film, akcijski
01.50 Astro show, emisija

**SRIJEDA
8.7.2009.**

05.50 - Najava programa
05.55 - Hrvatska uživo
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti

07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Čarolija 10, serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Divlja Kina: Tibet, dokumentarna serija
11.10 - Oprah Show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Draga neprijateljica, telenovela
13.15 - Idemo na put s Goranom Milićem: Meksiko
14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena
14.30 - Vijesti
14.45 - Princ na jedan dan, američki TV film
16.15 - reprizni program
16.30 - City Folk 2009 - strani
17.00 - Bolničke priče, telenovela
17.55 - Hrvatska uživo - Vijesti
18.00 - Hrvatska uživo, 1. dio
18.26 - Hrvatska uživo, 2. dio
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.15 - Čarolija 10, serija
21.15 - Pod opsadom 2: Područje mraka, američki film
23.00 - Dnevnik 3
23.25 - Vijesti iz kulture
23.35 - Dokumentarni domaći serijali
00.10 - Dosjei X (9), serija
01.00 - Zvezdane staze: Voyager 1, serija
01.45 - Divlji u srcu 1, serija
02.30 - Majstor 1, serija
03.15 - Prekid programa radi redovnog održavanja odašiljača
05.05 - Draga neprijateljica

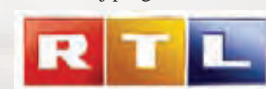

06.55 - Najava programa
07.00 - Mali titani, crtana serija
07.20 - Krava i pile, crtana serija
07.45 - Na kraju ulice
08.00 - Čarobna ploča (3.)
08.15 - Ranč kod Pikove sedmice, serija za djecu
08.45 - Tree Hill 4, serija za mlade
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
13.35 - Obični ljudi, TV serija
14.20 - Mijenjam svijet
14.45 - Riječ i život / Ekumena
15.40 - Šetnja svijetom: Kineski zid, dokumentarna serija
16.35 - Divlji u srcu 1, serija
17.25 - Ksena - princeza ratnica, serija
18.15 - Vijesti na Drugom

18.40 - U vrtu pod zvijezdama
19.10 - Johnny Bravo, crtana serija
19.30 - VIP Music Club
20.05 - Majstor 1, serija
20.55 - Odmori se, zaslužio si - TV serija
21.35 - Vijesti na Drugom
21.50 - 24, serija
22.50 - Ciklus filmova
Angeline Jolie: Prvi grijeh, američki film
00.40 - Scientia croatica: Život je igra
01.20 - TV raspored

07:05 Otvori svoje srce, serija
08:00 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
08:15 Graditelj Bob, crtana serija
08:30 Ezo TV, tarot show
09:30 Nova lova, TV igra
10:45 Rebelde, serija
11:45 Otvori svoje srce, serija
12:45 IN magazin
13:30 Inspektor Rex, serija
14:30 Heroji, serija
15:30 Goli pištolj, igrani film
17:15 Vijesti Nove TV
17:30 Inspektor Rex, serija
18:30 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Navy CIS, serija
21:00 Zakon brojeva, serija
22:00 Brzi i mrtvi, igrani film
23:55 Vijesti
00:10 Heroji, serija
01:10 Seinfeld, serija
01:40 Život na sjeveru, serija
02:35 Ezo TV, tarot show
03:35 Ubojstvo nedužnih, igrani film
05:25 Seinfeld, serija
05:50 Život na sjeveru, serija
06:35 IN magazin
07:00 Kraj programa

06.50 Krava i Pilić, crtana serija
07.15 SpužvaBob Skockani, crtana serija
07.35 Punom parom, kulinarski izazov
08.05 Astro show, emisija
11.30 Kako sam upoznao vašu majku, serija
11.55 U dobru i zlu, humoristična serija
12.25 Reba, humoristična serija
12.50 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.25 Heroji iz strasti, dramska serija
15.15 Magnum, akcijska serija

16.10 Korak po korak, humoristična serija
 16.35 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.30 U dobru i zlu, humoristična serija
 18.00 Reba, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 CSI: New York, kriminalistička serija
 20.50 Kost, kriminalistička serija (dvije epizode)
 22.35 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 23.35 Vijesti
 23.45 Pun pogodak, igrani film, komedija
 01.25 Astro show, emisija

ČETVRTAK
9.7.2009.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Hrvatska uživo
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Čarolija 10, serija
 10.00 - Vijesti

10.15 - Divlja Kina: Zemlja panda, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Draga neprijateljica, telenovela
 13.15 - Idemo na put s Goranom Milićem: Meksiko
 14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Ciklus filmova Alfreda Hitchcocka: Ispovijedam se, američki film
 16.15 - reprizni program
 16.30 - City Folk 2009 - strani
 17.00 - Bolničke priče
 17.55 - Hrvatska uživo - Vijesti
 18.00 - Hrvatska uživo, 1. dio
 18.31 - Hrvatska uživo, 2. dio
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Čarolija 10, serija
 21.10 - U objektivu
 21.45 - Burza, dokumentarni film
 22.20 - Kratki susreti
 23.00 - Dnevnik 3
 23.35 - Dokumentarni domaći serijali
 00.10 - Dosjei X (9), serija
 01.00 - Zvezdane staze: Voyager 1, serija
 01.45 - Divlja u srcu 2, serija
 02.30 - Majstor 1, serija
 03.15 - Ksenia - princeza ratnica, serija
 04.00 - Skica za portret
 04.05 - U objektivu
 04.35 - Kratki susreti
 05.05 - Draga neprijateljica,

telenovela

06.55 - Najava programa
 07.00 - Mali titani, crtana serija
 07.20 - Krava i pile, crtana serija
 07.45 - Na kraju ulice
 08.00 - Čarobna ploča (4.)
 08.15 - Ranč kod Pikove sedmice, serija za djecu
 08.45 - Tree Hill 4, serija za mlade
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
 13.35 - Obični ljudi, TV serija
 14.20 - Drugo mišljenje: Neurorazvijene bolesti
 14.50 - Trenutak spoznaje
 15.40 - Šetnja svijetom: Francuska - put Katara, dokumentarna serija
 16.35 - Divlja u srcu 2, serija
 17.25 - Ksenia - princeza ratnica, serija
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.40 - U vrtu pod zvijezdama
 19.10 - Johnny Bravo, crtana serija
 19.30 - Vip Music Club
 20.05 - Majstor 1, serija
 20.55 - Odmori se, zaslužio si - TV serija
 21.35 - Vijesti na Drugom
 21.50 - 24, serija
 22.45 - Vip Music Club LP
 00.45 - Drugi red partera, emisija o kazalištu
 01.25 - TV raspored

07:05 Otvori svoje srce, serija
 08:00 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
 08:15 Graditelj Bob, crtana serija
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:30 Rebelde, serija
 11:30 Otvori svoje srce, serija
 12:30 IN magazin
 13:15 Inspektor Rex, serija
 14:15 Heroji, serija
 15:15 Brzi i mrtvi, igrani film
 17:15 Vijesti Nove TV
 17:30 Inspektor Rex, serija
 18:30 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Navy CIS, serija
 21:00 Zakon brojeva, serija
 22:00 Smrtonosni stisak, igrani film
 00:05 Vijesti
 00:20 Heroji, serija
 01:20 Seinfeld, serija
 01:50 Život na sjeveru, serija
 02:45 Ezo TV, tarot show
 03:45 Smrtonosni stisak, igrani film
 05:40 Seinfeld, serija
 06:05 Život na sjeveru, serija
 06:50 IN magazin
 07:00 Kraj programa

06.45 Krava i Pilič
 07.10 Transformeri, crtana serija

07.35 Punom parom, kulinarski izazov
 08.05 Astro show, emisija
 11.30 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 11.55 U dobru i zlu, humoristična serija
 12.25 Reba, humoristična serija
 12.50 Ekkluziv, magazin
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.35 Marina, telenovela
 14.25 Heroji iz strasti, dramska serija
 15.15 Magnum, akcijska serija
 16.10 Korak po korak, humoristična serija
 16.35 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.30 U dobru i zlu, humoristična serija
 18.00 Reba, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Mjenjačnica, zabavna emisija
 20.50 Uvod u anatomiju, serija (dvije epizode)
 22.35 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 23.30 Vijesti
 23.40 CSI: New York, serija
 00.30 Kost, kriminalistička serija (dvije epizode)
 02.00 Astro show, emisija

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom u 14,45 sati.

KRONIKA

Polusatna televizijska emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« emitira se na subotičkoj TV K23 nedjeljom 13 sati, i na somborskoj TV Spektar, također nedjeljom u 13 sati. Radijska emisija »Kronika« emitira se na valovima Radio Sombora, nedjeljom od 17 do 18 sati.

»Kronika tjedna« nedjeljom od 12,30 na YU ECO televiziji

Polusatna emisija »Kronika tjedna«, u produkciji NIU »Hrvatska riječ«, emitira se svake nedjelje od 12 i 30 sati na kanalu RTV YU ECO. U »Kronici« bilježimo i tumačimo događaje važne za život hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, predstavljamo ljude, njihove poslove i običaje. Podsjećamo na povijest, ali govorimo i o budućnosti ove zajednice.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16.30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

• Najava programa • Večernji dnevnik • Agencijske vijesti iz zemlje • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija • Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Putokazi' (srijedom) • 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • »DW Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«

- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski tjedan, Kronologija, zabavna glazba • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba • 20,00 'Stazama agrara', narodna glazba • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba) • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu Hrvatskoga radija • 20,00 'Ljudi nizine' - talk show Bele Franciskovića • 20,30 Narodna glazba • 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	ČELIST ROSTRO- POVIĆ	FASADNA NASJENICA	RIJETKOST (LAT.)	LJETOVA- LIŠTE KOD DUBROV- NIKA	NEKAD SLAVNA TRKAČICA, MARIJA	GLUMICA BELAMARIĆ	AZIJSKA OVCA (ARKAL)	FILM COSTA- GAVRASA	"NABACI- VATI SE" OSOBI SUP- ROTNOG SPOLA	ŠLOSERI	Č. O	CRNI AMERICKI RAPPER I GLUMAC	BOSANSKI PISAC (BIHORČ)
NAŠA LJEPJA TAEKWON- DAŠICA													
STARTNI PIŠTOLJ								PROSTITUT- KA, KURVA (DROLJA) PRANJEMCI (ALAMANI)					
KAVA KUHANJA U DŽEZU											EDDIE MURPHY ČEŠKI DIRIGENT KREJČI		
DULJI OBLIK VEZNIKA ILI						EKSTREMNI SIRIJSKI SIJITI, ALUITI							
SJAJNA SVILENA TKANINA						PJEVAČ RERA SLAVONSKI SPECIJA- LITET						"LITRA" TALIJAN- SKI PISAC (OBLAK SMOGA)	
RIMSKA PEDESE- TICA		NAROD BIB- LIJSKIH DIVOVA ENAKITA — I SOL					FRANCUSKI GLUMAC, JEAN PTICA RAJCICA						
VIOLA (FRANC.)					SOLI MOK- RACNE KISELINE PRSTENAS- TE GLISTE						JA, ... ON POTVRDA O NAMIRE- NJU DUGA		
VENECIJA			BOKSAČKO BORILIŠTE	KCI SLAVENA BILIČA BILJKA ZA ČAJ (MN.)						PREFIKS SUPERLA- TIVA ZDENCI, KLADENCI			
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	DRŽAVA NA BORNEU (BRUNEI) GIULIANO- VA PJESMA							SVEŽANJ SUKNA ĐAPIČEVA STRANKA					
RIMSKA TISUČA		NIZOZEM- SKI REŽI- SER, JORIŠ PUTIN ILI RASPUTIN						OZRAČJE SMIJEHA JEDNO OD VELIKIH JEZERA					
POZNATI OMEKŠI- VAČ ZA RUBLJE						KOSI JARBOLI PLETENI ODJEVNI PREDMET							
STRANA SVIJETA NASUPROT SJEVERU				BIVŠI RAVNATELJ HRT ZATVOR, "REŠT"									
UBOJIT KARLO- VICEV SERVIS			VATRENI PRISTAŠA UTRKA U PRIRODI						ZEMLJIŠNO JUTRO "LOCUS SIGILLI"				BJELOGO- RIČNO DRVO
"LITRA"		FINO BRU- ŠENO STAKLO (MNOŽ.) GLAVNINA									VLADO GOTOVAC ŽELJKA ANTUNOVIĆ		
DOMINO I MONO- POLY					DIONIZO- VO ŽEZLO TANTAL					HRASTOV PLOD GORAN (VANIŠEVIĆ)			
VULGARNI LJUDI								AFRIČKA DRŽAVA (GL. GRAD: ACCRA) "NEUTRON"					
GRAD U ITALJI						AONCI, AONJANI					DUGAČKA SIBIRSKA RIJEKA		

martina zubčić, starije, droca, turska kava, em, illi, alaviti, saten, rezaš, l, j, enak, maratonski, alto, urati, ti, ve, alani, naj, brunelj, bala, m, ivens, humor, ornol, kosnici, jug, ivan parać, as, adepy, ral, l, kristali, vg, igre, tirs, žir, prostaci, gana, aosta, aoni, ob,

RJEŠENJE KRIŽALJKE